

Nakladatelství Růže
České Budějovice
43 - 001 - 75 TS 14/54
brož. 10 Kčs

Radovan Procházka

**BOUŘE
NAD POŘEŠÍNEM**

B O U Ř E N A D P O ř E Š Í N E M

JITRO NA MÝTINĚ

Staletý prales na táhlém návrší nad Rozpoutím zrůžověl pod pohledem jitřního slunce, jako by se hanbil za lhostejné ticho, kterým vítal nový den. Dole v údolí Malše ještě klímal fialové stíny, ale tady na mýtině, ztracené uprostřed nekonečného hvozdu, se rosa na hustém koberci suchých travin blýskala jako stříbro na obrubě českých grošů, které Vítěk, syn hajného, vídával u kupců, když na cestě do Budějovic nocovali v pořešinském podhradí.

Bohatá rosa slibovala horký den.

Jarní měsíce léta Páně 1307 byly vůbec nezvykle parné a ani začátek července nenaznačoval změnu počasí. Starí říkali, že taková sucha nesvírala zemi kam až lidská paměť sahá. Což se snad někdy stalo, aby močál nad Kaplicí vyschl a okoral jak krajíc zapomenutý v peci a páchl černozeleným bahnem až sem k Pořešínu, jak jen trochu zafoukal horký jižní vítr? Jako by od loňského léta nebyla půda této země pro mnohého z pánu i zemanu už sama o sobě dost žhavá! Búhví na čí popud a k jakému zlovolnému cíli padl tehdy ze zálohy vedenou dýkou Přemyslovec Václav, třetí král toho jména a poslední toho rodu. Vrtkavá šlechta pak dílem z vypočítavosti, dílem z obav vložila svatováclavskou korunu na hlavu mladého Rudolfa, syna římského císaře. Že prý na nátlak, říkalo se mezi lidmi. Ale bylo mnoho těch, co namítali, že kdo nechce, ten také nemusí. Třeba zrovna pan Jan, pořešinský purkrabí.

Mýtina byla poseta vývraty přerostlých dubů. Jejich dnes už vybělené kostry tu pomalu trouchnivěly od noční bouře, která se před léty přehnala krajem a na některých místech smetla vše, co jí stálo v cestě. Však také mnohé z těch, které padly blíže u silnice, putovaly tehdy na rozestavěný hrad. Chlapi je rozřezali na míru, přisekali nejdříve dole a potom nahoru a berany narazili do palisády ochranného

valu. Z kořenů těch, co zbyly, vyrašily už dávno husté výmladky a hlásily se s divokou vzpurností mládí o právo na pokrevní dědictví kusu mateřské země a zápasily o ní s planými šípkami a trnitými maliníky.

Vítěk ležel v houští pod největším vývratem docela pochopně a vůbec mu nevadilo, že plátěná suknice, přepásaná prostým opaskem z vydělané teletiny, byla ranní rosou docela promáčená a důkladně jej studila do boku. Od narození vyrůstal v lese a vstřebal jeho drsné proměny každým porem těla i každým záchvěvem vnímatné duše až do krve. A tak ve svých patnácti letech byl chlapík tvrdý jak oblázek z řeky pod hájovnou a v otužilosti si pranic nezadal ani s houževnatým dubem samotářem na Černém vrchu, odkud otec před dvěma roky přinesl pánoni dvě medvídata.

Ted pozorně sledoval obzor nad mýtinou a jen čas od času povzbudivě pohodil hlavou a blesk očima po mladém panu Petrovi, který se krčil po jeho pravici v mělké prohlubni pod náletem mladých doubků a co chvíli se obracel k svému druhu s napůl tázavým, napůl nedůvěřivým pohledem.

Oba chlapci byli přibližně stejněho stáří. Od dětství je spojovalo upřímné přátelství, stvrzené desítkami malých dobrodružství, a pan Jan, Petrův otec, nic proti němu nemínil. Na jihočeském majetku strakonického pana Bavora vládly tehdy ještě starosvětské zvyky. Lidé si opláceli dobré dobrým.

A tak i pořešínský purkrabí mohl směle popustit uzdu vrozené dobrosrdečnosti a věru nelitoval, že před léty opustil moravský Vracov a vstoupil do Bavorových služeb. Strakonický velmož jej záhy pověřil správou zdejší odlehlé pohraniční končiny, a když tu před několika léty pro větší moc i bezpečí svého zboží vyzvedl tvrdý hrad a nazval jej po blízké vsi Pořešínem, uvedl Jana na důkaz své přízně do purkrabského úřadu.

Mladí přátelé byli vášnivými lovci. Toho dne brzy po půlnoci vyrazili na odvážnou výpravu do opuštěných lesů, které se táhly směrem k Velešínu. Však to nebylo poprvé a jistě také ne naposled. Ale tentokrát mladý Petr musel vynaložit mnoho úsilí, aby uprosil otce a dosáhl jeho svolení k tak časnému lovu. Pravda, pustiny se tehdy jen hojně dravou zvěří. Malé smečky vždy hladových vlků se objevovaly až u samých obcí a přepadaly stáda hned za chalupami, v houštinách daleko od obydlených míst rádili krvelační rysi a jindy plaché medvědice byly právě v tuto dobu nebezpečnější než všechny ostatní šelmy do hromady: vyvedly z brlohů ve skalách a pod vývraty své několikatýdenní potomstvo a nesnášenlivě střežily jeho první kroky.

Nástrah ze strany divokých obyvatel lesů se však Petrův otec neobával. Nebezpečí patřilo tehdy k výchově mladého šlechtice a pan Jan věděl, že by synovi špatně posloužil, kdyby jej držel stranou napínavých dobrodružství. Něco jiného mu tanulo na mysli, když váhal se svolením, které jindy dával s porozuměním a rád.

První jaro vlády neoblíbeného Habsburka bylo pojmenováno růstem násilností a ani cesty nebyly jisté, jak už to obvykle bývá v dobách velkých zvratů. Na silnici z Dvořiště do Budějovic, kdysi hlavní tepně říše Přemysla Otakara, která míjela Pořešín sotva na dvacet dostřelů z velkého luku, přepadali. Už pěkných pár týdnů si tu ani kupec ani chudý pocestný nebyl jist holým životem. Lapekové často neušetřili ani zbožné poutníky, ubírající se na jih do vyšebrodského kláštera nebo na sever do královské Zlaté Koruny.

Ne dosti na tom. Bojechtivá zemanská mládež ohřívala nepokojnou krev vzpomínkami na slavné činy otců a ráda připomínala úspěšný odboj proti Braniborům po smrti Otakarova i triumfální návrat jeho syna do Prahy. Toužila po svém vyrovnat nezapomenuté dluhy. Jaký div, že se brzy

ozvaly i podezíravé hlasy z tábora těch, kteří zjevně či potajmu drželi palec novému králi. Tvrdily, že škody páchané neznámými berky na rožmberských statcích padají na vrub Rudolfových odpůrců. Považovali totiž mezi obecným lidem pana Jindřicha z Rožmberka a na Příběnicích za zrádce přemyslovského odkazu. Jak jinak by také opustil mandát Přemyslovny Anny, manželky korutanského vévody Jindřicha, a společně s královským komořím Bobešem z Bechyně zvrátil volbu ve prospěch Habsburka! Habsburka, vnuka Rudolfova, proti kterému sám Jan z Vracova bojoval v osudné bitvě na Moravském poli!

Kdykoli na to pan Jan pomyslil, zbrunátněla mu na čele hluboká jizva po ráně mečem, kterou mu tehdy v marném boji proti přesile uštědřil jeden z nepřátel takovou silou, že vracovská bába kořenářka doma na tvrzi více jak půl roku vařila tajemné lektvary a modlitbami a zaklínadly zápasila o jeho život. Když se pak konečně uzdravil, vyhledal vracovský vladyka pana Bavora, někdejšího druha a velitele v Přemyslově vojsku, a nabídl mu své služby.

U sta hromů, pořešinský purkrabí se při vzpomínce na svá bohatýrská léta dosud cítil mlád a ještě dnes by nejraději sám popadl těžký obouruký meč a hněvivě jím udeřil na rožmberské brány. Což tehdy nepadl jeho „želesný“ a „zlatý“ král právě zradou předních pánů? Jak však rozeknat dílo pobertů od činů horkokrevných nadšenců, kterým pan Jan v hloubi duše z té míry přál?

Mnoho nepočitné chásy se přizývalo na zjevném odboji, který proti vetřelcům rozhoříval tu i tam a tady, v jižních a jihozápadních Čechách, na panstvích vůdců přemyslovské strany, Bavora ze Strakonic, Viléma Zajíce z Valdeka a Ojíře z Lomnice, přerůstal v otevřenou vzpouru. Však také Rudolfovy spížní vozy se na cestě z Rakous jižním zemským branám vyhýbaly jako čert kříži a raději volily bezpečnější okliku Moravou na Jihlavu a odtud přes Kutnou Horu ku Praze.

Pravda, karty už byly vyloženy, ale ani tak nebylo radno přečasně popudit Rudolfov hněv a dát mu záminku k ozbrojenému zásahu, který by mohl zkřížit Bavorovy plány. Čas ještě nedozrál, městské hradby v opevněných Horažďovicích dosud čekaly na poslední práce a řídká síť Bavorových hradů a tvrzí by těžko odolávala případnému útoku královské přesily. Bylo tedy naléhavé třeba, aby právě na strakonických panstvích panoval klid.

I pořešinský purkrabí v posledních týdnech vyjížděl stále častěji z hradu a střežil silnice. Jeho hlídky pročešávaly krajinu od Dvořiště až na půl cesty k Velešínu a objevovaly se na samých hranicích panství pod Sviny i před Krumlovem. Lapkové se však po každém úderu ztratili v lesích jak kameny hozené do močálu. Jenom prázdné bublinky lichých domněnek vyskočily hněd tady a hněd zase tam, když však po nich pořešinští vztáhli dychtivou ruku v kroužkové rukavici, splaskly jako předčasná radost a zklamané naděje. Zbrojnoši se vraceli na hrad s nepořízenou.

To všechno a ještě mnoho jiného svěřil pořešinský purkrabí synovi dříve, než se dal obměkčit a svolil k noční výpravě za Rozpoutí, kde hajných Vítka před několika dny objevil v koruně vysoké jedle sokolí hnázdo. Naštěstí byl Jan nadšeným sokolníkem. Horké léto slibovalo tuhou zimu a ve vysokých závějích, do kterých ohaři zapadají až po břicha, se v těch dobách lovec bez cvičeného sokola neobešel.

A tak po náležitém poučení dosáhl Petr svého a moudřejší poznáním o mnohem z toho, čemu dosud nerozuměl, se ještě za tmy v příkopu pod výpadní brankou sešel s Vítkem, který tu už čekal se vším, co bylo k nezvyklému lovů třeba. Ospalý strážný jim popřál dobré pořízení, potom přirazil branku, kladivem zatloukl skoby do obou závor, a oba chlapci zmizeli v temném lese cestou, kterou jen tu a tam štěrbinami ve větvích ozařoval dorůstající měsíc.

V Y D A Ř E N Ý L O V

Hodinu po východu slunce ustoupil noční chlad někam do šera pralesních túní a pod větvemi stromů se začalo líně roztahovat vlhké dusno. Sluneční paprsky vypily hlavě všechnu rosu a v oslnivém jasu bílého dne vybledly svěží barvy lesních květů.

Jak dozrálý kaštan z rozpuklé slupky se naproti z níkého mlází vyloupl urostlý srnec. Boky měl cihlově červené, protože říje už byla blízká. Zavětřil vpravo a vlevo, sklonil bělavou palici s bohatě perlenými parůžky do tuhých trsů trávy, pomalu přešel napříč mýtinou a zmizel v houští tak tiše, jak se objevil.

Nikde nezapraskala ani větvíčka.

Vítěk se trochu nadzvedl na loktech, aby se přesvědčil, zda v přípravách na lov přece jen něco neopomněl. S uspokojením shledal, že vše je v pořádku.

Už včera před večerem prosekal holinu u vývratu srpem a uprostřed zarazil do země tenký kolík. Na půli cesty k němu svázel houžví několik větví do čtverce, hustě je vypletl jelením střívkem a dlouhými travinami a v krajích zatížil kameny. Takto sestavená tenata podepřel z jedné strany useknutou vidlicí, jejíž spodní konec zapíchl mezi drny. Šikmou stříšku tenat přikryl ještě drobnými větévkami, ostřicí a starým listím, aby bystré oko sokola neodhalilo nástrahu. Od podpěry natáhl k vývratu kožený řemínek. Tím včerejší přípravy skončily a Vítěk se spokojeně vrátil domů.

Ráno ještě za tmy navlékli chlapci na tenký kolík zreživělý kroužek. Vyloupli jej ze staré drátěné košile, jakou nosili do boje rytíři ještě za knížecích časů. Ke kroužku připoutali vnadidlo — starého bílého holuba s přistříženými křídly. Od kolíku k vývratu napjali ještě jedno lanko tak, aby procházel pod skloněnou stříškou tenat. Do země stranou od vnadidla zatloukli plochým kamenem ještě dru-

hý kolík, na kterém teď na krátkém řetízku poskakoval malý černý ostřížek. Vítěk jej vybral z klece v kůlně za hájovnou, kde tátka choval zajaté ptáky. Svým křikem měl ohlásit přílet dravce. A mezi divokými obyvateli lesů nebylo věru povolanějšího tvora pro tento úkol.

Pomalu táhlo na desátou a chlapci už byli notně zdřevěnělí. Vítěk držel holuba v lehkém přilnutí a pečlivě střežil každý jeho pohyb. Petr si hleděl tenat.

Náhle rozřízl ticho varovný výkřik upoutaného ostřížka.
„Je tu!“ sykl Petr vzrušeně.

Vítěk honem pohlédl k nebi. Vysoko nad mýtinou opisoval po nebi pravidelné kruhy temně hnědý rytíř. Vítěk bleskem přehlédl kolbiště a odhadl situaci. Potom se znova zadíval nad sebe a lehce přimhouřil oči. Dravec se na chvíli nehnutě zavěsil nad okraj lesa, pak sklouzl po křídle na půl cesty k vrcholkům stromů a znova zakroužil nad mýtinou.

„Je to on,“ pomyslil si mladý lovec a srdce mu na okamžik zabušilo až nahoře v hrdle. „Teď jenom žádnou nerovnážnost.“

Přední náběžná hrana dravých letek byla rovná. Od půli se lomila šikmo vzad do ostrých špicí, připomínajících tetivové úchyty Vítkařova luky, a společně s jemně vykousnutou zadní hranou a zužujícím se, tupě useknutým chvostem prozrazovala chlапcovu zkušenému oku už na první pohled sokola.

„Samec,“ zašeptal Vítěk a Petr radostně kývl. Pro větší bystrost letu byli totiž postavou menší samci ceněni více než mohutnější, ale méně obratné samice.

„Dej pozor, ať nezatáhneš brzy,“ varoval mladý hajný druhá skoro polohlasem, protože nedokázal zcela ovládnout vzrušení. Pak několikrát rychle po sobě škubl svým lankem. Zrazený holub sebou zmateně pohnul a zaplácal křídly. Ostřížek teď bez oddechu hlasitě spíhal svému nepříliš vzdálenému příbuznému. Sokol udeřil letkami, vyletíl

z posledního kruhu a naráz se zastavil přímo nad holubem, sotva dvacet sáhů nad zemí.

Vítěk znovu krátce potáhl lankem. Tentokrát se obětovaný pták pokusil o útěk, ale poutko na kolíku jej strhlo nazpět. Dravec se postavil na křídlo a jako blesk udeřil do palouku. Snad pouhé dvě tři stopy nad travinami zavříl křídly, doširoka rozevřel pařáty a bezpečně zaryl spáry do laciné kořisti.

Pleskání a temný svistot křídel vystřídaly tupé údery zobáku a smrtelný výkřik oběti protáhl ticho pralesa. Nesl se do dálí, ale nebylo mu souzeno doznít v klidu. Vítěk trhl lankem tak prudce, že vyvrátil kolík, ku kterému byl holub připoután, a rychle, ted' už bez vší obezřetnosti, stahoval umírajícího ptáka i s jeho nelítostným vrahem k vývratu, od kterého už včera odstranil všechny překážky.

Dravec se dal oklamat. V domnění, že mu kořist uniká, zatajil pevněji drápy do těla, které už opouštěl život, bil křídly a zlostně křičel.

Vítovi zahořely oči vzrušením. Na zlomek vteřiny přerušil nedobrovolný sokolí smyk, ale hned zase pokračoval v horečném svíjení lana. Vzdálenost k vývratu se rychle zkracovala.

Petr sotva stačil dvakrát nasucho polknout od okamžiku, co lupič zaútočil, když Vítěk už podruhé povolil lanko, a pak jen docela pomalu, pomaličku dotahoval. Sokol bil do holuba jako pomatený. Mladý šlechtic chladnokrevně odhadl chvíli, kdy dávno mrtvé vnadidlo vklouzlo i s rozdrážděným útočníkem pod střed tenat, a oběma rukama prudce trhl řemínkem. Kolík vyletěl obloukem do vzduchu a zatížená stříška sklapla jako podseknutý strom.

Vítěk pustil lanko, uchopil brašnu z vydělané srnčí kůže a napětím zadržel dech. Zlomek vteřiny bylo úplně ticho. Potom se ozval zlostný jekot lapeného lupiče, vystřídaný divokým tlukotem letek o strop tenat, ale to vše přehlušilo vítězné zajásání dvou chlapeckých hlasů.

Z Á H A D N Ý J E Z D E C

Chlapci byli jedním skokem na mýtině a o závod pádili k lapenému dravci. Dobře věděli, že nesmí zajatci dopřát příležitost k nalezení nějaké skuliny, která by mu přinesla spásu. A tak skoro současně dopadli do trávy a zlehli okraje rámu.

„Drž pevně,“ křikl Vítěk, „zajistím druhou stranu.“ Jako lasice se přemetyl přes tenata, z brašny vytáhl malou sekerku spolu s hrstí ostře seříznutých vidlicových zálonků a několika ráznými údery jimi pevně přichytil krajní větve k zemi. Potom učinil totéž i na zbývajících stranách a vesele se usmál na přítele.

Sokol ležel na boku a v sírových očích mu plápolaly zlostné ohníčky. Na chvíli se přestal zmítat a nenávistně si prohlížel oba chlapce. Síla, utajená v mohutných svalech kovově lesklých křídel, však hrozila každým okamžikem propuknout v novou bouři zloby.

Vítěk vyňal z brašny temnou soukennou kuklu, pošitou pruhy měkké kůže, na spodním kraji opatřenou kruhovými otvory s provlečeným šněrovadlem a nahoře nízkým chocholíkem pro snazší uchopení. Z opasku vytásil ostrý lovecký nůž a sklonil se nad zajatcem.

„Jak ho dostaneme ven?“ zeptal se Petr a dodal trochu váhavě: „Neuletí nám?“

„Dej pozor,“ vysvětloval jeho přítel. „Přitlač mu tenata těsně okolo těla. Proříznu mu nad hlavou otvor, a jak se jím bude chtít prodrat ven, narazím mu kápi.“

Až na krvavý šram, který dravec chlapci uštědřil ještě před tím, než byl oslepěn kuklou, proběhlo všechno zcela hladce. Zajatcův odpor skončil, jako by utíkal. Chlapci mu už bez obtíží spoutali stojáky. Petr opatrně nadzvedl tenata, Vítěk nastavil měch z hrubé pytloviny, podvlékl jej sokolu pod hlavou a krkem, a pak jedním prudkým pohybem sesmýkl dravce na dno.

Lov skončil, napětí povolilo a chlapcům se rozvázaly jazyky. Oba si teď o překot vyměňovali dojmy, jako by si chtěli vynahradit dlouhé hodiny nuceného mlčení. Vítek chválil přítelovu ostražitost.

„Tak rychle jako ty bych ho do tenat stáhnout nedokázal,“ odmítl chválu Petr. „Stejně jsi nejobratnější lovec, jakého jsem kdy viděl.“

„Ba ne,“ bránil se Vítek. „Ještě toho moc nedokážu.“ Potom se zamyslil a dodal s trochou chlapecké pýchy: „A kdyby snad jednou, tak vždycky až po tátovi! To ti je myslivec, Petře!“

Druhý hoch rychle přitakal: „Vím, otec na hajného nedá dopustit. Říká, že takového nemají na žádném panství, že jej panu Bavorovi závidí i sám Rožmberk. A ten si pro službu v zeleném kabátcí doveze nějak vybírat!“ Pak trochu zaváhal, a po chvilce mlčení řekl: „I já bych chtěl být tak silný, jako je můj otec. Anebo ještě radši tak moudrý.“

Vítek mezitím převázel pytel řemenem a důkladně utáhl smyčku. „Budeš právě tak silný, moudrý a dobrý!“ ujistil svého druhu.

Mladého šlechtice to potěšilo. Ale že se při chvále cítil trochu nesvůj, obrátil rozhovor nazpět k ulovenému dravci:

„Všiml sis těch světel v očích? Ten hněv a ta nenávist! Ještě jsem neviděl tak krásného ptáka. Otcův starý sokol je mírný jako holubice.“

„Je hodně mladý. Podívej, vlnky na prsou ještě nemá spojeny v souvislé čáry,“ ukazoval Vítek. „Měli jsme štěstí, Petře. Otec z něho vycvičí bystrého lovce. Však jenom počkej a uvidíš! Za několik měsíců ti bude sedět na rameni.“

„Ano,“ souhlasil šlechtic, ale hned mu přes čelo přeletěl lehký mráček. „Jednou však zestárne jako chudák otcův Sok a v očích mu vyhasnou ohníčky. Nechá se tahat od dětí za stojáky a bude se radovat, když ho večer zavřou do klece.“

„Viděl jsem staré dravce a oči jim svítily jako blesky při noční bouři,“ namítl hajný. „Vloni v zimě se pod Zdíky chytil do kůnich želez jestřáb. V letkách měl dobré tři čtvrti sáhu a hlavu bílou jako sníh. A přál bych ti vidět, jak vyváděl. Tři jsme s ním měli co dělat.“

„Ale nezestárl v zajetí,“ trval na svém Petr a hlas se mu trochu chvěl rozčilením, jak sledoval neodbytnou myšlenku. „V zajetí i lidé ztratí lesk z očí, Vítku. V zajetí, nebo - - -“

„ - - - v otroctví!“ vykřikl mladý hajný.

„Prokletý Habsburk!“ rozdrtil Petr slova mezi zuby. Hlas mu náhle ztvrdl, jako by o sebe tloukly žulové kameny. „Nebude tu dlouho vládnout, cizák!“

Vítek vzhlédl k příteli a v jeho pohledu se mísil obdiv s uspokojením. „Dá Bůh,“ řekl prostě.

Pružně vstal, protáhl se, až mu chřuplo v zádech, hlasitě se zasmál a zašel pod vývrat pro luk, který spolu s koženou čutorou a toulcem šípů zanechal pod odkvétajícím keřem svídy.

Petr zatím sebral se země zbylé záломky a pečlivě je uložil do brašny. Potom se napříamil a upravil si pocuchaný oděv. I on byl oblečen prostě. Plátěná košile však byla o poznání jemnější a bělejší než Vítkova a purpurové výšivky na ramenou, krumplování na spodním lemu suknice, hřeby pobity široký pás i nízké žluté škorně, natažené namísto opánků na černých nohavicích z měkkého sukna, na první pohled prozrazovaly jeho urozenější původ.

Stíny stromů na mýtině se rychle zkračovaly. Vítek vylovil z brašny plátěný pytlík se skývou chleba, křivákem přeřízl napůl tlustý plátek prorostlé slaniny a z čutory uvolnil poutkem upevněný roubík.

Oba se pokřížovali a s chutí se pustili do svačiny.

Pojednou Petr hbitě vyskočil. Jeho bystrý sluch rozeznal cizí zvuk, který přicházel z hloubi pralesa. I Vítkovi po-klesla ruka s čutorou a chlapec trochu pootevřel ústa.

Zprvu nejasný, tlumený klopot přešel ve zřejmý rachot koňských kopyt, tu sílící, tu slábnoucí, jak kdosi hnal koně střídavě kamením a mechem. Chlapci si vyměnili udivené pohledy.

„Jezdec!“

„A jede tryskem!“

Krajem lesa za mýtinou vedla sice stezka, kterou si lidé z Pořešína zkracovali cestu k zemské silnici, byla však zarostlá, klikatá a plná výmolů. Petra by ani ve snu nenašel stočit na ni svého grošáka. A uhání-li po ní neznámý jezdec plným cvalem, riskuje, že si dříve či později srazí vaz. Kam spěchá? A proč?

Mladý šlechtic převzal velení.

„Rychle k cestě!“ křikl a už se hnul přes mýtinu do míst, kde se svažovala k pěšině. Vítěk odhodil čutoru, popadl luk se šípy a v mžiku mu byl v patách.

Chlapci se přemetli přes poslední vývrat, proběhli pruhem vysokého lesa až tam, kde lesní úbočí spadalo náhlým úpadem do širšího úžlabí, a prodrali se hustým mlázím k nízké skále, odkud mohli zahlednout kratičký úsek nerovné stezky.

Bez dechu dopadli na zem, a ještě se ani nestáčeli schovat za nevysoké keříčky jalovce, když se pod nimi přehnal jezdec nezpěněném hnědáku. Jenom se bleskl podrostem, a už zmizel mezi vysokými buky, které chlapečkům zastiňovaly výhled. Než se překvapení lovci vzpamatovali, doznel i dusot kopyt, jak se jezdec přehoupl přes nedaleký hřbet.

„Lapka!“ vydechl Vítěk.

„Co tě to napadá. Jasně jsem rozeznal zlatou a modrou na čabrace pod sedlem. To jsou přece barvy pana Bavora.“

„Ale mohl koně ukrást. Proč by poctivý člověk štvval koně jako smyslů zbavený po pěšině, kde i chodec musí být opatrný, aby si nezlomil nohu?“

„Třeba ho pronásleduji,“ mínil Petr.

Oba na chvíli zmlkli a napnuli sluch, nezaslechnou-li

zleva hlasy pronásledovatelů. Bylo však ticho, jen les nezúčastněně šuměl.

Petr znova zavrtěl hlavou. „To nebyl lapka. Žádný zloděj by tady nedokázal zvládnout koně v tak prudké jízdě. Ten chlapík musí mít za sebou roky služby v sedle.“

Vítěk musel chtě nechtě dát Petrovi za pravdu. Ale ať si lámal hlavu sebevíc, nenacházel pro to, co viděl, žádné vysvětlení.

„Něco se muselo stát,“ řekl Petr tiše, skoro sám pro sebe. Pak však dodal rozhodným, takřka velitelským hlasem:

„Mohl to být posel. Vraťme se rychle na hrad.“

P O Ř E Š Í N

Bavorovo pořešínské panství se rozkládalo až na samotném jihu Čech. Posádka hradu ovládala rozsáhlý prostor na průsečíku dvou důležitých cest, z nichž první, zemská, směřovala z Rakous přes Budějovice ku Praze a druhá spojovala rožmberský Krumlov s Trhovými Svinými a za nimi vyústila na vitorazskou knížecí silnici. Obě tepny se křížovaly v městě, které nepochyběně právě proto lidé kdysi dávno nazvali Rozpoutím.

Od Rozputí stoupala svinenská cesta k Pořešínu jen docela povlovně. Jako ztracená stužka se vinula hlubokým, souvislým pralesem. Dubiny, jistě pamatujucí ještě poslední česká knížata, se střídaly s porosty šedých buků, které tehdy v Čechách mezi lesními druhy převažovaly. Jenom na skalních bliže k řece si vybojovaly právo na život pokroucené, sukotité borovice s ohnivě červenými jádry. Od půli cesty se ráz krajiny viditelně změnil. Silnice se zhoupala po náhorní rovině a začala zvolna klesat. Dosud mělké žlabinky po pravé ruce se zaryly hlouběji do oblých svahů, které pojednou počaly prudčeji spadat k Malši.

Každým krokem les řídil. Potom se do jeho potrhaných okrajů zakousla žitná, ovesná a prosná pole, s úrodotou sice nízkou, ale již valem žloutnoucí. Střídala se s loukami a s úhory, které pokojně sbíraly sílu pro sestbu příštího jara. Uzounké proužky řídkého obilí byly od sebe odděleny zídkami z kamení, které tu lidé sklizeli společně s chlebem a plevelem. Na křovinatých mezích, často širších než sama pole, se porůznu dařilo jabloním, hrušním a zakrslým slivám.

Kraj lesa nad pořešinskou vsí lemovaly bělokoré břízy. Kdokoli se tudy ubíral, ať poprvé či posté, šlechtic nebo zbrojnoš, kupec či chudas, pocktivec i berousek, každý v těch místech mimoděk zvolnil krok. Jezdec zastavil koně, opěsalý popřál nohám odpočinku, každý se rád pokochal výhledem, který se před ním zčistajasna otevřel.

Do stále klesajících hřbetů se hluboko zařezávalo úzké údolí Malše, ponořené i nyní před poledнем do temného stínu. Průhledem mezi lesy probleskovala dole načervenalá skaliska, jejichž protáhlý oblouk uzavíral říční zátočinu. Nad jejich půlkruhem stoupalo slabošovské a soběnovské polesí. Kam až oko dohlédlo, všude se rozprostíraly lesy a na drobných holinách i zkušený zrak spíš jenom vytušil než rozeznal domky osad, nahloučené ve skupinách střapatých listnáčů, a osamělé dvorce, rozhozené mezi barvné střípky polí a luk.

Na severovýchodě zaclonil nedozírné dálky blízký obzor. Uprostřed, přímo před poutníkem, vévodila okolním vrchům strohá pyramida Kohouta a dále vpravo se v horkém vzduchu rozvážně pohupovaly vysoko vzduté vlny Novohradských hor, ježaté jako kočičí hřbety s dálkou ulízanou srstí temných pralesů, do kterých ještě nevkročila lidská noha.

Sotva tři sta kroků pod březovým hájem přisedly ke kořenům rozložitých lip, seběvědomých dubů a ztepilých javorů dřevěné chatrče osady Pořešina, jedné z nejstar-

ších v širokém okolí. Byly sroubeny z hrubě tesaných trámnů, některé na kamenných podezdívkách, jiné jen na holé zemi, všechny s doškovými, mechem obrostlými střechami. Cesta k vesnici vedla stromořadím jeřábů a klenů. Na lukách po obou stranách se pásky červenobílé kravky a na rybníčku pod vsí rejdíly husy a kachny.

Vpravo od vesnice spadaly lesnaté stráně k řece. Zvláštný úpad nejvýraznějšího svahového hřbetu byl zakončen jen docela mírně vyvýšeným skaliskem. Na jeho holém, třikrát překopaném temeni, ponořen pod hladinu okolní krajiny, a přece ještě dost vysoko nad Malší, tyčil své mohutné věže pořešinský hrad.

Vítek s Petrem se vraceli z lovu zprvu pěšinou a pak už dobré ujetou vozovkou. Proběhli krajem lesa a na okamžik byli oslepeni sluncem. Z rozpálených polí se zvedl horký jižní vítr, rozvlnil klasu a dechl jim do tváří jako z kovářského měchu. Bylo poledne.

Mladý šlechtic se pátravě zadíval na vesnici, která před nimi ležela jako v otevřené dlani. Vypadala pokojně a nic neobvyklého nerušilo polední mír a odpočinek jejích obyvatel. Z proutěných, cihlářskou hlínou vymazaných komínů se zlehka odvinovaly tenké spirály štiplavého dýmu. Vesničané připravovali oběd.

„Podívej!“ zvolal najednou Vítek a ukazoval směrem k hradu.

Nad cimburím hlásky, která jediná přečítala přes blízké lesy, se objevila zřetelná silueta muže.

Petr se prudce zastavil a zavrtěl hlavou v údivu.

„Hlásný! Ale ten se přece staví jenom při poplachu!“ Muž na věži přecházel od střílny ke střílně a dlouze se díval do dálky. Vítek, který měl oči jako rys, by byl přisahal, že chlapík si dokonce zastiňuje zrak, aby lépe viděl. Petr viditelně zneklidněl. Nyní už byl skálopevně přesvědčen, že záhadný jezdec byl posel a že zprávy, které přinesl, nejsou povzbudivé.

Chlapci proběhli vesnicí, zvedli nad stromy hejno holubů, shluk psů v jejich patách na chvíli přerušil polední klid hlasitým štěkotem, ze zápraží se ozvalo tu přátelské, tu uctivé pozdravení. Za vsí se ve stínu rozložité lípy choulila čerstvě nabílená kaplička s dřevěnou, šindelem pobitou zvonici. Cesty obou lovců se tady rozcházely. Tentokrát si však pro samý spěch ani ruce nestiskli. Petr v běhu vrátil Vítkovi klec s ostřížkem, brašnu s loveckými potřebami mu zavěsil přes rameno, a už uháněl mělkým žlebem dolů k lesu. Pořešín se mu skryl za vysokou hradbou jedlí a borovic.

„Švihni sebou, Vítku!“ zavolal ještě přes rameno na svého druhu, který o poznání pomaleji pokračoval svinenskou silnicí k hájovně. „Opatři sokola a přijď hned na hrad! Vůbec se mi to nelibí.“

„Spolehni se,“ zamával Víttek rukou a viditelně přidal do kroku.

Mladý vladyka poskočil z nohy na nohu, doširoka rozhodil ruce a zhluboka nbral do plic horký doušek vzduchu, který chutnal borovou pryskyřici. Skoro úprkem proběhl krajem lesa.

Za ohybem se ozval ostrý dusot podkov.

Petr se smekl po prachu a jehličí, ale hned byl zase na nohou. Ze zákrutu lesní cesty vyletěl kůň s jezdcem a div že nesrazil chlapce k zemi. Zbrojnoš Jirka, pro pramen neposlušných vlasů na temeni hlavy řečený Čejka, strhl ryzáka na stranu, vzepřel se do třmenů a pevně přitáhl uzdu. Kůň se vzepjal na zadní a zatančil na místě. Kolem se zvedala oblaka prachu.

Petr svížně uskočil před smrští bijících kopyt a zkušeným hmatem zachytily ryzáka za kroužek uzdečky až těsně u uddila.

„Aj, pane Petře,“ zvolal zbrojnoš. „Jedu zvonit na poplach. Král oblehl Horažďovice!“ Jeho slova padala do Petrových uší jako kameny s vozu, na kterém někdo na-

ráz uvolnil postranici. „Rychle se vraf na hrad! Pan otec tě hledá!“

Petr zalapal po vzduchu, kterého tu najednou bylo málo. Jako by jej někdo udeřil mlatem rovnou na žaludek.

„A pan Bavor?“ Hlas mu přeskočil náhlou úzkostí.

„Obklíčen ve městě!“

Zbrojnoš povolil uzdu a udeřil koně oběma nohami do slabin. Petr odskočil mezi stromy. Nedočkavý ryzák vystřelil z místa jako dobře mířený šíp.

„Přijel jeho posel!“ křikl ještě jezdec, než zmizel ve stráni mezi stromy.

Petr proletěl lesem, jako by měl smrt v patách. Přímo před ním, mezi posledními borovicemi, se začernala možutná palisáda pořešinského předhradí.

H Á J O V N A

Když se Víttek rozloučil se svým urozeným přítelem, pokračoval rychlým krokem svinenskou silnicí k domovu. Na zpocené šíji se mu usazoval zvířený prach a všude, kde se oděv těsněji dotýkal jeho těla, pocítovával nepříjemné svědění. Utěšoval se představou túně pod splavem u mlýnského náhonu nedaleko hájovny a tato vidina jej zalechtila na zádech tak doterně, že mu na chvíli naskočila husí kůže.

Palčivé slunce stálo teď skoro nad hlavou, ale jemu se šlo dobře. Cesta od Pořešína k hájovně a mlýnu dole u řeky čípeřně ubíhala. Sokol se chvílemi přehazoval v pytli, nejspíš mu bylo dusno. Víttek mu mírným hlasem domlouval. Také jej zamrzelo, že v kvapu, s jakým opouštěli mýtinu, nestačil zakopat mrtvého holuba. Nezůstane sice dlouho ležet na holé zemi, vystaven slunečnímu úpalu, o to strach neměl. Do večera se o něj jistě postarájí lišky z blízkých skal a malí hranostajové. Chlapci však nikdy nevymizela

z paměti drobná příhoda z raného dětství a také nikdy nezapomněl na poučení, které mu tehdy vštípil šedovlasý děda, zakladatel posloupnosti pořešínských hajných.

„Každý tvor je dítětem božím, Vítku,“ řekl mu jednou, když v křoví ve stráni nad hájovnou společně našli zadáveného zajíce. „I zvíře, i pták, každý má nárok na odpocinek v zemi. Tak jako člověk. Pamatuj si to, chlapče.“ Zajíčka pohřbili pod horským jilmem a malý Vítek mu z hlíny nasypal hrobeček a ozdobil žlutými pampeliškami, které kvetou od jara až do zimy.

Po chvíli rychlého pochodu se silnice znova ponořila do temného lesa. Výhled na oblohu zakryly nízké větve a klenbou hustého loubí jen s obtížemi prolínalo měkce zelené světlo a rozptylovalo šero pod korunami lesních velikánů.

Zprava se ozvalo naléhavé volání vyplašeného ptáka. To stará sojka, vždy pohotová stráž bezpečnosti lesa, varovala všechny jeho obyvatele před dvounohým rušitelem klidu. Vítek věděl, že malá protiva jej nyní bude tvrdošíjně sledovat. Až po samý okraj holiny nad hájovnou se bude několik desítek kroků před ním ozývat její poplašné volání.

Po chvíli se les rozestoupil a před mladým lovцem se otevřel široký výhled do údolí. Silnice se odtud vinula ostrými zákruty dolů k brodu. Na dně mezi olšemi a vrbami probleskovala Malše, pod skalami hluboká a černá, na mělčinách zlátnoucí pískem. Však se tu v písčitém nánosu ještě před nedávnem nacházely šupinky ryzího zlata a výše proti proudu, nad Kaplicí, dal pan Bavor dokonce zřídit malé ryžoviště.

Přímo před ním, na druhém břehu řeky, se uzavíral věnc nahoře hustě porostlých skal, ted už o mnoho bližší než při pohledu od Pořešina. Vlevo pod brodem odbočoval úzký náhon k mlýnu, jehož budovy se schovávaly do syté zeleně už zcela letně vybarvených listnáčů. Až sem, na

kraj lesa, bylo slyšet hučení splavu a Vítek se zachvěl při představě stříbrných pramínků, po plochých kamenech zurčících z nadřžené tůně dolů do jarními vodami vymletého koryta.

Vpravo od silnice, za malou skupinou vysokých javorů, choulila se pod korunou staleté lípy hájovna Vítkova otce. Dřevěná, na svou dobu výstavné stavení bylo sroubeno z přitesaných trámů a kryto došky z cepové slámy. Postavili ji současně s hradem, na místě staré koliby, ve které lesničili chlapcoví předci. Ještě se dobrě pamatoval na temnou, zčernalou jizbu s podlahou z dusané hlíny a s dírou ve stropě, kudy unikal štiplavý dým z otevřeného ohniště. Jediným zbytkem někdejšího obydlí byla trochu stranou stojící čtvercová kleť z neodkorovaných kulatin. Její přízemek sloužil za skladiště a nízké patro využívali jako seník. Ke kleti přiléhal hluboký dřevník a do všech stran otevřená kůlna. Spolu s hájovnou uzavíraly neveliký dvorek.

Vítek odbočil ze silnice a zkrátil si cestu pěšinou, která odkrajovala zákruty jako ostrý nůž patku chleba. Vpravo pod cestou žloutly mezi mezemi úzké útržky jejich polí. Pod javory si u studny s dlouhým bidlem, sloužícím za svahadlo, hráli jeho malí sourozenci. Trochu stranou se pásala strakatá kravka a houfec ovci se toulal pažitem.

Jeník, hajného druhorodený syn, nezbeda k pohledání, převyšoval ostatní. Co chvíli zapomínal na hru a díval se nahoru k lesu. Jakmile zahlédl bratra, přiložil ruce k ústům a zatroubil na ně jako na lovecký roh. Celý houf dětí, zřejmě rozmnožený o drobot z mlýna, se s křikem rozběhl vzhůru svahem.

„Vítku, máš sokola? Opravdu ho máš?“

Chlapec pozvedl pytel.

„Ukaž, ukaž,“ žadonily děti. „Je veliký? Brání se? Tak ukaž přece, Vítku!“

„Dejte pokoj, holouskové,“ zasáhl velitelsky Jeník, který

se zmocnil brašny a nyní se snažil z bratrovy sevřené ruky vypáčit i klíčku s ostřížem. Nejmladší Bořek ještě ani nedoběhl ke skupince vděčných obdivovatelů, a už se otočil na bosé patě a utíkal dolů podél hlobového houští, které hájovnu chránilo před severovýchodním větrem.

„Mámo, mámo!“ zvonil radostným hláskem, „Vítet má chotola!“

Z nízkých dveří obytné budovy vyšla na zápraží hajná. Pokynula synovi a její mírný úsměv se trochu rozšířil, když řekla:

„Vítej, chlapče. Tak přece jsi ho dostal?“

Pak zvážněla a na synovu dychtivou otázku odpověděla ustaraně: „Otec šel před chvílí i s Vlkem na hrad.“

Vítkovi se zklamáním protáhla brada. Tolik se těšil, že tátu překvapí, a on je pryč. Čekal na jeho pochvalu jak vyžle na pohlazení. Zbystřil však pozornost, když matka vysvětlovala:

„Projel tudy Matěj Zlomkrk a tuze spěchal. I podmásli nechal tak, a že ještě musí na Chlum a přes Hrby na Přísečno. Nějaký posel přijel od pána a purkrabí prý pilně volá hajné a všechny svobodníky na hrad.“

„My ho viděli nad Rozpoutím,“ vpadl chlapec a hned si pomyslil, že se Petr nemýlil. „Koně měl zpěněného, ani barvu jsme nemohli rozeznat.“

„Však i Matěj hnal jako k požáru,“ přikyvovala hajná a trochu si přitáhla černý šátek, který ji kryl vlasy.

Děti obcházely pytel a tahaly Vítka za ruce. Nechal se jimi vést.

„A co tátá?“

„Nu, co by, mnoho toho nenamluví, však víš. Snad mu Matěj povíděl víc. Jen tolík řekl, abych pro všechny případy připravila na několik dní solené maso a chléb, a hned šel. Zlomkrk ještě nebyl ani u brodu, a tátá už v lese.“

Ve Vítkovi to hrklo, jako když naložený povoz skočí na lesní cestě přes kořen. Věděl od otce, že jak hajní, tak

svobodní hospodáři měli sice zvláštní práva, ale také zvláštní povinnosti: Nemuseli odvádět na panskou sýpkou desátky a vykupovat se groši, zato ve válce byli povinni se zbraní doprovázet svého rytíře.

Že by se snad blížil nepřítel? Ale kdo a odkud?

Přes čelo mu přeletěl stín.

V zamýšlení otevřel dveře kleci. Vítěk ji včera celý den pečlivě splétal z vrbového, lískového a březového proutí. Rozvážně otevřel dvířka, uvolnil řemínek pod ouvazkem pytle a opatrne jej vsunul do klece. Pak uchopil pytel za jeden cíp a počal jej stahovat dolů mezerou mezi pruty. Děti zmlkly a ani nedýchaly očekáváním. Když se v otvoru objevil temně vybarvený dravec a nejistě se rozkročil pařáty, zakončenými drápy tak ostrými, že z nich šel strach, propukly v jásot:

„Sundej mu kuklu, Vítku! Jakou má hlavu? Ukaž, jakou má hlavu! To ho necháš tak?“ ptali se jeden přes druhého. Sokol, zmatený nezvyklým hlukem, ustupoval do rohu klece.

„Kdepak kuklu,“ smál se Vítěk. „Teď musí důkladně vyhľadovět a odvyknout světlu. Budeme ho krotit.“

Děti znova rozčileně zabřebentily.

„Dejte pokoj,“ hnhal je z potemnělé místnosti. „Úplně ho pojďte tím křikem. Budete už tiše?“

Rozkurážená drobotina konečně zmlkla a v nastalém tichu sem od Pořešína najednou dolehl naléhavý hlas zvonu. Byly to úzkostné, neurovnane zvuky, jako by jej někdo nepravidelně rozhoupával v udýchaném spěchu.

„Dnes už se asi nevykoupu,“ napadlo Vítka nejdříve.

„Můj Bože,“ pokřížovala se hajná. „Co nás jen čeká?“

Chlapec vyšel na dvůr a rozhlédl se po hospodářství. Kývl prstem na Jeníka, který snad jediný z dětí vytušil, že cosi není v pořádku.

„Zažeň Malinu do chléva a ovce také. A zavři závoru!“

A dej pozor na ostatní! Nevzdalujte se od domu! Rozumíš?“ otázal se důrazně, a když klučina rozpačitě přikývl, naklonil se k němu a zašeptal mu do ucha: „To zvoní na poplach!“

Jeník vykulil oči úžasem.

„Půjdu na hrad,“ obrátil se Víttek k matce a hned popadl luk a tesák a přes rameno přehodil toulec se šípy.

„Vítku, kyselo, schovala jsem je na peci,“ vzpomněla si hajná.

Ale chlapec už upaloval k lesu.

„Až večer, maminko, najím se na předhradí.“

Hajná se ustrašeně dívala za svým nejstarším. Podobal se čím dál tím víc otci. „Bude to divoch,“ povzdechla si. Potom se obrátila k dětem.

CESTOU NA HRAD

Víttek vyletěl do strmé meze a dal se pěšinkou k hradu. Pod nohama mu zašelestila sluncem přeschlá tráva. Voněla trpce mateřídouškou a planým heřmánkem. Ze zvyku utrhl hrst drobných kvítků a rozemnul je v dlani. Kdykoli tudy chodíval do olší k řece pozorovat jeleny, kteří se sem vpodvečer stahovali s protějších svahů, natíral si zahořklou šfávou ruce, nohy i obličeji. Věděl od otce, že tak překryje pach lidského potu, a že jej potom zvěř tak snadno nenavštětí.

Šumící les se nad ním znova uzavřel, jako by podplul pod přepad splavu. Víttek tu znal každý kámen. I za temné noci, kdy nebylo vidět ani na krok a každý druhý by se byl utloukl v podrostu mezi kmene, probíhal tudy bez zapraskání jediné suché větvíčky.

Brzy se dostal do skal.

Hop! Vítkovi zrovna před nosem přeplachtila z větve na větev malá rezatá veverka se široce rozestřeným kor-

midlem chvostu. Ještě sebou ani nestačil trhnout, když za prchající čiperou proletěla hnědá koule se žlutavou náprsenkou. Větevnice!

„Fi,“ ulevil se na vrub kuny. „Na tebe si počkám, až ti na zimu zhoustne kožich.“

Pěšina se vinula půlkruhem přímo nad Malší. Na jaře a na podzim doléhal i sem nahoru její hněvivý hukot, jak se hnala peřejemi a tříštila o balvany v řečišti. Letošní léto však bylo na vodu skoupé. Řeka se jen líně protahovala mezi vyhřátými kameny a její nezřetelné zurčení se ztrácelo v šumotu lesa.

V jednom místě Víttek odbočil. Skaliska tu spadala dolů velkými balvany, mezi nimiž se jen řidce uchytilo několik vyprahlých borovic. Z jejich divoké změti vybíhala nad údolí strmá věžovitá stěna, jejíž úpatí vyrůstalo přímo z říčního koryta. Právě sem chlapec zamířil. U hajných stromu místo neřekl nikdo jinak než Vítkova vyhlídka. Cestou na Pořešín se tu chlapec nikdy neopomněl zastavit. Hluboko dole se čerila Malše ve stínu srázných skalnatých svahů a za jejím obloukem strměl o něco níže na skále pořešínský hrad. Do části jeho zadního nádvoří bylo vidět jako do chudákova talíře a Víttek odtud rád pozoroval hemžení hradní posádky.

Za pořešínskými zdmi panoval nebývalý ruch. Vlevo od věže houf zbrojnošů tlačil nějaký stroj odvráceným svahem náspu na ochoz hradby nad druhým, do temene skály hluboce prolomeným příkopem, který odděloval předhradí od zadního hradu.

„To je přece hrubý prak!“ vykřikl Víttek vzrušeně, rychle se rozhlédl, a už šplhal do koruny nejbližší borovice tak hbitě, že si pranic nezadal s veverkou, která před chvílí závodila o vlastní život. Ano, odtud byl rozhled znamenitý. Teprve teď si všiml, že nahore na hradbě už jsou umístěny dva menší praky, v klidných časech společně s největším pořešínským kusem uschované před nepřízní počasí v kůl-

ně za kolovou palisádou. Za tupé špice jejich hrotů nebylo ani z vršku sosny přes mohutnou vnější hradbu dobře vidět. Vítek ovšem věděl, že palisáda uzavírá s hradbou úzkou, třikrát lomenou uličku, která nutí příchozího od třetí brány v přízemí hlásky procházet k obytnému paláci pod souvislou řadou podsebití na koruně vnějšího opevnění.

Dvoupatrový palác byl přístupný jen po lávce, která spojovala jeho první patro s ochozem hlavního valu. Právě sem dovlékala teď hradní chasa hrubý kus. Několik chlapů v režných košílích, nejspíš sedláčků ze vsi, vytvořilo svahem náspu živý řetěz. Podávali nahoru na ochoz kameny, určené k metání na nepřítele.

Ani do jednoho z obou nádvoří dvojitého předhradí Vítek neviděl, i když se vytáhl až do povážlivě tenkých větví na samém vrcholku sosny. Zůstávaly zakryty cimbuřím hradeb. Ale i to, co spatřil ve vnitřním hradě, úplně stačilo.

Jako rys sjel po kmeni stromu a s poslední větve skočil na skálu.

Nahoře nad ním se ozvalo rychlé odfukování spěchajícího člověka. Chlapec se přikrčil za balvan a opatrně vyhlédl. Napětí z něho rázem spadlo a ústa se mu otevřela k širokému úsměvu.

Starý Michálek, chlumecký hajný, vousatý padesátník a jinak dobrá kopa, supěl cestičkou, ze které Vítek před chvílí odbocil na vyhlídku.

Chlapec už chtěl vyskočit a zavolat ho jménem, ale po jednou jej cosi napadlo a v očích mu zableskly šibalské jiskřičky. Aniž pustil hajného z očí, vyňal z toulce šíp, zasadil do tetivy a pomalu, pomaloučku zamířil. Tetiva se mu opřela o nos přímo před pravým okem. Vítek zatajil dech. Ještě dva kroky — a střelec povolil sevření. Tetiva zadrnčela, šíp hvízdl vzduchem a s tupým plesknutím se zaryl do borovice zrovna před zadýchaným hajným.

Hajnému až cvakly zuby, jak se lekl, ale v tu ránu se vzpamatoval a jako mladík sebou mrskl do podrostu.

Vítek přiložil ruce k ústům a napodobil hlas poštoly. Jemný šelest lesa prořízl trojnásobný výkřik lovíčho ptáka, zakončený vyděšeným zavřeštěním napadeného ušáka. To bylo znamení, kterým se pořešínští hajní navzájem svolávali. Vítek se zasmál.

„Pozdrav pámu, strejdo,“ zvolal vesele. „Odfukuješ, jak to bys komáry odháněl.“

„Až na věky, čertův synku,“ odpověděl hajný a vylezl z houštiny. Byl to učiněný divous. Prošedivělá hříva mu na skráních přecházela v rozčepýřená vousiska, a jak otevřel ústa, bylo vidět, že zuby má okousané až k dásním. „Nemáš co lepšího na práci než strašit dědka nad hrobem?“ předstíral nadurdění, ale bylo zřejmé, že má zdravý kořen a do hrobu ještě daleko. „Pan Jan tě tu postavil na stráž?“ hádal. Vítek rychle pověděl, co viděl a slyšel, i o tom jezdci se zmínil a co sám zahlédl z vyhlídky.

Hajný naslouchal mlčky.

„Ty tedy nevíš nic!“ řekl suše, když Vítek domluvil. „Neztrácejme však čas. Každá chvíle je dnes drahá.“

Pěšina se znenáhla vytratila ze skal a úvozem klesala dolů k hradu. Hajný vypravoval, jak měl zrovinka namířeno za Vítkovým otcem kvůli liščím pastem a jak kousek před brodem, v křížovém doublí, natrefil na Matěje Zlomíška. Vyprávěl o obležení Horažďovic, jak je pan Bavor v úzkých.

„Proto pan Bavor vyslal posla, ba toho, co jste s panem Petrem spatřili v lese, jak říkáš. Za noci se přeplížil samým táborem královského vojska, a pak ze Strakonic hnal koně cestou necestou až sem.“

„A co vzkázal pan Bavor?“ otázal se Vítek stísněně, neboť mu začínalo svítat.

„Válka, Vítku, válka. A všechno zas jak před třemi roky,“ připomněl starý poslední tažení římského císaře do Čech. „Dá Bůh, že tak i skončí.“

I Vítek se ještě pamatoval na Albrechtův neslavný ústup,

jak všude po vsích zvonily zvony a lidé volali: „Ať žije Václav král!“ Hajného nejasná odpověď mu však nepostačovala.

„Pověz přece, co chce pan Bavor od Pořešínských?“ naléhal netrpělivě.

Starý se zatvářil skoro slavnostně a na chvíli se zastavil. Vítek, který mu byl v patách, cvakl pootevřenou bradou o jeho záda. Kdesi v dálce zahřímalo.

„Pán poroučí, aby hradní hotovost s co největší silou zbrojního lidu pilně vytrhla polem a spojila se s lidmi pana Ojře z Lomnice, který se už sbírá vymanit Horažďovice z obklíčení. Tak to povídal Zlomkrk.“

Ve Vítkovi se na chvílku zastavilo srdce, a pak se mu rozklokotalo až pod jazykem.

„A to ty — to tedy — pan Jan proto —“ zakoktal, „a snad i otec?“

„Baže, chlapče, tvůj otec a já, i zdický Kostelka a svobodníci z Hrbů a kdož kdo všechno z Kaplice a z Pořešína, všichni potáhnou polem. Zrubat cizákům hlavy jako před lety u Kutné Hory!“ Hajný omládl bojovným nadšením a oči mu jen svítily. „Však proto také spěchám.“

Cesta jim v hovoru ubíhala, ale Vítkovi se nešlo tak dobře jako před setkáním s hajným. Trápil se, že otec bude muset odejít s pánum, a jak to všechno bude, co asi řekne maminka. Než se nadáli, zůstal za nimi posečený palouk, přeskočili rokli na dně posledního zářezu a uzounkým pruhem lesa kráčeli do mírného svahu.

V mechu pod starou bělokorou jedlí je zlákala hladina studánky. Pili zvolna a dlouze a Vítek cítil, jak se mu pomalu vrací dobrá nálada. Voda byla ledová, v takovém parnu pronikal každý doušek až do konečků prstů.

Potom už mlčky stoupali k hradu.

POPLACH

Petr z Vracova stál na mostní opěře před prvním předhradím a řídil obranné práce vně hradu.

Pevný most dosedal v půli příkopu na zděný pilíř. Z druhé strany, od brány srubu, který se tyčil nad vchodem, sem každé ráno spouštěli na řetězech padací most. Když byl před setměním rumpály znova zdvižen, přerušoval v délce několika kroků mostovku a současně uzavíral průchod vraty.

Z kraje lesa hrstka sedláků snášela na příkaz mladého šlechtice suché klestí a vršila je pod pevnou částí mostu do vysoké kupy, kterou prokládala náručemi loňské slámy. Při obležení by stačilo vystřelit do hranice několik šípů se zapálenými věchty, a nepřítel by v několika minutách přišel o možnost překlenout mezeru po padacím mostě prkenými rohožemi a berany udeřit na bránu.

Chlapi pod mostem pracovali spolehlivě a Petr nemusel ani dohlížet, ani pobízet. Mohl se věnovat sám sobě. A bylo toho věru dost, co bylo třeba promyslet, uvědomit si, zažít.

Sotva půldruhé hodiny uběhlo od chvíle, kdy se na pořešínském rozcestí rozloučil s Vítkem. Vše, co přišlo potom, připadal mu ještě nyní jako sen.

Proběhl podhradími jako štvaný, jeho kroky zaduněly po třech mostech. Stráže v lehké zbroji mu jenom mlčky pokynuly rukou. Petrovi se zdálo, že všichni na něj hledí s němou otázkou, zda už ví. Nikdo nepromluvil. Když se tázal po otci, kývl psovod Diviš směrem k zadnímu hradu:

„Je u praků.“

Pan Jan stál nahoře na valu a zkoušel usazení prvního kusu. Když spatřil syna, jak se blíží podél paláce, napřímil se a zvolna scházel svahem. Oči měl trošku přivřené a ani na okamžik je nespustil z chlapce.

Pořešínský purkrabí byl i na vrcholu mužného věku urostlý chlapík. Rysy v osmahlé tváři měl snad vytěsané

dlátem a širočinou z nejtvrdšího dřeva. Souměrnost pevného čela byla jen podtržena výraznou jizvou, vzpomínkou na nešťastnou poslední bitvu „zlatého“ a „železného“ krále. Ve věnečku plavých vousů kolem úst mu teď ztvrdl trochu pohrdavý, sebejistý úsměv.

Ach ano, Petr už takto otce nejednou viděl. Třeba zrovna v zimě před pěti roky, když se s matkou a sestrou vraceli na saních od dědy z hřebenské tvrze a smečka vlků se jim hnala v patách. Petr se tehdy hrozně bál, a kdykoli cvakly tesáky hladových šelem už v samých saní, schoulil se pod kožešinovou přikrývku. Zato otec stál široce rozkročen na zadním sedadle a rozdával rány hlava nehlava. Celé panství si potom hodně dlouho vyprávělo, jak pan purkrabí umí vládnout mečem i lukem. Však také planině pod Výhní, kde otec srazil vůdce smečky a zbytek vlků vzdal marné pronásledování a vrhl se na pobité druhy, se od té doby říkalo Vlčí krchov.

Petr se pod tím pohledem zastavil.

„Tady jsi, tuláku,“ řekl otec. Snad až příliš důrazně plácl syna pravačkou po šíji a na vteřinku jej přitiskl na prsa.

Chlapec k němu vzhlédl s obdivem:

„Otče, pod tebou se hodí bojovat,“ zvolal a hlas se mu zavlnil vřelostí.

„Potkal jsi Čejku,“ usoudil pan Jan a Petr přikývl. Otec jej vzal v podpaží a vykročili po schodech vzhůru na ochoz, odkud vedla visutá lávka do paláce. Nahoře se purkrabí obrátil ke zbrojnošům a houkl:

„Usadte všechny prakyl! Zbrojíř ať přehléďne houžve, nejsou-li zteřelé! A až přijdou chlapi z Pořešína, dejte jim nosit kameny!“

Lávka zaskřípala v závěsech, dubové fošny zaduněly dvojími kroky a otec a syn vstoupili do paláce.

Neveliký, naspodu pískově šedý mráček beránek, který se už hodnou chvíli bez cíle potloukal nebeskou pastvinou jako zaběhnuté jehně hledající své ztracené stádo, zamířil

pojednou přímo k slunci a uchroustl je z oblohy, jako by to byla pampeliška na letním trávníku. Dva zbrojnoši nahore u praků se narovnali v zádech a zkoumavě vážili na miskách pochybností jihozápadní obzor.

„Sbírá se bouřka.“

„Nezaškodila by.“

Potom se znova sklonili k práci. Ke čtyřem kůlům, zařazeným hluboko do náspu, vázali silná lana a dotahovali je otáčením prostrčených jedlových štěpin. Mohutný prak, již dříve dobře vykolíkovaný do vodováhy, byl tak zakotven proti zpětnému rázu po výstřelu. Oba muži pracovali zaujatě a s chutí. Když se k nim doneslo poplašné vyzvání vesnického zvonu, vyměnili si jen zasvěcené pohledy, a hned se celou silou šlachovitých paží opřeli do obou konců poslední štětiny. Lano zapraskalo. „Stačí,“ zachrapštěl starší. Jako na povel přetlačili dřevec k provazu a nahore i dole jej zajistili silnými obojkami. Pýcha pořešínské zbrojnice se tyčila nad cimburím v plné kráse, připravena metat přes hradby smrtonosný déšť kamení.

Kovanou mříží ozdobené dveře paláce zapraštěly ve věřejích a oba Vracovští vyšli po lávce na násep.

Petr byl trochu pobledlý z toho, co vyslechl v přední síni od otce.

Purkrabí nechtěl ztratit ani chvilku času. Ještě před večerem, jakmile naspíuju, napícuji a zbrojí navrší fasuňky a narychlo povolaní pěšáci se sejdou na podhradí, vydá se celý oddíl na cestu. Půjdou bez odpočinku celou noc, a teprve k ránu rozbijí tábor pod Maškovcem, kde vyčkají příchodu ozbrojeného lidu pana Ojíře. Až k samým Horažďovicům, kam už se z Brdů stahuje také čety divokého králova odpůrce, Viléma z Valdeka, budou pro bezpečnější utajení postupovat ostrými nočními pochody, aby pak společně ze zálohy udeřili na nekrytý královský týl.

„Musím se zchystat!“ vykřikl Petr radostně.

Otec však neodpověděl, jen povstal z dubové stolice

a položil mu obě ruce na ramena. Pozoroval jej zpod přivřených víček a kolem úst mu znovu zahrál ten známý, tvrdý a sebevědomý, trochu pohrdavý úsměv.

„Ty ne,“ odlomil konečně slova ze rtů.

Proč ne já, proč, proč, Petr chtěl odporovat, ale dokázal jen pootevřít ústa, jazyk mu selhal a hoch nevydal ani hlásku.

Otec znova hovořil. Pomalu a tiše, ale to nebyla slova, to hradní buchary zatloukaly do valů dubové kmeny.

„Ty musíš zůstat zde.“ Trochu se usmál chlapcovu zděšení. „Až se dnes večer vyberu polem, dostane Pořešín nového purkrabího. A víc koho?“

Petrovi se rozklepala kolena a zuby mu zadrnčely o sebe jako v zimnici.

„Petra z Vracova.“

„Otče!“ vykřikl chlapec, ale pan Jan rychle pokračoval:

„Nechám ti tu k ruce starého Vojtu. Je to zkušený zbrojnoš, poradí ti ve všem a ty dbej jeho rady. Z ostatních zůstanou Diviš, Pírko, Heřman, Smrž, Kolenko a Skovajsa. Z koní jenom tvoje Vločka a Severák pro Vojtu. To ti musí stačit.“

Petra střídavě polévalo horko. On, Petr, a velitelem hradi! A zrovna v takové době!

„Nezakrývám, Petře, nebudeš to mít lehké. Proč? Poslouchej dobře, co ti povím.“ Pan Jan několikrát přešel síní, a potom se znova posadil za stůl a rozhodil nohy, až okované opatky škorní hlasitě klepaly o podlahu.

„Rožmberští pomáhají králi. Sám pan Jindřich dlí v jeho vojenském táboře a radí mu, jak se Horažďovicům dostat na kobylku. On, Bavorův tchán!“ křikl zlostně. „Jen si to představ! Chápeš, co to znamená pro Pořešín?“

Ach ovšem, Petrovi to bylo zcela jasné. Celé pořešinské panství sousedilo na západě se statky pánu z Růže. Oba rody, které přes mezní kameny svých držav až dosud jenom chladně a nevraživě sledovaly sousedovu moc i slá-

bost, stojí nyní zjevně v nepřátelských táborech a s taseňními meči. Podaří se zlaté strakonické střele srazit pyšný květ růže z přebujelého stvolu, anebo sama zemdlí jeho omamnou vůní a mine se cíle? Dojde snad na lámání chleba i tady mezi Vltavou a Malší? A obléhá-li pan Jindřich Bavorovy Horažďovice, nezačne jeho chasa škodit i na pořešinském zboží? A jemu zůstane pouhých sedm chlapů! S hrstkou zbrojnošů má udržet celé panství!

Možnost drobné války otec nevylučoval. Západní hranice se každým dnem může stát nepříjemně horkou.

„Nevyvolávej spory a neoplácej. Rozumíš? Na to nejsi dost silný. Budou ti chybět koně pro hlídkování u mezníků. V žádném případě však nesmíš zůstat beze zpráv. Postav špehy z místních lidí. Pošli Vítka, ať získá běžce mezi spolehlivými vesnickými chlapci.“

Vida, jak mohl zapomenout na svého nejlepšího přítele? Najde snad někdo mezi Vyšším Brodem a Budějovicemi lepšího střelce? Tedy ne sedm, osm jich bude, a on sám — devátý! A to ještě nepočítá chromého sedláče Vydry, který zůstane také. Vždyť je to vlastně víc, než čím se může pochlubit leckterý hrad!

„Hlavně si zajistí přístupové cesty,“ pokračoval otec. „Zdíky, Vynězdu, Střítež, Výheň. Dej odehnat dobytek od hranice. Hradní zásoby doplň ze vsi. Pořešinské stádo jsem už rozkázal přivést z pastvin. Nocovat bude na předhradí a přes den se může pást pod hradem. Bude-li pršet, naplň jímku. Na vodu nesmíš nikdy zapomenout. Studna nemusí vždycky stačit, zejména bude-li tu stájovat dobytek. Čertovo suchu!“ ulevil si hněvivě.

„A kdyby tě snad oblehli,“ Petr sebou trhl, ale otec se usmál a odmítavě zavrtěl hlavou. „Nemyslím, že by k tomu došlo, ale nic nechci ponechat náhodě. Tomu se nauč také. Máš-li odpovědnost, neseš ji do důsledků. I za to, co se nestane. A proto radši počítej se vším.“ Příkaz stíhal příkaz a Petr se pomalu vymanil z počátečního ohromení.

Přešli na ochoz a pan Jan na chvíli pohleděl směrem k rakouským hranicím. Pískově šedý mrak se ještě snažil roztrženými okraji zachytit unikající slunce, ale pak se rychle vydal po nevykolíkané cestě přímo nad Pořešín, jako by chtěl ze zvědavosti nahlédnout za jeho hradby.

Otec vedl syna po dřevěných schodech na podsebití hlavní věže.

„Matka s Miladou zůstanou zatím na Hřebeni.“ Proboha, Petr úplně zapomněl, že maminka se sestrou odjely časně ráno na dědovu tvrz. „Jsou tam v bezpečí,“ pokračoval otec.

„Kdyby se však přece jenom něco semlelo, převeze je na hrad.“

Dřevěná poálaha ochozu pod nimi zapraskala. Pan Jan se sklonil k hákům prvního poklopnu a rázně jej zvedl. Čtvercovým otvorem, kterým obránci mohli z úkrytu pohodlně střílet, metat kameny a vylévat horkou smůlu na hlavy vetřelců, kdýby snad pronikli druhým předhradím až k třetí bráně či dokonce přízemním věže do samého vnitřního hradu, bylo vidět do nádvorí z výše dobrých třiceti stop.

„Kotel se smůlou je připraven ve výklenku patra. Až přijdou sedláci, dej doplnit zásoby dřeva. Vždycky radší víc než méně. Ani kamení není nikdy dost. A pamatuj si: Dokud držíš věž, držíš hrad. Dej si sem vyvalit alespoň dva sudy s vodou.“

Postupně přehlédli všechny poklopy. Otec uznale zahučel. Panty se leskly čerstvým lojem a čepy se v pouzdrech otáčely lehce a nehlubče. Purkrabí se vyklonil přes zábradlí západního ochozu přímo nad příkopem, který odděloval zadní hrad od druhého předhradí.

„Tady bude nejdůležitější místo tvé obrany. Z boků a od Malše tě nikdo neohrozí. Stačí jen hlídkovat, aby za noci nepřiložili žebříky.“

Mávl rukou. „Není to pravděpodobné. Snad by se mohli i pokusit předstírat útok na čelní hradbu, a zatím přileh-

nout. Myslím však, že z toho nemusíš mít obavy. Deset sedláků jim háky snadno převrátí žebře a poše je do pekel. Kameny na metání jsou nakopeny u každé páté střílny.“

Po padacím mostě zrovna pod nimi vláčelo několik lehkooděnců proutěné koše. Přenášeli je ze zbrojnici k vozům, které mezi kovárnou a stodolou čekaly na svůj náklad.

„Pozdrav pámu, Vojto,“ zavolal Petr na svého budoucího pobočníka a rádce, jakmile jej zahlédl dole na mostě mezi ostatními. Starý zbrojnoš se zastavil, podíval se nahoru a pohodil šedou hřívou.

„Seznamuješ se, pane Petře?“ Hlas měl hluboký, jako když zatroubí na lovecký roh. „Rád bych viděl toho blázna, který by zatoužil rozbít si hlavu o pořešinské hradby. Vyhledám tě, mladý pane, až naložíme fasuňky.“

Sedivec pozdravil otevřenou dlaní a spěchal za svými.

Obešli věž a pan Jan otevřel branku. Úzkým kamenným schodištěm vystoupili na horní plošinu. Výhled z věže byl znamenitý. Jindy se Petr odtud obvykle díval do daleka, na věneč lesnatých hor, obklopujících hrad jako zkamenělé vlny jezera z pohádky, kterou slýchával od hřebenské babičky. Dnes věnoval celou pozornost nejbližšímu okolí hradu. Snažil se najít nějakou skulinu, skryté místo, kterým by nepřítel mohl nepozorovaně připlnout. S uspokojením zjistil, že jenom obytný palác zastiňuje svah pod jižní hradbou. Všechny ostatní možné přístupy k hradu byly bezpečně v zorném poli hlídky. S výsledkem se svěřil otci.

„Zkoušel jsi někdy zlézt skály pod palácem?“ usmál se pan Jan.

„Vlastně ne. Nikdy jsem se k tomu nedostal,“ přiznal se Petr trochu zahanbeně.

„Zkus to tedy, až budeš mít chvíli čas. Tak jak jsi, nalehko. Ujišťuji tě, že budeš mít co dělat. A to ještě počítám s tím, že jsi obratný jako lasička. Pak k tomu připočítej

bitevní výstroj a zbraně, žebříky, štíty proti šípům, padající kamení a kドoví co všechno. — Ba ne,“ zakroutil hlavou, „o vnitřní hrad se nikdo nepokusí. Jak říkal Vojta: Blázen, jedině blázen by mohl doufat v úspěch. — S frontou,“ ukázal před sebe, „to je jiná. Hlídej si čelo předhradí. Tam by ti mohli přistavit i útočné věže!“

První nádvoří se pomalu plnilo sedláky, které sem svolał hlas zvonu a novina, šířící se od úst k ústům. Otec i syn se vyklonili přes střílny cimbuří.

Vpravo od lesa stoupal skalnatým svahem osmahlý chlapík středních let, oblečený v hnědé nohavice a v sytě zelenou, široce přepásanou košili se suknicí též barvy. Vlasy mu kryla švihácky do čela posazená čapka, vpředu vybíhající v široký nehet, který chodce chránil před oslněním slunečními paprsky. Za stuhou čapky mu trčelo temné pero z letek jestřába. Před sebou vedl na dlouhém řemeni statné psisko širokých pleců, na první pohled spíš vlka než psa.

„Vítkův otec,“ ukázal Petr prstem na příchozího, který se nyní dlouhými kroky blížil k bráně. Pes jej táhl, jako by visel na stopě.

„Á, Vít už je tu,“ zaradoval se purkrabí. Náhle si vzpomněl: „A co lov? Kde máš sokola?“

Chtěl si chlapce jen trochu dobrat, když však Petr několika větami vylíčil průběh zdařilé výpravy, poklepal mu uznale na rameno.

„Petře, to je znamenitý!“ zvolal. „A říkáš samec, a mladý! Chlapík, chlapík. To je tedy novina!“ pochvaloval si. Jako by na chvíli zapomněl i na obležené Horažďovice a nebezpečné sousedství.

Sedláků na předhradí teď valem přibývalo.

„Máme štěstí, že se ještě nevrátili do polí,“ zamnul si purkrabí ruce. „Pojďme však dolů. Musíme ještě rozdělit práci.“

P R Ě I P R A V Y

„Co dál, pane Petře?“

Mladý sedlák v nepřepásané sukni z hrubého plátna už pěknou chvíli přešlapoval v řídké trávě mezi kameny na vnějším násypu příkopu, žmolil kostnaté ruce a rozpačitě pokašlával. Teprve teď si dodal odvahy a nesměle vyrušil mladého velitele ze zamýšlení.

Petr snil s otevřenýma očima. Zaslechl svoje jméno, smysl otázky mu však unikl. Když ramenatý sedláček rozeznal v chlapcově nepřítomném pohledu směsici zmatku a překvapení, rozhodil zeširoka rukama a ukázal na hromadu podpalu pod mostem.

Klestí se vršilo skoro až po samé mostní trámy. Bylo na rovnáno pečlivě a zhusta, samá sušina. Chlapi důmyslně proložili smolnatou loučovinu rezavým chvojím a suchými sněžmi. Teď stáli v uctivém půlkruhu kolem dokončeného díla a hleděli střídavě ze svého mluvčího na pána.

„Odpusť, Martine,“ rozehnal mladík lehký ruměnec záření krátkým smíchem. „Trochu jsem se zamyslil. Ale to je dobrá práce. Teď se rozběhněte po lese a snášejte k cestě kameny. Až přijede Hejkal s korbou, naložte mu vrchem a převezte je do zadního hradu. Tam už ti Vojta poví, co s nimi.“

Chlapi mlčky kývli a rozešli se po práci. Bílé košile se jedna po druhé ztrácely mezi temnými kmeny v lese.

Petr šel kousek cesty za nimi. Dole u řeky se páslo stádo krav. Měkké cinkání zvonců bylo slyšet až sem. Pasáci, vesničtí kluci, se šplouchali v mělké vodě říční zátočiny. Snad stavěli mlýnky, snad házeli žabky, komu se vícekrát odrazí.

Na cestě zaduněla kola těžkého selského vozu. Ozývalo se praskání bičem a Hejkalova brůna znechuceně odfrkávala, protože ji vytáhli ze stáje příliš brzy po krmení a ještě jí ošlehávali boky žílou. „Prrr!“ zaryčel Hejkal, jako by

trhal duchnu. Jako ozvěnou kdesi daleko v Rakousích táhle zahřmělo.

Mladý šlechtic se spokojeně vrátil k mostu, prošel předhradím a otevřenou branou nahlédl do druhého nádvoří.

Přípravy k odchodu už značně pokročily. Vozы před studnou se pomalu plnily jaderným krmivem pro koně, zásobami potravin a bitevní zbrojí. Otec stál u studny a rozmloval s pořešinským hajným, ale bylo vidět, že má oči všude. Co chvíli na někoho křikl, pozorně prohlédl přinesenou výstroj a určoval její rozmištění ve voze. V kovárně zvonila kladiva. Ze stáje nad třetím příkopem sem po jednom vyváděli jezdecké koně a u brlení jim prohlíželi kopyta a překovávali podkovy. Z kuchyňského komína se valil hustý bílý dým, a protože se od jihu zvedl mírný vínek, voněla až sem k bráně skopová pečeně a dráždila sliny. Když Petr přivřel oči, snadno si představil, jak krůpěje horkého loje padají s rožně na žhavé uhlíky a váběn syčí. Uvědomil si, že se ještě nedostal k obědu, ale zdálo se mu, že přece nemůže jít, když jeho sedláci pracují. Raději se tedy otočil a vrátil se před hrad.

Obrysy hor na jihovýchodě se odrážely proti nebi ostrými čarami, jako by je neviditelný malíř obtáhl dřevěným uhlem. Nad kosmatými hřebety se ježily bílé věže vydutých oblaků a dole při zemi, těsně nad obzorem, se jejich odvážné stavby slévaly v jedinou kouřovou slitinu z modré a šedi.

Jakýsi pohyb za blízkými travinami vypouklého hradního svahu upoutal Petrovu pozornost. Nad suchými trsy kerhátku se vynořila rozčepýřená hlava lesního divouse a zaní zasvitily plavé kučery.

„Vítku,“ zvolal Petr a rychle vyšel oběma příchozím vstříc.

Šedý stín se mihl branou, proletěl podél Petra a s radostným štěkotem se vrhl k mladému hajnému.

„Počkej, Vlku, vždyť mě porazíš,“ bránil se Vítek bez-

uzdným projevům zvířecí oddanosti. „Lehni přece, trumpero, cožpak jsi se zbláznil?“

Ale pes nebyl k uklidnění. Točil se okolo chlapce, podrážel mu nohy, vyskakoval mu až na ramena. A obřad psího uvítání nebyl ještě zdaleka u konce, ani když už si oba chlapci podávali ruce.

Vlk vyřůstal v hájovně od štěněte a za ta léta přilnul k Vítkovi celou svou psí duší. O jeho původu se však možly vyslovovat jenom dohady.

To se tak jednou před jarem pořešinskému hajnému zaběhla šedá stavěcí fena. Stalo se to po srážce s kancem, ze které nevyšla bez hlubokých šramů na plecích, a proto se nikdo příliš nedivil. Rok už nebylo po psu ani vidu ani slechu a kdeko chudáka olitol. A potom najednou, bylo to navečer, někdy začátkem května, uslyšel hajný pod oknem do jizby škrábání silných pracek a tiché psí kňučení. Rychle rozrazil dveře a ani nechtěl věřit očím, když spatřil svou ztracenou kachnátku. Krátce nato vrhla fena jediné štěně a už to bylo divné. Potom nějak chřadla, šlo to s ní z kopce, ve světlech jí hasly ohníčky, a než se jaro sešlo s létem, vyštěkla naposled.

Štěně vypiplali z kožené lahve. Mělo se k světu a vyrostl z něho statný, pískově šedý pes s temným, nahnědlým hřbetním pruhem. Hajný nad tím kroutil hlavou a nedal jinak, než že půlku jeho krve je třeba hledat někde mezi vlčí smečkou, jejíž vytí se od prvního do posledního sněhu zhusta ozývalo v lesích až nad samotnou hájovnou. A tak jej nazvali Vlkem.

„Jedeš, neřáde,“ zabručel Michálek, když se mu psisko připletlo do cesty, a že měl naspěch, rychle se loučil.

Oba přátelé si věru měli co říci. Sotva hajný učinil první krok, vrhl se Vítek dychtivě k příteli a otázky s odpověďmi se začaly srážet v nedopovězené změti slov jako laviny kamení, které při větrné smršti padají s protilehlých svahů do úzké rokliny. Potom, jako když poryvy větru naráz

opadnou, rozhostilo se ticho a i Vlk sebou pleskl na zadek a jenom docela tiše zakňučel.

„Říkáš, že odjížděj ještě dnes?“ opakoval Vítěk s trochu trpkosti v hlase. „A co bude s námi?“

Petr se na přítele dlouze zadíval, a pak řekl tak vážně, že Vítka až zamrazilo:

„Pan otec rozhodl, že za něj budu spravovat hrad i panství.“

„Ty — ty — Petře — to je přece — — —“ zakoktal Vítěk v radostném údivu, ale Petr už jmenoval, kdo z posádky zůstává na hradě, a hlavně že Vojta, starý, dobrý a oddaný přítel, to že jej nejvíce těší. A také že samozřejmě počítá i s ním, s Vítkem.

„Tady jste, sokolíci,“ ozvalo se jim za zády. Pořešínský hajný nepozorovaně došel až k nim. „No, no, chlapče,“ zamumlal zjihle, když se mu Vítěk vrhl do náruče. „Vždyť se nic neděje. Co vyvádíš?“

Ale něco se přece jen asi dálo, protože hajný nezvykle potahoval nosem, trochu odvrátil tvář a hřbetem ruky si přejel přes oči.

„Tu jehněčinu v kuchyni nějak moc očesnekovali,“ vymlouval se a setřásl syna s prsou. „Tak mě tu na pár dní zastoupíš, Vítku. — Vida, vida,“ ušklíbl se pod vousy, aby zakryl zbytky dojetí. „To mě v patnácti tvůj děda ještě nepustil k ničemu,“ zažertoval a byl zase tím známým, trochu prchlivým, a přece tak dobrosrdečným tátou.

Potom na obrátku zvážněl.

„Půjdou se domů rozloučit, Vítku, nevím, budeme-li mít na sebe čas, až se vrátím. Oba nás tu budou čekat povinnosti. Budeš teď nejstarší chlap v chalupě. A to už něco znamená. Víš, doma bez chlapa, to je jako v kostele bez kněze, ba ještě horší, jako na lově bez luku. Mamince pomáhej, rozumíš. Ona ti neřekne, když něco potřebuje, musíš to poznat sám. A Jendu taky přitáhni k práci. Už je to klacek a sílu má za výrostka. A na noc Vlka nepřivazuj.

Tak, rozumíš, no,“ otcův hlas začal sestupovat po chráplavých schodech tónů až do nějakého vlnkého sklepení.

„Musíš je chránit.“

Vítěk byl úplně na měkkoo.

„A kdyby se mi něco stalo, jako — — —“ Hajný se odmlčel a sklopil oči. „Kdybych se snad nevrátil — — —“ Na okamžik se zarazil, ale pak zvesela houkl: „Ale co by se mi stalo? Vždyť já se vrátím. Přisámbůh že se vrátím, tak nic, co?“

„Nic, táto,“ škytl Vítěk a viděl ho trochu rozmazaně.

Potom ucítil na rameni jeho mozolnatou dlaň.

„S tím sokolem jsi mi ale udělal radost. Pan Petr mi už vyprávěl. Krmit začni až pozítří a málo, ať si zvyká. Ale cvičit ho budeme až spolu, rozumíš?“

„Já vím, táto.“

Chvíli bylo ticho.

„Tak — abych — snad už šel,“ rozdrobil hajný slova do hromádek a podal chlapci ruku. „Pánbůh s tebou, synku. A tady pana Petra poslouchej. Bude mít pro tebe práci, jak jsem slyšel.“

Vítěk tázavě pohlédl na přítele, ale ten zatím poodešel a pozoroval, jak první fúra s kamením zajíždí na most. Nechtěl být při loučení, aby snad nepřekážel.

Hajný chvíli váhal, potom udělal chlapci na čelo křížek, rychle se sklonil a vtiskl mu na tvář krátký polibek. Vítěk se nepamatoval, že by jej táta kdy předtím políbil.

„Bůh s tebou, táto. A vrat se brzy!“

Hajný potřásl hlavou, rízně se otočil a rozběhl se k lesu. Vítěk se díval za ním. Dole v úvale se otec zastavil a houkl:

„A prohlédni vlčí jámy! Každý den!“

Znovu vykročil, ale po několika krocích přiložil ještě jednou ruce k ústům, jako by se rozmyslel: „Vítku, já se vrátím, vrátím!“ Potom zmizel mezi stromy.

Vlk se příšoural k chlapci a pošimral jej studeným čumákem na stehně.

Petr zlehka objal přítele kolem ramen. Vítek vydechl, a když se otočil, měl už oči suché.

„Půjdeme, Petře,“ usmál se. „Pověz, jakou máš pro mne práci!“

M E Č A Š T Í T

Palčivého dne ubývalo, ale povoz večera se do kraje blížil jenom váhavě. Vybíral si nejhlubší údolí a několik málo soudků prochlanzených vůní, které přivážel pod plachtou, úkradkem vyprázdnil nad hladiny řek a potoků a k lesním tůním, kam ani v pravé poledne slunce nedohlédl. Sedí koně stmívání se ještě dávno neodvažovali vypást tvary a barvy věcí. Všude po planinách i v kopcích se dosud nestoudně rozvalovalo vyprahlé dusno. Po odpolední bouři, která jenom olízla hranice pořešínského zboží, se ani dost málo neochladilo.

Na podhradí se úmorná práce chýlila ke konci. Zvonění kladiv, dunění truhlic a rachocení soudků, všechno klepání, bubnování a řinčení znenáhla utichlo. Vozkové práskli do koní a vyvezli naložené vozy na předhradí, aby uvolnili místo. Ze změti hovorů vynikaly stále více svěží dívčí hlasy. Kdyby se byl někdo vyklonil ze severního okna paláce, spatřil by na nádvoří pestré hemžení vesničanů.

Na malé prostoře nebylo k hnuti. Zbrojnoši, kteří před hodnou chvílí zmizeli z nádvoří, trousili se nyní od srubu nazpět v plné zbroji. Děvčata na nich mohla oči nechat.

Ze stájí už vyváděli osedlané koně. Vesničtí kluci rádi využili ojedinělé příležitosti a prováděli je kolem studny, aby jim po vydatném krmení slehla břicha a jezdci mohli ještě před odjezdem dotáhnout podbřišníky. U sedel visely krátké jezdecké luki, toulce se šípy a po délce v hácích jasanová kopí. V cípech čabrank se do nekonečna opakovaly strakonické znaky.

V přední síni paláce, obležené borovými fošnami, panovalo už šero. Úzký pruh slunečního světla, který sem vpadal obloučkem jednoduchého okna, vykreslil na dřevěné podlaze protáhlý obdélník a po noze těžkého selského stolu vyšplhal na jeho desku, důkladně ohlazenou častými dotyky mnohých loktů.

Otec a syn seděli proti sobě. Světlá clona, výrazným profilem gotického okna vyseknutá z bílého dne, oddělovala mimoděk mládí a mužný věk na učitelskou stolici a učednickou škamnu.

Petrova unavená mysl těžce polykala sytá sousta nových a nových příkazů. Otec však byl klidný a trpělivý. Hovořil pomalu a naléhavě, vždy a znova se vracel k nejdůležitějším bodům.

Rozuměl jsi dobře? Taž se! Je ti opravdu všechno jasné? Opakuj to po mně! Co uděláš na noc a co ráno? Na co jsi zapomněl? Ne, to není všechno. Rozpomeň se! Kde vystavíš stráže? Kým je vyměníš? Co učiníš, bude-li se bližit nepřítel? Jak povedeš obranu? A věž, nezapomněl jsi? Držíš-li věž, držíš hrad! Poslední část rozhovoru se spíše podobala výslechu. Petr samým napětím drtil konečky prstů v křečovitě sevřených pěstech.

Každá mše však má svoje „Ite, missa est.“ Litanie připomínek přešla poslední repetitive a poslední otázka byla zodpovězena. Mladý adept rytířských ostruh byl zvázen a hle, nebyl shledán lehkým. Obstál!

Petr povolil sevření rukou a zhluboka si oddechl. Loučení se neobával. Věděl, že otec odjede, jako by si vyšel do polí prohlédnout úrodu, navštívit kaplickou rychtu anebo v mlází hradního žlebu ještě před večeří ulovit párek koroptví.

Pan Jan se nikdy s nikým neloučil. Ani tehdy ne, když odjízděl na dlouhou cestu, a třeba i do války. „Kому jsem lhostejný, tomu nechybím. Kdo mne nesnáší, řekne: Zaplat pánbůh. A s těmi, které mám rád, s těmi se nerozcházím.

Nikdy, Petře. Ani tady na zemi, ani v království nebeském. Nosím je v srdci,“ říkal a chlapec o tom mnohokrát rozmyšlel. „A i kdybych byl na konci světa, není to víc, než přejdu-li z místo do místo a ani za sebou nezavřu dveře. Před boží tváří jsou i roky pouhým mžiknutím oka. Pravím, že spravedliví lidé se nerozcházejí. Ani v životě, ani ve smrti. Loučí se jenom ti, kdo hřeší. A navždyky. Protože pro hříšníky není návrat.“

Pořešinský purkrabí odsunul stolici a povstal.

„Tak je to dobré,“ řekl pevně a slova mu vypochodovala z úst slavnostně jako k přehlídky. „Vidím, že mne zastaneš. Volil jsem správně.“

Přešel napříč místností, opálový pruh žloutnoucího světla jej na okamžik ozářil od hlavy k patě. S police vedle krku sňal těžký meč a na stůl položil rytířskou helmici. Měla hrncový tvar a na rozdíl od přilb zbrojnošů kryla rytíři celou hlavu. Pan Jan zlehka čechral pera chocholů, upravoval přikrývadla a jemně bubnoval prsty na průduchy kolem úst. Jak dlouho již ji neměl na hlavě! Potom uchopil meč, a jak jej povytáhl z modrým sametem pošitě pochvy, ozdobené zlacenými objímkami, zablesklo se slunce na obnažené čepeli tak oslnivě, že Petr až přivřel oči. V otcově počínání bylo něco nesmírně vznešeného. Zacházel se zbraněmi jako kněz s pohárem vína a svěcenou hostií.

Zink! Purkrabí zarazil čepel do pochvy krátkým úderem ploché dlaně, naučeným pohybem zaklapl její záhytky v úponcích cizelovaného opasku, zasunul helmici pod levou paži a ráznými kroky přešel ke dveřím vedoucím na lávku. Veřejne zaskřípalý a sluneční světlo zaplavilo místnost jako vypadlým stavidlem náhle uvolněný proud vody.

Pan Jan se zlehka opřel o dřevěné zábradlí a zamýšleně pohleděl přes údolí k jižnímu obzoru. Když začal hovořit, díval se stále někam do dálky a ani koutkem oka nezavadil o syna.

„Ještě něco ti musím povědět,“ řekl skoro pro sebe a Petr

musel napnout sluch, aby mu rozuměl. „Kdybys ztratil hrad, řekli by lidé: Petr byl pro tak těžký úkol příliš mladý — a nikdo by nevinil tebe ani mne. Ale kronikář by pro věčnou paměť zapsal na pergamenu jedinou větu.“ Syn mu očima uvázl na rtech. Purkrabí se trochu trpce usmál, trhl rameny a pokračoval: „Za purkrabství vladyků z Vracova byl dobyt pevný hrad Pořešín na panství strakonických Bavorů.“

Otcův pohled ztvrdl, pobledlé tváře mu znova zahořely, a když se obrátil k chlapci, pohrával mu kolem úst zase ten známý úsměv.

„Víc na srdci nemám,“ zapráskal bičem slov kolem synových uší. „Jdeme!“

V bráně za hláskou trochu zpomalili a Petr srovnal krok s otcem. V davu na nádvoří to zašumělo. Pestrobarevné shromáždění se zavlnilo, vesničané se rozestoupili, přitiskli se zády k psinci a uvolnili prostranství před budovami. Nastoupená jednotka na place osaměla.

Petr úmyslně zvolnil a pustil otce o krok dopředu. Když došli na konec padacího mostu, přelétl očima malou výpravu od jednoho okraje fronty k druhému a chvíli setrval na pravém křídle, kde ve vyřízeném dvojřadu vyckávalo před kovárnou šest mužů, s nimiž se od této chvíle měl dělit o dobré i zlé. Vytáhlý Smrž s převislými kníry, po bitce s Uhry na nohu napadající stařík Koleno, Pírko, jen o málo starší než Petr, ale střelec k pohledání, za nimi Skovajsa, Heřman a Diviš, ano, těch šest, to je jeho posádka hradu. Vedle nich starý Vojta vyrovnal pěchotu. Sedm pořešinských zbrojnošů, vesměs dobrých lučištníků, pět svobodníků z obcí za řekou a tři hajní tvořili doprovodný střelecký hlouček spolu s dalšími třemi, kteří se měli připojit cestou.

Petrovi hned padl do oka Vítkův otec. Když se pořešinský hajní setkal s Petrovým pohledem, povytáhl bradu a povzbudivě se zazubil. Byl rád, že má loučení se svým

prvorozeným za sebou. Vítka už totiž po návratu z hájovny na hradě nezastihl. Sotva chlapec trochu pojedl, hned uložil do mošny skývu chleba a pěkný kus štavnaté pečínky, nakrmil v psinci hladového Vlka a vydal se vyplnit úkol, kterým jej oba Vracovští pověřili. Čekala jej notně daleká cesta. Podél západní hranice panství měl zajistit vystavění stráží a získat běžce pro předávání zpráv mezi jejich staniči a hradem. A protože pan Jan trval na pilném zabezpečení hradní ostrahy, nečekal ani na tátův návrat, přivázal Vlka k levému zápěstí a vyběhl z brány směrem na Kaplici. Neboť pořešinští hajní byli odjakživa zvyklí brát své povinnosti vážně a plnit je bez jediného mrknutí oka.

Petr Vítkovu otci sotva znatelně pokynul rukou a hned upřel pozornost k vlastnímu jádru výpravy. Děvět jezdců vyrovnaných v jedné řadě, devět chlapů urostlých jako jedle svíralo v pravicích ohlávky do boje vystrojených koní. A na levém křídle, trochu stranou od ostatních, tančil otcův Berber.

Pěkný pytlík grošů vysázel za něj pan Jan arabskému kupci, který tudy před lety putoval na pražský dvůr se zbožím pro krále Václava. Arab zprvu nechtěl ani slyšet, ale Vracovskému nádherný vraník tak učaroval, že nedal jinak, zkoušel to po dobrém i po zlému, mečem do stolu tloukl, že třísky létaly, a zase medovinu doléval, až se ten pohan konečně poddal. Purkrabí mu vysypal stříbro do klína a sám si hřebce jen tak bez sedla odvedl na Pořešín. Podkoní jeli za ním a trochu se pošklebovali, že pán kluše pěšky. Ale pan Jan nedbal a svůj drahocenný poklad jim nesvěřil. I na hradě jej sám krmil a hřebeloval a trvalo hezkou rádku měsíců, nežli dovolil, aby na Berbera sáhl někdo jiný.

Ted' se vraník jen blyštěl čistotou. Načesaná šachovnice mu na zadku hrála světly a stíny jak zvlněná hladina řeky, všechno řemení měl podšíte modrým sametem a nad če-

lenkou se mu houpaly stejné chocholy jako na purkrabího přílbě. Nozdry se mu lehce chvěly vzrušením a pod hebkou srstí ve zřetelné kresbě žil pulsovala krev, vyzrálá pod horkým sluncem jižních pouští, kde vyrůstalo jeho plemeno.

Petr ještě upíral obdivný pohled na Berbera, když starý Vojta pokročil vstříc příchozím a podal otci rízné hlášení. Dav u ohrady úplně zmlkl a chytal každé slovo. Otec rychle přešel podél oddílu, Petra po levici, Vojtu tři kroky nazpět. Na úrovni jezdců se otočili.

„Meč a štít!“ zval pan Jan silným, zvonivým hlasem.

Mladý Pírko se oddělil od ostatních, předstoupil a poklekl před svým velitelem. Petr pochopil, že mu ho otec vybral za panoše.

„Poslyšte moji vůli,“ oslovil purkrabí shromáždění. „Po dobu své nepřítomnosti ustanovuji správcem hradu i panství svého syna Petra.“

Pak převzal od Pírka meč, uchopil jej oběma rukama a napřáhl do roviny před sebe. Petr poklekl jako ve snu a dotkl se meče prsty pravé ruky.

„Opakuj všechno po mně,“ zašeptal otec a zvučně pokračoval:

„Přísahám, že všechny své povinnosti . . .“

„Přísahám, že všechny své povinnosti —“ Mladý hlas se zachvěl nádvěřím, každým slovem však nabíral na síle a jistotě, až v závěru hlaholil nádvěřím jako kostelní zvon.

„ — plnit budu ku slávě Páně, po vůli vznešeného pana Bavora ze Strakonic, v zájmu jeho panství a k prospěchu jeho poddaných, vždy v souhlase se všemi rytířskými ctnostmi. K tomu mi dopomáhej Bůh!“

„Amen,“ zahučeli lidé a pokřížovali se.

Petr uchopil meč, z otcových rukou převzal purkrabský štít a obojí podal klečícímu zbrojnošovi.

Nyní poklekl i pan Jan. Bylo na něm, aby pronesl modlitbu. Hradní kaplan se totiž před nedávnem vybral na

zbožnou pouť do Říma a tou dobou už nejspíš odíral bosé nohy o kameny alpských průsmyků a bílým prachem apennských cest se zvolna blížil k věčnému městu. Hradní kaple přechodně osířela, na boží služby museli Pořešínští dojíždět až do Kaplice.

Purkrabí se modlil pomalu a celou bytostí se vnořoval do prosby, kterou vznášel k Bohu za Petra, za Pořešín, který opouštěl, za pana Bavora a za zdar výpravy. Připojil se Petr a už to zahučelo vpravo z řad zbrojnošů i zleva davem a jeden po druhém padali na kolena.

Čas se na chvíli zastavil. Z dálky znova tlumeně zahřímalo, bouřka se patrně vracela. Berber pronikavě zaržál, a jak se vzepjal, měl chromý sedlář Vydra co dělat, aby jej udržel.

Otec se rychle zvedl.

„Do sedel!“ zaburácel nádvořím jeho povel.

Jezdci se vyhoupli na koně a projeli druhou branou. Na předhradí už na ně čekaly hrubou pytlovinou zakryté vozy. Připravená dvojspřeží těžkých netolických valachů, kteří dokáží vytáhnout z močálu třeba i dvacetisálové duby, přistřízenými ohony neklidně ošlehávala ze zpocených boků doterné ovády. Vozkové, pořešínští sedláci, je uklidňovali tichým pomlaskáváním a dlaněmi poplácávali jejich hladké šíje.

Celý oddíl se rychle seřadil. Vpředu jeli jezdci, za nimi lučištníci obklopovali vozy, nakonec s menším odstupem uzavírali proud další čtyři jezdci jako zadní voj. Nádvoří naráz ožilo výkřiky a voláním, ale mohutný velitelský hlas přehlušil všechny ostatní:

„Ve jménu Páně — vpřed!“

Tasený meč se zableskl nad hlavou pana Jana a Petrův otec už bez jediného ohlédnutí vyrazil hradní branou. Padací most se roz bubnoval dusotem koňských kopyt, kola vozů zaskřípěla.

Malá výprava se dala na pochod.

DOBRODRUŽSTVÍ V BOUŘI

Sírové světlo blesku na okamžik proměnilo půlnoc v jakýsi příšerně neskutečný den a vzápětí zaburácel hrom. Stará borovice skřípavě vykřikla, celý vrchol se jí odlo mil a s praskotem se prosmýkl spleť nižších větví až na zem. Buch — žuchlo to a krachlo u cesty a splašený vítr divoce zavyl.

Vítěk uskočil a strhl Vlka s sebou. Udeřilo tak blízko, že plamenný záblesk ucítil přímo na tvářích jako šlehnutí bičem. Chlapec si ukryl obličej v dlaních, a jak se zapotácecel, sklonul na kolena do mokrého mechu.

V první chvíli myslel, že snad oslepl. Na sítnicích mu přes podivně se převalující různobarevná kola tančily ohnivé koule, plně zelených a červených jisker. Křečovitě si zamnul oči. Potom ucítil v klíně psouvu hlavu a slyšel jeho vyděšené kňučení. Znovu se zablesklo a les se naplnil tančícími skřítky a trhavě poskakujícími hady ze světel a stínů a chlapec se rychle požehnal. Pokusil se zaplašit přízraky otčenášem, ale nějak se nemohl dostat s modlitbou z místa. „Otče náš, jenž jsi na nebesích,“ opakoval už potřetí a dál to nešlo.

Rachot hromu neustával a na jeho hrozivém pozadí co chvíli vybuchovaly nové údery blesků, praskot větví a skřípění stromů se míšilo se svistem urvaného klestu. Kotel pralesa překypoval ohlušujícím lomozem. Husté provazce deště se nárazem větru spojovaly v souvislé vodní clony, od kterých se chlapec odrážel jako od prkenné ohrady. Bouře si stonásobně vynahrazovala vše, co v minulých týdnech nevídání sucho zanedbalo. Vypadalo to, že zrovna na Pořešín si v tuto hodinu pozvala k půlnocní hostině všechny zlé běsy noci.

Vítěk měl pořádně nahnáno. Jak se mu před očima zmínila nesmyslná světýlka, lekal se bludiček. Cožpak je to dlouho, co vlákaly do kaplického močálu zlatokopa Mo-

tyčku? A vodník u dolního mlýna? „Babské žvásty,“ protestoval rozum. „Kdo ho viděl? Zrovna jenom stará podruhyně Vejsařka a ta viděla na mlýnském mostě i rytíře bez hlavy, čarodějnici jedna pomatená, kdo by jí věřil?“ ujišťoval se, aby nabyl ztracenou rovnováhu. Ale je-li člověk o půlnoci sám v lese a ještě v takové průtrži a kolem ječí větrná smršt, vidí za každým stromem lesní žínky a slyší výt vlkodlaka.

Ulomená větev se dvakrát překotila vzduchem a na okamžik zabalancovala na cestě zrovna před chlapcem. Jak se překlopila na bok, šlehl jej do tváře suché sněti. Vítek pocítil bolest a vzpamatoval se.

„Poběž, Vlku,“ zatahal psa za řemen, ale ten ležel přitisknut k zemi, že by pod ním nit neprotáhl. „Poběž, ty trumbero, tady nemůžeme zůstat. Nevidíš, že tu padají stromy?“

Pes se ani nehnul. Vítek jím smýkal po kluzkém mechu a táhl jej za sebou.

„Otec má pravdu,“ bručel. „Musí to být vlk. Pes by se bouře tolík nebál.“ A hned si vzpomněl, že Vlka jaktěživo nikdo nedostal do černé kuchyně, planul-li v peci oheň. Vlci se ohně bojí — to byla stará zkušenosť. Otec mu často radil, aby v zimě při odpočinku vždycky zažehl táborák. Pak bude moci třeba i spát, protože vlci se k ohni neodváží přiblížit.

Na chvíli to vypadalo, jako by bouře ztrácela na síle. Její střed se asi posouval na sever k Budějovicům a Vítkovi se zdálo, že vylezl z jícnu pekla. Jen s Vlkem byla pořád potíž.

Chlapec se snažil upřesnit si svoji polohu. Nebylo to snadné. Aby tak ještě ke všemu zabloudil, lekl se. V duchu si spíslal, proč raději nezůstal ve Výhni, když se kupily černé mraky, zlověstně hřímalo a déšť byl na spadnutí. V sednici při peci, to by bylo jiné pořízení! A zvali jej, ani slyšet nechtěli, že by měl jít nazpět v tom nečase, skrovné

pohoštění nabízeli. Jakpak také ne — pro posla pana purkrabího. Chlapec se usmál. S výsledkem cesty byl spokojen. Všude nalezl otevřené dveře, všude pochodiil. Byl rád, že svěřený úkol rychle a dobrě vyplnil, a spěchal se pochlubit Petrovi. Pochlubit se! — Vítek se zamračil. Měl mít rozum a teď mohl být v suchu. Už se cítil velikým hrdinou, a najednou mu je skoro do pláče. „Přiště si dám poradit,“ umíňoval si.

Jak se znova zablesklo, zatřpytila se mu po pravé ruce větrem rozbitá hladina lesní tůně a Vítek byl naráz doma.

„Že mne to nenapadlo dřív. Vlku, vždyť se můžeme schovat v jeskyni pod převislou skalou!“ zvolal radostně.

Vlkovi to asi bylo všechno jedno. Strach jej posedl do morku kostí, ale chlapec už odbočil z cesty a statečně se prodíral tmou. Po několika krocích mu pod nohama zaračotily kameny řečiště. Ještě včera skoro vyschlý potůček teď hřímal přívalem vody. Vítek se při každém zablesknutí snažil rozeznat cestu před sebou. Dvakrát či třikrát musel přelezt padlý kmen, potom zapadl až po kolena do rozbrádelého bahna. Ale nepovolil, i když to šlo ztěžka. Vlka musel přes některé překážky doslova přenést. Konečně za závěsem neustávajícího deště vytušil ve tmě před sebou skálu. Připlazil se k jejímu úpatí a stopu za stopou vyhmatával úzkou stezíčku, která se mezi změtí balvanů vinula k jeskyni.

Tady se už vyznal. Kdysi dávno — otec říkal, že to muselo být dřív, než tu vůbec žili nějací lidé — jarní voda vyhloubila do skály široký otvor. Potom se potok zařezával stále hlouběji do úzkého údolí a nad jeho úrovní zůstala prostorná jeskyně, jako stvořená pro odpočinek.

Ještě několik okamžiků, a oba promáčení poutníci stánnuli pod skalním převisem, který chránil shora vchod do jeskyně. Vítek se zastavil a naslouchal. Mohutný hukot se odrážel od balvanů po obou stranách a uvnitř to dunělo jako pod přepadem jezu.

Teprve nyní si uvědomil, jak je unaven. Na těle cítil každý sval. Okrvavělé ruce mu natékaly, odřeniny v obličeji a potlučené nohy jej začaly nepříjemně pálit.

Opatrně prolezl otvorem a Vlk jej následoval. Bylo tu sucho a příjemně. S činou venku se to nedalo srovnat.

Záblesky bouře se sem dostávaly několikerým lomením a na stěnách jeskyně vytvářely podivné figury. Vítek se znovu zaposlouchal. Najednou se lekl. Což kdyby si jeskyni vybral za úkryt medvěd anebo vlci, ba ani rys by nebyl příjemným společníkem.

„Raději zůstaneme pod převisem,“ prohodil k Vlkovi, který se už očividně vzpamatoval. „Budu si s tebou povídат. To je nejlepší prostředek proti strachu.“

Ještě několik kroků od vchodu dno jeskyně poněkud stoupalo až k jakémusi bradlu. Za ním však kdysi nadřžená voda promáčela strop a ten se před lety o pár desítek stop propadl. Vznikla tím prohlubeň, která po obou stranách vybíhala nízkými kapsami nazpět ke vchodu a vzadu se rychle zužovala, až nakonec zmizela v kamenné suti.

Dovnitř jeskyně nebylo vidět. Vítek se uvelebil u samé stěny. Pod sebou mezi kameny nahmatal důkladnou náruč suché trávy.

„Pojd sem, Vlku!“ zavolal na psa. „Lehni, tady u mne.“

Dotyk zvířete mu přinesl pocit bezpečí. Zavrtěl se v trávě a zavřel oči. Chtělo se mu spát. „Snad bych měl zapálit oheň,“ blesklo mu hlavou, ale to už se nezadržitelně propadal černou soutěskou zapomenutí. Suchá tráva omamně voněla a déšť jednotvárně šuměl. Psí hlava jej na břichu příjemně hřála. Poslední, co si uvědomil, bylo Vlkovo pravidelné oddychování.

Prásk! Klikatý blesk rozčísl oblohu a sjel po kmeni suché jedle v protějším svahu. Z vyschlého dřeva soušky vyšlehly plamen, několik okamžíků prskal a zápasil s deštěm, ale potom už celý strom v mžiku vzplanul jako svíce.

Vítek byl v tu ránu na nohou. Vchod do jeskyně byl

osvětlen mihotavou září a po stěnách jakási splašená světla honila své vlastní stíny. Chvíli zmateně pátral v paměti, násilné probuzení z prvního spánku mu na okamžik ochromilo smysly. Ach ano, přece cesta po pohraničních vesnicích, bouře, jeskyně, šla na něj dřívota, asi usnul. A Vlk, bože, kde je? S leknutím si uvědomil, že pes zmizel.

„Vlku,“ zvolal tlumeně, „slyšiš, Vlku, kde jsi?“

Podrážděné zavrčení, zakončené krátkým zaštěknutím, mu v příštím okamžiku prozradilo, že se pes stáhl někam do nitra dutiny. Chlapec zbystřil pozornost.

„Vlku, co tam máš? Pojd sem!“

Čtyřnohý přítel však znova odpověděl jenom varovným zavrčením a Vítkova pravice rychle sjela k opasku po noži. Něco nebylo v pořádku. Takhle přece Vlk obvykle hlásí přítomnost někoho cizího! Vítek se přitiskl zády k vlnké stěně a zatajil dech. Srdce mu bilo jako poplašný zvon.

Jedle naproti hořela vysokým plamenem a déšť pomalu ustával. V těkavém světle se nad bradlem objevila Vlkova hlava se špičatými slechy. Pes se vyhoupl nahoru, usedl na zadek a tähle zavyl. Potom krátce štěkl a znova zmizel v prohlubni.

Vítek pochopil, že ho Vlk volá. Vytasil nůž z pochvy a po špičkách se plížil za ním. V prohlubni se převalovala černočerná tma, jako by tam smůlu nalil. Hukot bouře sem dozvívá už značně tlumeně.

V kamenné sutí to zarachotilo. Vítek uslyšel Vlkovo rychlé odfrkávání a na ruce pocítil lehký stisk jeho tesáků. Pes jej táhl dolů do propadliny. Chlapec zaváhal. Potom uchopil Vlka za obojek a nechal se vést. Kamení mu pod nohami ujízdělo v malých lavinách a někde dole bubnivalo na tvrdé dno jeskyně. Vítek si pro tmu neviděl na vlastní nos. Jenom nad hlavou mu tančila nejasná rudá záře a před ním chvílemi zeleně zaplanuly Vlkovy oči. Zanedlouho stanuli na úzké plošince. „To je odpočívadlo

v půli svahu, vpravo musí být plochý balvan," uvědomil si hoch. Natáhl levačku a skutečně ucítil pod dlaní chladnou hladkou plochu.

„Co tu máš, Vlku?" zašeptal.

Pes podrážděně začenichal, úsečně štěkl, a potom přidušeně odfrkl, jako by schovával čenich do něčeho měkkého. Vítek mu sjel rukou po krku a dotkl se nějaké hrubé látky. Rychle ucukl, a potom začal opatrně ohmatávat neznámý předmět. Vypadalo to, že na plochém kameni leží pytél z režného plátna, nahoře důkladně zašňrovaný. Kde se tu vzal? A komu asi patří?

Vítek se zamyslil. Majitel tady není, to je jisté, jinak by byl Vlk už dávno zaútočil. A co v tom vaku může být? Bez dalších průtahů uvolnil tkanici. V rukou mu zašustila nějaká látka, a pak nahmatal šňůru. A co je tohle? Chlapcovy prsty nerozhodně přejížděly po něčem, co se podobalo kříži. Takhle mít světlo! Vítek zajel rukou k opasku, kde měl schováno křesadlo. Bylo na svém místě. Snad se mu podaří zapálit louč.

„Pojď sem, Vlku," řekl tiše. „Dojdeme si nahoru pro trochu suché trávy a hrst chvojí. Pořádně si na tu záhadu posvítíme."

Venku mezitím začalo znova hustě pršet. Souška v protější stráni už pomalu dohořívala, červená záře požáru slábla, a jak ji pohlcovala dešťová clona, nořilo se údolí do stále neproniknutelnější tmy. Vítek našel trávu, ale zdála se mu příliš zatuchlá. „Ta by nám asi nehořela," řekl Vlkovi.

Zablesklo se, hukot bouře zesílil. Na kalužinách před vchodem pleskaly velké kapky a nafukovaly se do bublin. „Koncový mrak," napadlo chlapce, „brzy bude po dešti."

Konečně objevil, co hledal. Sebral se země pěkně smolnatou větev, načechnal malý chomáček troudu a připravil si drobné úlomky suchých letorostů spolu s hrstí starého jehličí.

„A teď dej pozor, Vlku!" Zasmál se a podíval se po něm. I proti slabému světlu jej dobře viděl. Pes stál u vchodu, chvěl se po celém těle a větril! Potom náhle ostře zavrčel a zvuk jeho hlasu Vítka poplašil. Vyplížil se pod převis a skrčil se vedle číhajícího zvířete.

„Co je?" zeptal se stísněně.

Mručení ve Vlkově chřítánu trochu zesláblo, ale neustávalo. Najednou pes stáhl ohon a začal ustupovat do směru, odkud přišli. Vítek jej přidržel rukou. Bylo mu jasné, že zprava se blíží nebezpečí. „Co tam může být?" lámal si hlavu. Všechna zvěř je tou dobou v bezpečných úkrytech a neopustí je do konce bouře.

„Tudy, chlapi, už jsme tady. Vidím tu skálu," pronikl ze tmy drsný mužský hlas a kousek vpravo začaly rachotit kameny, jak se kdosi drápal k jeskyni.

Ve Vítkovi by se byl krve nedořezal. Naštěstí nepodlehhl náhlému leknutí a neztrácel čas dlouhými úvahami. V mžiku byl na všech čtyřech a jako svišť se prosmýkl mezi kmeny a vtiskl se do rozpukliny ve skalní stěně, několik kroků od převisu. Vlka přitáhl k sobě a sevřel mu čenich. Pes porozuměl a ztichl. Dohořívající strom vydával už jen nezřetelné světlo a hluk, způsobený jejich spěšným útěkem z jeskyně, zanikl ve vzdalujícím se rachotu hromu a ve hřmotu sutě, která ujízděla pod nohama neznámých příchozích.

Pod převisem se objevila mužská postava a hned za ní druhá a třetí.

„Tudy, blíž ke skále," řekl někdo tlumeně a zespoda mu odpovědělo jadrné zaklení.

„Čertovo počasí!" Ještě někdo se škrábal z řečiště a Vítek podle lomozu odhadoval, že to musí být nejméně dva či tři lidé.

Jedle naproti už dohořela. Pár jisker prsklo a údolí znova zmizelo v úplné tmě. Také kluk před vchodem přestal. Tajemní návštěvníci už zřejmě vlezli do jeskyně. Bylo

slyšet, jak spolu hovoří, ale slovům se nedalo porozumět.

Teprve teď se ve Vítkovi rozproudila krev a mozek mu začal pracovat na plné obrátky. „Jistotně lapkové,“ usoudil, „tak tak, že mne nedostali. Nemít Vlka, bylo by se mnou zle.“ Dodatečně pocítil slabost v nohou. Co by s ním asi udělali, kdyby jim byl padl do rukou?

Děšť naráz ustal. Zdálky se ještě blýskalo a při jednom záblesku zahlédl Vítka dva z těch chlapů, jak vyšli z jeskyně pod převis. Třepotavé světlo ukázalo na okamžik jejich siluety, ale celý obraz hned zase utonul ve tmě.

„Máme z pekla štěstí,“ zasípal kdosi. „Hned zítra můžeme vyrazit.“

„Na mou víru, odjeli jako na zavolanou,“ odpověděl druhý tichým, sametovým hlasem. Potom bylo chvíli ticho a Vítka měl strach, aby některého z nich nenapadlo obejít útes. Ten první se však chraplavě zasmál:

„Co, Čejchane, nezapomněl jsi zdrávasy?“

Oslovený se uchichtl, a když promluvil, bylo to, jako by medu z pláštve odkrajoval:

„Nadarmo jsem se na školách neprotloukal. Však já si svoje zastanu, uvidíš!“

Vtom se Vlk neovládl, vytrhl se z Vítkova sevření a vyčenil tesáky. Z mordy mu uniklo zřetelné zavření. Muži pod převisem ztichli.

„Slyšels?“ otázał se ochraptělý.

Vítka jedním hmatem zavřel Vlkovi tlamu a pes zmlkl.

„Asi vlci. Je jich tu letos víc než dost. Měli bychom zapálit oheň,“ mínil ten, co ho pojmenovali Čejchanem.

„To tě nesmí ani napadnout. Aby nás tu tak někdo vyčenichal!“

Potom zavrzal písek a drobné kamínky pod chlapskými opánky a oba muži, nejspíš už uklidněni, se vrátili do jeskyně. Vítka si oddechl. Byl nejvyšší čas zmizet.

Chytil Vlka za obojek a opatrně se odplazil za další výstupek ve skále. Trhlinou v mracích se prodral srpek

dorůstajícího měsíce. Chlapec se postavil, ještě jednou pohlédl spoře osvíceným údolím k jeskyni, a když se přesvědčil, že nemůže být od vchodu spatřen, nahrbil hřbet a rychlým krokem vyrazil nazpět k cestě. Vlka pro jistotu držel zkrátka.

Po několika minutách se znova zastavil a naslouchal. Všude panovalo ticho, jen rozvodněný potok hučel a se stromů pleskaly velké kapky.

Byli zachráněni.

P O B O U Ř I

Slunce už stálo pěkně vysoko na obloze a štěrbinami mezi prkny nakukovalo na patro kleti, kde zachumlán ve voňavém seně vyspával Vítka dojmy napínavého dobroružství.

Ptáci zpívali o překot. Červenky, pěnkavy a strnadi soutěžili po ránu o nejčistší trylek, brhlíci klepali do stromů, jako by vyžadovali chvilku ticha pro svoji píseň, a na zahradě se v osypané koruně prali špačci o největší třešni. V hnázdech, přilepených nad vraty stáje, štěbetaly vlaštovky se svým nadějným potomstvem.

Jeník odložil sekeru, odhadl hromadu naštípaného dřeva a usoudil, že je dostatečně bachratá. Ptačí svár jej vylákal do zahrady.

„Kšá, kšá, chaso zlodějská,“ rozkřikl se na tečkované nenasypy, protože se mu zachtělo třešní. Sebral se země několik oblázků a s dovedností, která daleko převyšovala jeho věk, zvedl nezvané hosty z větví. Vyrušení hodovníci podrážděně zakroužili nad zahradou, shlukli se v hejno a vysypali na chlapce pěkný pytel prostořekostí. Jeník na ně vyplázl jazyk a přidal ještě náramně dlouhý nos.

Vtom špačci spatřili starou káni, jak zvolna plachtí nad okrajem lesa. Srazili se na dotek letek a celé hejno odfr-

čelo nahoru k lesu povědět zpovzdálí dravci své mínění. Jeník si zastínil oči a díval se za nimi. Potom si plivl do dlaní a vysoukal se do koruny stromu.

Malí sourozenci nechali hry s uvázanou kozou a jeden po druhém škemrali o temně červené plody. Koza spokojeně zamečela. Nejspíš poděkovala osudu, že každodenní škádlení je pro dnešek odbyto.

Jeník si nedal ujít příležitost. Nejdříve na děti mezi prsty vystřílel hrst pecek, ale potom už je zahrnul vrchovatým přídělem sladkostí. Děti zajásaly.

Od lísy vyhlédla hajná:

„Nechte toho křiku, ať nevzbudíte Vítka!“ napomínala je. „Vrátil se až před ráнем. A ty, Jeníku,“ obrátila se na malého labužníka, „slez dolů a přines mi do džberu vodu. Musím vyprat.“

Jeníkovi se mnoho nechtělo, přece se však chytil za spodní větev, trochu se rozhoupal a skočil na zem.

„Ještě si srazí vaz,“ pomyslila si matka. Pak si všimla, že malý Bořek se plácá v bahnitě kaluži mezi káčaty.

„Boříku,“ řekla vyčítavě, „nelez do toho bláta. Podívej se na košílku!“

Klučina se zájmem ohmatával blátivé skvrny ještě umazanějšíma rukama.

„Na vás bych se nedoprala,“ posteskla si hajná a vysvobodila svého nejmladšího z kachního zajetí.

Jeník popadl vědro a sypal k řece. Z úkrytu pod kletí vyběhl Vlk a se štěkotem se připojil k chlapci.

Zatím nejdoternější paprsek proklouzl skulinou po vypadlému suku a pošimral Vítka po tváři. Víttek se zavrtěl, převrátil se na druhý bok a chystal se schrumpnout další veršík. Jak se však nadýchl, nabral do nosu lehouneké pápěří, kých� a probudil se. Udiveně se rozhlížel kolem sebe. Byl už bílý den.

„To jsem teda pěkně zaspal,“ škubl sebou. „A Petr čeká na zprávy! Ještě bude mít obavy, že se mi něco přihodilo!“

Hbitě popadl žebřík, který za sebou v noci vytáhl na senfk, a spustil jej vikýřem na zem.

„Už jsi se probudil, sedmispáči?“ usmála se maminka, když slezl dolů, a pohladila ho po vlasech. „Kdepak jsi se toulal?“

Chlapec ji objal, až hajné zapraskalo v zádech.

„No, no, jen mne nerozmačkej! Roste z tebe netopýr,“ durdila se naoko a Víttek vysvětloval, jak jej pan purkrabí poslal s úkolem do vsí. O nočním dobrodružství se však nezmínil, aby ji zbytečně nepolekal.

Se šňůry sebral lněný ručník, přehodil si jej okolo krku a seběhl přesinkou k flosu, který sloužil k nabíráni vody. Z vrbiny vyskočil Vlk, čumák měl ještě od hlíny, jak slídl v norách, a radostně mu popřál pěkné jitro. Řeka byla kalmá a nevešla se do koryta. Hřměla po kamenech a na hřbetech vln tančily zlověstné chomáče pěny. Tu a tam zasvištěly proudnicí zurážené větve, roztržené kupky sena a vyvrácené stromky. Nad Pořešínem se Malše nejspíš vylila na luka.

Jeník stál na břehu, džber u nohy, a házel do zpěněných vln kusy dřeva. Odplouvaly jako šipky a pod skalou mizely ve vzduté peřeji.

„Co s tím džberem?“ zastavil se Víttek u mladšího bratra a musel hodně křiknout, aby mu Jeník porozuměl.

„Mám maminec přinést vodu na prádlo, ale nevím, jak na to. Aby mi to neodneslo džber.“

Víttek jej lehce plácl otevřenou dlaní do zátylku.

„Tuhle špínu? To by se ti maminka poděkovala. Syp ke studni!“

Malý se zatvářil, jako by mu nadlouhal bičištěm. „No jó,“ protáhl, sebral džber a loudal se k hájovně.

Víttek sešel k řece. Bosýma nohama opatrně zkusil vodu. Hned u břehu cítil její dravý proud. „Dneska by se tu plavat nedalo,“ pomyslil si a rychle se opláchl.

Voda byla chladná a chlapec si po včerejším pochodu

a únavě brzy připadal jako znovuzrozený. Zachtělo se mu podívat se k peřejím pod skalní stěnu, odolal však pokusení a vydal se nazpět k domovu. Má přece nejvyšší čas klusat na hrad. Cestou se osušil a na sadě z bujnosti povyskočil, rozběhl se a vysekl několik vysokých přemetů, jeden za druhým.

„Mléko máš ve džbánu a chleba si ukroj,“ řekla maminka, která vyšla na zápraží s ošatkou zrní pro slepice. „Pod plachetkou je čerstvý bochník.“

Vítěk nalámal skývu do hrnku, zalil ji ještě teplým mlékem, s police sebral dřevěnou lžici a s chutí posnídal. Potom se zašel podívat na sokola. Polapený dravec ježil peří, podrážděně plácal křídly a ustupoval do odvráceného rohu klece. Tam bylo jeho útočiště. Vítěk jej chvíli pozoroval, pak hvízdl na Vlka, dotáhl opasek a vylezl na klet pro luk a šípy.

„Kdypak se vrátíš?“ zeptala se hajná, když zpozorovala chlapcovy přípravy.

„Nevím, maminko. Až jak mne bude třeba. Nedělej si o mne starosti.“

„Budeš optarný, Vítku, vid?“ napomínala starostlivě.

„To víš, maminko.“

Vítěk zachytily poutko řemene na Vlkův obojek, rozloučil se s dětmi, které ho na kus cesty s kříkem doprovázely, mrkl na Jeníka, a rozběhl se cestičkou k Pořešínu.

Všude po lese nacházel výmluvné stopy po řádění včerejší bouře. Čerstvé polomy svítily k nebi bílou tříští rozlomeného dřeva, spousta zurážených větví pokrývala zemi anebo visela mezi kmeny, jak je sem nahnala půlnocní vichřice. Z lesa se hustě pařilo. Na několika místech byla stezinka přerušena rozeklanými koryty, kudy přívaly deště hledaly nejkratší cestu do údolí. Jedna z borovic na Vítkově vyhlídce byla rozčísнутa bleskem a její zohavený pahýl osaměle trčel ze skály jako výstražně zvednutý ukazovák. Hněvivý hukot Malše doprovázel chlapce celou cestu.

Vítěk se však nezdržoval pozorováním. Spěchal. Netrvalo dlouho a stanul před kolovou hradbou předhradí.

Brána jej uvítala napůl zdviženým padacím mostem. Teprve na druhé zavolání zasténal rumpál, most trhavě dosedl na hráně podpěr a Vítěk vešel do hradu. Petra našel u studny v rozhovoru se starým Vojtou, který čerpal vodu do věder k napojení Vločky a Severáka.

„Vítku,“ zvolal Petr, „konečně jsi tady. Já už měl o tebe strach. Tak mluv, jak jsi pořídil.“

Vítěk stručně vylíčil průběh své včerejší cesty. Mluvil věcně a nezdržoval se podrobnostmi. Vypravoval, že chlapci ve Zdících slíbili hlídkovat v horním cípu lesa, a jak ve Vynězdě se smuvil s rychtářem, a to že je chlapík ostrý jako nabroušená sekera. Každý den před večerem pošle na Pořešín posla s hlášením a sám se postará o spojení mezi vesnicemi podél celé rožmberské hranice. Petr pozorně naslouchal a spokojně přikyvoval hlavou. Vždyť přece věděl, že se na přítele může spolehnout. Vítěk pokračoval, jak ve stařině pod Poluškou zvedl tetřeva, takového že ještě neviděl. Na večeři dorazil na Věžovaté Pláně a tam se k němu zvlášť pěkně měli. Na krumlovské cestě ještě dnes ráno připraví záseky a na lysém vrcholku Holé pláně navrší důkladnou hranici smolnatého a ve dne kouřem, v noci suchým ohněm ohlásí, kdyby se rožmberští brali polem. Z pořešinské hlásky oheň jistě snadno uhlídají. Vesnicí Výhní už jenož proběhl, všechno nabízené pohostinství odmítl a ani na Hřebeni se už nezastavil. Kvůli bouři a houstnoucí tmě se vydal k domovu.

„Ty jsi šel domů ještě v noci?“ podivil se Petr. „Ale to té muselo chytit to boží dopuštění!“

Vítěk pověděl, co zažil. Když se rozopovídal o jeskyni a o jejích podivných návštěvnících, nezdrželi se jeho posluchači pobouřených výkřiků. „Slyšš, Vojto?“ obrátil se Petr na svého rádce. „Pan otec se honí po cestách, špehuje okraje vesnic, a oni se zatím schovávají ve skále.“

„Chamrad' jedna lotrovská! Aby je pes po poli honil!“ ulevil si starý zbrojnoš a sebral se země již naplněná vědra. „Půjdou napojit a vyhřebelcovat koně.“

Chlapci osaměli.

„Čuš, Vlku!“ okřikl Vítek svého čtyřnohého druhu, který se začal přes ohradu psince hlasitě domlouvat s kamarády. Asi jim vypravoval o svých neuvěřitelných zážitcích.

„Odpoledne zaběhnou omrknotu jeskyni. Nepůjdeš se mnou, Petře?“

Vítek najisto čekal přítelův souhlas, ten však zaváhal. Připomněl si odpovědnost, kterou teď nese za hrad i panství.

„Pojď, Petře,“ přemlouval jej kamarád. „Přece je zase nenecháme zmizet!“

Petr však odolával všemu lákání.

„Ba ne, Vítku, já teď nemohu. Ručím panu Bavorovi za hrad. Co když při honičce na poberty někoho zabijí? A třeba jenom poraní? Nebude mi potom chybět? Otec řekl: Nevyhledávej spory!“

Vítka to zamrzelo, ale v duchu musel obdivovat přítelovu uvážlivost.

„Půjdou tedy sám s Vlkem,“ zabručel umíněně.

„To tě nesmí ani napadnout! Samotného tě nepustím,“ prohlásil mladý velitel s rozhodností, která předem nepřipouštěla žádný odpor. „Je to nebezpečné.“

Vítek sebou překvapeně trhl.

„Ale to máme pustit zachycenou stopu? Není to škoda?“ zalitoval.

Petr se kousl do rtů. V tom má pravdu, řekl si. Taková stopa se hned tak podruhé nenatrefí. A konečně, i otec přece zdůrazňoval, že nesmí zůstat beze zpráv. Musí vědět, co se na panství děje, to je jisté. Když pro nic jiného, tedy alespoň proto, aby mohl zajistit klid.

„Dobře,“ rozhodl nakonec. „Vezmeš si Pírka a půjdete hned po obědě. Ale Vítku, to ti povídám, ne abyste lezli

do jeskyně! Jenom pozorovat, rozumíš, jinak tě nechci ani vidět. A do setmění at jste zpátky!“

„Budeme opatrni,“ slíbil Vítek. Radostně poskočil z nohy na nohu, zavýskl, rozpustile plácl přítele po rameni a rozběhl se nádvůřím. Vlk jej se štěkotem obskakoval.

„Kam tak rychle?“ podivil se Petr jeho spěchu.

„Popohnat ženské s polívkou, a potom za Pírkem,“ zvolal a zmizel v otevřených dveřích spíše.

Škoda, že nemohu jít s nimi, pomyslil si Petr a vešel do konírny. Vločka, které Vojta právě dřevěným nožem čistil kopyta, po něm otočila ušlechtilou hlavu a podívala se na svého pána mírnýma moudrýma očima.

T A J E M N Á J E S K Y N Ě

Odpolední slunce jak se patří připékalo a kaluže na silnici kvapem vysychaly. Vítek s Pírkem rázovali pěkně zčerstva. Jen v Pořešíně ve vsi se na chvíli zastavili. Pírko si zaskočil za Bozděchovic Ančkou.

„Kdoví jak dlouho se zase neuvidíme, když je teď ta pohotovost,“ vysvětloval, a už zmizel za chalupou budoucího tchána.

„Ne abys tam uvázl, za chvíliku at jsi zpátky,“ křikl za ním Vítek. Potom jej napadlo, že by nemusel promarnit čas čekáním, a pootevřel dveře stavení Anččina otce.

„Pozdrav pámbu,“ zavolal na síň, ale nikdo mu neodpověděl. „Asi jsou na poli,“ zachmuřil se, ale vrátka hned nepřirazil. Rozhlédl se šerou místonosti a při ohniště spatřil právě to, co hledal. Na začazeném trámu visel pěkný svazek loučí.

„Jistota je jistota,“ řekl si a vybral jednu smolnatou štěpinu. „Povím o tom Ančce. Však ona nám ráda vypořádá. Už kvůli Pírkovi.“ Zaklapl dveře a vyšel na sad.

Oba mladé lidi našel na lavičce za houštím lísek. Ančka

se trochu začervenal a ochotně svolila, jen ať si Vítek vybere loučí, kolik potřebuje. Za tak závažný dar si však vymínila, že chlapec bude mít ještě docela kratičkou chvíličku strpení. „Ano, Vítku?“ Usmála se na něho tak líbezně a poprosila jej takovýma zářícíma očima, že se až ošil, jak jej to podivně zašimralo na zádech. A že prý si musí s Pírkem ještě něco domluvit.

„Ale doopravdy jenom chviličku, Ančko. Máme málo času,“ připomněl dívce a vydal se hledat Vlka, který mezičtím zmizel.

Zoufalé kdákání slepic jej brzy ujistilo, čím si pes krátí dlouhou chvíli. Když se mu Vlka podařilo chytit a slepice se odklidily z humen, kde zůstalo jenom pář chomáčků vytrhaného peří, lískl ho přes zadek, až vykvíkl. „Nestydíš se, Vlku? To by nám pantáta zasolil sukovicí, až se vrátí!“

Potom se zašel podívat k lavičce, jestli se už Pírko s Ančkou domluvili. Ale ti se podle všeho nejspíš ani moc nedomluovali. „Co na tom líbání pořád mají?“ ohrnul Vítek nos a vrátil se před chalupu. Dřepl si na zápraží a palcem na noze maloval do mokrého písku klikyháky.

Konečně vrzla vrátká a mladý zbrojnoš se objevil. Trochu roztržitě si prohrábl vlasy a pustil se za Víkem, který už posedával jako na trní.

Oba zvědové vyrazili na cestu. Ančka mávala šátkem a Pírko se pořád ohlížel.

Pochodovali rychle, aby dohnali ztracený čas. A to ještě Vítek pobádal druha k většímu spěchu. Cesta lesem jím čiperně ubíhala a brzy se ocitli na mýtině nedaleko odbočky k jeskyni. Z obou stran je svíralo husté maliní. Trnité šlahouny tu vytvářely těžko proniknutelnou splet, která sahala dobře do výše ramen.

„Vidíš ty maliny?“ prohodil Pírko jakoby nic.

Vítek vytušil zradu.

„Podívej, až budu mět umřít, tak ty mi půjdeš pro smrt,“ zabručel.

Ale Pírko už vnikl mezi keře a cpal se vrchovatými hrstmi. Vítek jej chvíli pozoroval, sem tam uđobl nějaký ten červený plod, aby nestál naprázdno.

„Tebe si zrovna vezmu podruhé s sebou,“ huboval. „Zajdi si sem s Ančkou v neděli po mši, ano?“ Potom si vzpomněl, jak se mladý párek tam na lavičce domlouval, a trochu zarýpal: „Ale to bys asi těm malinám moc nedal, vid?“

Pírko už zmizel hlouběji v pasece a bylo slyšet, jak se plnými ústy pochechtává. Potom najednou zmlkl.

„Tady někdo šel,“ ozvalo se po chvíli z houštiny.

Vítek zbystril pozornost a honem se podíval na psa. Vlk očividně stavěl. A pěkně na tvrdo. Pravou přední pracku měl pokrčenou, čumák v jedné rovině s plecema. V tom postoji dočista ztuhl, jen se po celém těle lehce třásl.

Chlapec se rychle pustil za Pírkem. Vlkovi se však vůbec nechtělo a násleドoval jej pouze z donucení. Skoro to vypadalo, že by se byl nejraději poradil s vaňkem.

„Kde jsi?“ zasyčel Vítek na svého druhá.

„Tady. Pojd' sem!“ ozvalo se těsně před ním, a už se mezi keři ukázala Pírková záda v kožené kazajce.

Vítek se pátravě rozhlédl. Skutečně! Houštinou se zretečně klikatila prošlapaná cestička. Maliní bylo udusáno a šlahouny vpravo i vlevo zpřetrhány, jako by tudy někdo vlekl těžký náklad. Vítek se znova poohlédl po Vlkovi, ale ten se jej snažil odtáhnout zpátky k cestě!

„Počkej,“ řekl Pírkovi, „mně se to nelibí!“

Ale kdepak! Zbrojnoš se už vydal po křivolaké stezičce a bojovně mával obnaženým mečem. Vítek jej chtě nechtě musel sledovat, ale pro Vlkův odpór vůčihledě zaostával. Zvědavý mládenec mu brzy zmizel z očí.

„Jé, medvídata!“ zajásal najednou nedaleko před ním Pírkův rozesmátý hlas.

Ještě dříve, než jej Vítek stačil varovat, vztyčila se za ohbím pěšinky ohromná medvědice a upřela malá, krví podlitá očka na vetřelce.

„Pryč!“ křikl Vítek zděšeně. „Kličkuj!“

Jak sahal po tesáku, vytrhl se mu Vlk z ruky a zmizel v houští. Kolem přeletěl Pírko jako vystřelený z praku a Vítek vypálil za ním. Za zády zaslechl zlostné zafunění, vystřídané těžkým dupotem hbitých nohou. Hlavou mu blesklo, že je zle. Šelma je doháněla. Vtom se ozvalo Vítkovo ostré zaštěknutí a hned nato tenké zakvičení mláďat. Medvědice vztekle zařvala a vrhla se nazpět chránit mladé.

Chlapci však byli příliš vystrašeni, aby si toho povšimli.

S vytřeštěnýma očima vyletěli na pěšinu a hnali se po ní bez dechu, pryč, pryč z dosahu rozlíceného zvířete.

Zatím věrný pes, který jen naznačil útok na medvídata, přešel na vlčí kruh a držel šelmu v šachu. Medvědice se za ním co chvíli vyřítila, ale Vlk byl hbitější a vždy jí unikl. Rozvzteklené zvíře se po každém nezdařeném výpadu pro jistotu vrátilo nazpět k mladým. Trvalo to ještě pěknou dobu, nežli chytrého psa přestala bavit ta nebezpečná hra. Vylákal starou šelmu hlouběji do paseky, a pak jí nadobro zmizel v houští. Velikým obloukem se počal vracet k cestě. Bez nesnází navštíril Vítkovu stopu a spokojeně se po ní pustil.

Když se konečně oba chlapci zastavili, svalili se vysílením do mechu a těžce oddychovali. Odbočka k jeskyni zůstala kdovíkde za nimi. Vítek, který byl rychlému běhu přivyký, se vzpamatoval první. Opřel se zády o strom a naslouchal.

„Myslím,“ zasípal zbrojnoš, „že — za psem — můžeš — udělat — křížek!“ a převalil se z břicha na záda.

Ale hned příští minuta jej usvědčila z omylu. Z ohbí cesty vyrazil Vlk a několika skoky byl u chlapců. Šťastný Vítek vyskočil na nohy a chytil psa do náruče.

„Pojď taky ke mně, ty starej neřáde,“ plácl Pírko psa po plecích. „Vždyť jsi nám zachránil život!“ Potom se s obavami obrátil na Vítku: „Nepožene se ta nestvůra za námi?“

Oba se zaposlouchali do zvuků pralesa. Pod korunami stromů viselo přidušené ticho a jenom sem tam se ozvalo vzdálené zatípání ptáka. A Vlk už byl docela pokojný.

„Nevzdálí se od mladých,“ ujistil jej Vítek.

Znovu se svalili do mechu. Jak z nich spadlo napětí, pocítili rány, které je předtím nebolely. A nebylo jich málo. Nohy měli od trní rozdrásané krvavými šrámy, zbrojnoši stékal po tváři pramínek krve a Vítkovy nahé ruce vypadaly jako po bičování. I jejich odvyy dostaly co proto.

„Vypadáš jako hastroš,“ smáli se jeden druhému.

Ještě hodnou chvíli leželi a vychutnávali blahodárný odpočinek, který jim navracel ztracené síly i potřebný klid. Zatím se slunce pomalu, ale nesmlouvavě posouvalo po obloze.

Vítek vyskočil a dloubl do zbrojnoše:

„Vstávej! Máme nejvyšší čas! Ať se nevrátíme s ostudou.“ Pírko se pomalu sbíral ze země.

„Musíme se vrátit,“ řekl hajný.

„Cože?“ ulekł se zbrojnoš. „To se mi tedy moc nechce, to tedy ne, to ti povím rovnou,“ ošíval se, ale Vítek už rázoval nazpět pěšinou, po které před nedávnem bez dechu přiběhli. Vlka vedl na řemeni. A tak Pírkovi nakonec nezbylo, než aby je s kyselou tváří následoval.

„To jsou mi věci,“ bručel. „Kolikpak chybělo, a mohl jsem si místo veselky chystat pohřeb!“

Zatím Vítek rozvažoval, jak se nejchytřejí dostat k jeskyni. Usoudil, že by bylo nejlepší přiblížit se druhou stranou, kudy včera přitáhli ti lapkové. A Vítek ani na okamžik nepochyboval, že to skutečně byli lapkové. Proto za jedním ohybem odbočil z cesty a pustil se napříč pralesem.

Husté větve clonily slunce tak neprostupně, že při zemi panovalo nazelenalé šero. Chlapci se smekali po kluzkých kamenech, přelézali čerstvě vývraty, zakopávali, padali a potáceli se. Chvílemi naslouchali, ale tady, uprostřed divočiny, nebylo kromě nich ani živáčka.

Už hodnou chvíli se trmáceli podrostem, když se před nimi pojednou rozsvětlilo. Díra do chlupatého kabátu lesa byla nahore zašita malou záplatou z blankytu vybledlé oblohy a pod ní se hladce třptynila nevelká hladina temně zelené tůně. Vítěk spokojeně vydechl. Ačkoliv šel úplně naslepo, střefil se jako včela na česlo mateřského úlu.

Z odvrácené strany lesního oka vytékal malý potůček, který sotva po stu krocích mizel v kamenitém úžlabí. Vstupoval tudy do skalního hrdla, na jehož spodním konci ležel cíl jejich výpravy: jeskyně pod převislou skalou.

Chlapci se rychle shodli na dalším postupu. Nedali se zlákat korytem, kterým dnes už zase mírumilovně zurčel tenký křištálový pramének. Obezřetně vystoupili svahem napravo do skal, Vítěk s Vlkem vpředu, Pírko jim kryl záda, aby nepadli do léčky. Čím více se blížili k jeskyni, tím byl jejich postup pomalejší. Posledních sto kroků se plížili.

Potom se Vítěk zastavil a ukázal prstem pod sebe. Na druhé straně koryta se přímo pod ním zlostně šklebil vchod do jeskyně. Vypadal jako hladová tlama šelmy, číhající na kořist.

Oba zvědové sialezli úkryt mezi balvany a pozorně sledovali jeskyni i s oběma přístupy. Vlk zavětřil napravo i nalevo, nejevil však nejmenší nepokoj. Vítěk byl jeho chováním zklamán. A když pes dokonce dvakrát hlasitě zívl, stočil se na jehličí a spokojeně oddychoval, pokrčil mladý stopař nosem a zašeptal Pírkovi do ucha:

„Tak si myslím, že jdeme na sýpku pro podmásli. Ti už jsou za horama. Ted může jedině přijít na řadu Anččina louč.“

Rychle se dohodli: Vítěk sestoupí dolů a Pírko jej bude shora zajišťovat. Zbrojnoš zasadil šíp do tetivy a pohodlně se uvelebil mezi kameny. Chlapec jej ještě obloukem obešel, aby měl jistotu, že jeho druhovi nehrozí z týlu žádné nebezpečí, potom jako liška přelezl po skalách až k oho-

řelé soušce, která mu včera tak dobře posloužila. Odtud se opatrně spustil na dno úžlabí. Vlk jej pokojně následoval.

Dole se ukryl za velkým balvanem a se zatajeným dechem pozoroval vchod do jeskyně. Celá přední část její síně byla nyní za bílého dne dostatečně osvětlena a Vítěk do ní viděl jako do ohromného hrnce, jehož převislou poličku nějaký obr z rozmaru trochu poodkryl. Nikde se nic nepohnulo, nic podezřelého nenasvědčovalo, že by byl někdo uvnitř. Také s Vlkem se zdálo všechno v pořádku. Odepnul ho tedy z řemene a ukázal mu prstem směrem k jeskyni.

„Hledej, Vlku, hledej!“ zašeptal mu do ucha, a pes ihned poslušně vyrazil.

Ve vchodu se na okamžik zastavil a zavětřil. Pak vklouzl dovnitř a zmizel chlapci z očí.

Vítkoví připadalo, že uplynula hotová věčnost, než se statečný pes znova vynořil pod převisem. „Copak jsem to nepovídal?“ zamumlal si pro sebe. „Kdoví kde těm už je konec!“ Spolkly zklamání, přeskočil potůček a vyškrábal se nahoru k Vítkovi. Potom jediným přískokem vnikl do jeskyně.

Měl pravdu. Noční návštěvníci zmizeli a záhadný pytel vzali s sebou. A právě to Vítka mrzelo nejvíce.

Když se vrátili nazpátek pod převis, zamával Vítěk na zbrojnoše. Shora se počaly drolit oblázky, a po chvíli už Pírko stanul vedle svého druhá. Luk měl přehozený přes plece, zato v pravici třímal nahý meč.

„Nikdo tam není?“ otázal se.

„Jenom nějaký medvěd a vzkazuje, abys za ním přišel, že by ti rád dal pac.“ Vítkoví blýsklo v očích a oba vypukli smíchy.

Když se do sytosti vysmáli, podívali se společně ještě jednou do jeskyně, ale ani nejpodrobnější prohlídka každé píď dutiny nepřinesla kýzený výsledek.

A tak nakonec ještě prolezli nejbližší okolí opuštěného úkrytu. Vítek už chtěl zavolat na Pírka, že je čas smířit se s nepořízenou a vydat se na zpáteční cestu, když mu na jednou padla do oka vyschlá kalužina, do jejíhož bahnitého dna vymáčkly čísi nohy zřetelné otisky. Krátce zapískal a když mladý zbrojnoš přiběhl, dali hlavy dohromady.

„Tohle jsou škorně,“ ukazoval Pírko, „a to taky, ale trochu menší. A tady asi opánky,“ zastavil se nad stopou, která vystupovala v kraji louže. Vítka zaujalo, že na levém otisku chyběl jeden pásek. Jejich nositel jej nejspíš někde ztratil nebo poškozený utrhl a zahodil.

Vlka to vůbec nezajímalo. Lidský pach byl ze stop bez zbytku smyt deštěm. A tak těch několik otisků zůstalo jediným chatrným úlovkem, s kterým se oba pořešínští zvědové vraceli z tak nebezpečné výpravy.

Zpáteční cesta jim uběhla bez všech nesnází. Jen přes paseku s maliním se chlapcům příliš nechtělo. Ale že nebylo vyhnutí, přeběhli ji, jako by jim za patami hořel les.

Před Pořešínem se rozloučili. Pírko slíbil, že podá ihned zprávu panu Petrovi, a protože Ančka obracela seno na dolní louce až pod samým hradem, dalo se čekat, že se nikde neomešká a přijde s hlášením včas.

Vítkovi tím odpadla povinnost a chutě upaloval k hájovně.

N E N A D Á L Á N Á V Š T Ě V A

Na prostém lůžku v komoře nad strážnicí spal unavený Petr.

Ještě včera přijal Pírkovo hlášení a promluvil o všem s Vojtou. Zmizení lapků z jeskyně jej nepřekvapovalo. Předpokládal to a skoro to i vítal. Neměl zrovna největší chuť tříštit právě teď pozornost a pouštět se s tak malým počtem ozbrojenců do pochybného dobrodružství.

Nedlouho po setmění obešel celý hrad, prohlédl pojistky závor, přesvědčil se, že stráže konají své povinnosti a na krmení psi obíhají nádvorí, a uklidněn odebral se na lože.

Nad temnými lesy vyšel bledý měsíc. Bylo ticho, jen tu a tam zaduněly kroky stráží a zaštěkal některý ze psů. Hodinu po půlnoci zavedl Vojta nové strážné a s vystřídanými zbrojnoši zalezl zpátky pod ještě teplé houně. Druhá noc probíhala klidně.

Tepřve krátce před rámem, kdy nebe na východě už vybledlo do stříbrných rybích šupin a při zemi se rozlila lososově růžová předzvěst nedalekého rozednění, ozvalo se silné zvolání přední hlídky a její výstraha se odrážela od lomených zdí a podivně zkromolená doznívala v tmavých výklencích:

„Dále od hradu, dále, ať tě nepotká neštěstí nenadále!“

To Diviš, který v té době střežil hrad z předního srubu, spatřil ode vsi přicházet dvě nejasné postavy. Nejdříve si promnul oči, protože si v tom šeru nebyl jist, zda se mu to jenom nezdá. Oba stíny se však rychle blížily a strážný už dále neváhal, sáhl po hlásné troubě a vykřikl předepsané varování.

Štěkot psů zesílil. K vlčákům prvního nádvoří se přidali věžníci vnitřního hradu. Petr sebou neklidně pohnul a posadil se. Úzkou střílnou pronikal do komory první rozbřesk. Dole vrzla vrátká, někdo z hotovosti vyšel uklidnit psy.

Petr znova ulehhl, ale sotva zavřel oči, rozezněl se Divišův poplašný roh. Na strážnici zapraskaly palandy, jak se zbrojnoši převedli z boku na bok.

Petr se začal oblékat. Zrovna když se chystal natáhnout druhou škorni, udeřilo jej do uší nové zadutí, tentokrát silné a dlouhé. Do zbraně!

Zbrojnoši rozmrzele zabručeli, ale dalo se soudit, že se rychle oblékají. Zařinčely meče, nějaké kopí padlo, kovové součástky třeskaly jedna o druhou.

Petr vklouzl do nazuté škorně, dotáhl opasek, ze kterého meč před spaním ani neodepnul, a jen tak bez čapky vyšel na ochoz. Začínalo se rozednít. Nebe bylo čisté a čerstvý západní vánek sliboval svěží jitro. Několikrát se zhlobka nadechl. Lesní vzduch chutnal jako plástev medu. Potom se rozhlédl nádvořím vnitřního hradu. Noční stíny se rychle stahovaly do zšeřelych zákoutí, věci nabývaly tvarů a tvary barev.

Pod ním to zadunělo, zbrojnoši z hotovosti běželi napříč nádvořím k druhé bráně.

„Co se děje?“ zeptal se Skovajsy, kterého našel na patře přední věže.

„Nevím přesně, mladý pane,“ odpověděl strážný. „Někdo se domáhá vstupu. Slyšel jsem Vojtu, jak s kýmsi hovoří a jak jej vybízí, aby posečkal.“

Petr kývl a vydal se za zbrojnoši, kteří už zmizeli na předhradí.

„Jakýsi mnich patrně se služebníkem,“ přivítal jej v bránu Vojta, který už rozdilil úlohy pro vpuštění návštěvníků. „Přepadli je lapkové!“

Petr udiveně zvedl obočí a zamračil se.

„Že by Vítkovi známí z jeskyně?“ nadhodil.

„Může být. Aby je pes po poli honil!“ Vojta se obrátil k chlapcům u kola a zbrojnoši zabrali.

Řetězy počaly skřípět svou každodenní ranní modlitbu, most se odtrhl od brány, a jak pomalu klesal, ukázal se v oblouku ostění cípekk vybledlé oblohy a stále se zvětšoval. Zespoda se do průhledu vyšplhaly vrcholky stromů a kopec nad vesnicí. Nato se vynořila hlava prostovlasého čahouna a hned za ní černá kápě božího služebníka. Přes volné šedé roucho měl přehozen černý škapulíř a na prsou dřevěný kříž.

„Cisterciák,“ usoudil Petr. Mnichy toho řádu Pořešínští dobře znali. Byli domovem ve Vyšším Brodě i na Zlaté Koruně a lidé je potkávali na silnicích i pěšinách v celém

kraji. Druhý muž, mnichův společník, byl oblečen městsky.

Most dosedl na opěru, jako by vzdychl „amen“.

„Vstupte!“ vyzval Vojta nenadálé hosty, a když procházel branou srubu, oslovil je obvyklým: „Vítejte, kdo s dobrým úmyslem přicházíste.“

„Bůh s tebou,“ odpověděl mnich tichým, takřka dívčím hlasem.

„Ot mit dyro,“ zahrčel čahoun.

Petr přejel oba časné návštěvníky rychlým pohledem. Mnich byl ještě mladý, hladké tváře, jen špičku brady mu lemoval rudý vous. Druhý chlapík byl hubený, kostnatý, vyšší než kdokoli z hradní posádky, a neustále potahoval koutkem úst.

„Kde to jsme, zbrojnoši?“ obrátil se cisterciák na Vojtu a jeho tichá otázka skoro zanikla ve skřípotu zvedaného mostu.

„Toto je Pořešín, otče,“ podivil se Vojta té neznalosti.

„Pořešín?“ opakoval rudovous nerozhodně, jako by vzpomíнал, kde a v jaké souvislosti o hradu slyšel.

„Na jižním panství pana Bavora ze Strakonic,“ pomohl Vojta jeho paměti a mnich zbožně pokynul hlavou a jemně se pouasl.

„Již vím, nepohoršuj se nad mou otázkou. Prchali jsme přes lesy a v kraji se nevysnám,“ vysvětloval. „Rád bych požádal tvého pána o pohostinství. Můžeš mne k němu zavést?“

Starý zbrojnoš kývl rukou směrem k Petrovi a přátelsky zabručel: „Stojíš před ním, otče,“ a když rádový bratr překvapeně pohlédl na Petra a zase nazpět na Vojtu, dodal, aby rozptýlil jeho rozpaky: „Nemýlš se, toto je náš purkrabí.“

Na ta slova se mnich s nelíčeným úžasem obrátil k mladému veliteli:

„Bůh ti žehnej, synu. Tak mladý a pánum na takovém hradě!“ Učinil několik kroků k Petrovi, který mu rovněž

vyšel vstříc. „Jsem bratr Ignácius z řehole svatého Bernarda v klášteře na jizerském Hradišti,“ představil se a podal chlapci ruku. Byla bílá, měkká a bez mozolů, jako stvořená jenom k modlitbě.

„Vítej na Pořešíně, otče, ty i tvůj společník,“ řekl Petr prostě a připojil svoje jméno i stav a také otcovo a skromně dodal, že purkrabího jenom nakrátko zastupuje.

„Poskytneš nám na nějaký čas pohostinství, milý synu?“ otázal se mnich, a hned vysvětloval: „Byli jsme přepadeni lapky.“

„Nepohrdneš-li skromností prostého sídla, nalezneš tu přistřeší i prostřený stůl, jak dlouho budeš chtít,“ ubezpečil jej Petr.

Malá skupinka vykročila přes nádvoří k druhé bráně.

Bylo čisté ráno. Obloha promodrala, na stéblech trávy se zatřptyly krůpěje rosy, chladný noční vánek ještě jednou olizl pořešinské hradby a znaven celonoční toulkou svalil se na dno hradního příkopu. Dole u řeky se o překot rozezpívali ptáci a Heřman, který zůstal ve službě na zadním ochozu, mohl na prstech počítat jeleny, když přesazovali přes louku a mizeli v bezpečném skrytu protějšího lesa.

Vycházel slunce. Vyvalilo se na svah Slabošovky jako temně červené mlýnské kolo. Chvíli se přehazovalo v růžových, fialových a zlatých duchnách ze zahoustlé mlhy, potom se odkopalo jako trucovité dítě a umíněně vyskočilo na nebe. Sluneční mlýn se rozklopal, lopatky jeho nízkých paprsků roztočily stromy, květy, vesnice a tváře lidí do koloběhu nového dne a červencové jitro k němu tiše plulo korytem všedních starostí. Ve vesnici se rozklinkal zvon, lidé poklekali a modlili se. Z pecí vytahovaly včerejší chleba a mozolnatými ukazováky na ně kreslili křížky.

Bratr Ignácius se zvědavě rozhlížel a neustále hovořil. Jeho pohledu nic neušlo. Nahlédl do okénka vedle brány, přeletěl očima vnitřek malé strážnice, zastavil se, když

Smrž s Kolenem spínali psy do svor a odváděli je do psince, kde po chvilce došlo k ostré výměně názorů mezi unavenými hlídacími věžníky a odpočatými ohaři, určenými jen pro lov. Počkal, až zbrojnoši knutami zjednají pořádek, a když se rozdivočelá smečka konečně uklidnila, pokračoval v líčení svých osudů. Ale oči mu při tom střílely sem tam, jako dvě ještěrky klouzaly po ochozech, z budovy na budovu, věž změřil od paty až po cimbuří a v celém nádvoří nevynechal snad jediný přístřešek.

Petr pobaveně mrkl na Vojtu. Mnich se nejspíš obával, že zapadl z bláta do louže! Ale nebylo by divu, však v Čechách v té zmatené době bylo dost urozených loupežníků, a cisterciák by si mohl dokonce myslet, že je přepadl sám Petruv otec!

Zatím bratr Ignácius vypravoval, jak na druhý den po Božím těle putoval z hradíšťského kláštera, kde slouží Pánu a přebývá k jeho cti, až do Svatého Valentina v Horních Rakousích. Sám hradíšťský opat Tobiáš jej tam vyslal za stavitelem Gerhardtem, proslulým mistrem z cisterciácké hutě, s prosbou o pomoc při výzdobě nové kaple, zbudované na Hradišti k chvále Rodičky boží. Pochvaloval si, jak dobré pochodil, však také věhlasný stavitel jej laskavě přijal a účast přislíbil, ba nazpět do Čech s ním vypravil svého pomocníka Hajdenrajcha. Přitom ukázal na svého druha a dlouhán zahýkal: „Vosden? Vosden?“ Pořešínští se zájmem naslouchali a mnich pokračoval, jak včera ještě za světla překročili zemskou bránu a v Dvořišti si najali průvodce, nějakého Zbyňka, tak si dal říkat. Na jeho radu ani nehledali nocleh, ale hned se vypravili na cestu do Zlaté Koruny, kde chtěli u bratří den dva odpočinout. A potom vprostřed noci je přepadli ti ničemové.

„Kde to bylo?“ vpadol do výkladu věcný Vojta.

„Nevím, nevyznám se tu a kdož kudy nás průvodce vedl, prý nějakou zkratkou. Ale daleko odtud to nebylo,“ ujišťoval mnich.

„A co ten průvodce?“ vyzvídal zbrojnoš.

„Ach, ani mi nepřipomínej, nejspíš byl s nimi spolčen, ztratil se, jako by se do země propadl.“

Pořešínští pohoršeně vykřikli a Vojta zahřešil:

„Chasa jedna berkovská, aby je pes po poli honil!“ To byla jeho oblíbená kletba. „Kolik jich bylo?“

„Snad pět nebo šest, možná i víc, kdo toví. V té tmě, a pak to uleknutí, ani jsme nestačili zvednout ruce,“ naříkal Ignácius.

Petr zkoumavě pohlédl na Hajdenrajcha. Takový dlouhán, pomyslil si, sílu má jistě jako tur, proč ten se nebil, proč nechránil svého druhá? Ovšem, byl-li ten třetí s poberty spolčen, pak by byl všechn odpor patrně tak jak tak vyšel na psí třicátek. Ale pokusit se měl, to měl, Němeček jeden hýkavá, zlobil se na staviteleva pomocníka.

„A jak ti chlapi vypadali, to pověz, otče!“ poháňel Vojta výslech jako koňské spřežení, ale mnich jen nešťastně potřásal hlavou.

Pořešínští si vyměnili zachmuřené pohledy.

„A učinili ti velkou škodu, otče?“

„Mezka jsme vedli, tuze dobré zvíře, silné a spolehlivé, a odvlekli jej i s nákladem — výbava na cestu, trochu zásob, latinská kniha s překrásnými malívkami, Hajdenrajch vezl nějaké plány a těch je obzvlášť veliká škoda, něco grošíků, ale ne mnoho. Nocovali jsme u svých. To všechno nic,“ naklonil se k Petrovi a tlumeně zabědoval: „Ale monstrance, zlatá monstrance, dar valentinského bratra převora převoru Tobiáši, je pryč, pryč, synu! Jak jen to Bůh mohl dopustit?“

Bylo vidět, že mu je trpko.

Petr se ho snažil povzbudit:

„Neklesej na myslí, otče. Jistě ji brzy dostaneš nazpět a všechno ostatní nádavkem.“

Mnich se asi chtěl něco zeptat, již již otevřal ústa, ale sklapl je jako liščí železa, když Vojta znova zaútočil:

„A co, jménem se mezi sebou nevolali? Nějaký — Čejchan mezi nimi nebyl, Čejchan, nevpomínáš?“

Šedý bratr sebou trhl.

„Čejchan?“ zakoktal udiveně. „Proč zrovna Čejchan?“ A i ten druhý na okamžik zapomněl na svoje „vosden“.

„Ale Vítěk, náš mladý hajný, narazil převčírem v noci na jakousi tlupu,“ vysvětloval Petr, zatímco se Vojta zlobil, že z příchozích nemůže nic kloudného vytáhnout. „Schovávali se v nějaké jeskyni.“

Účinek jeho slov byl překvapující. Mnich se prudce otočil, takže mu nebylo vidět do tváře. Zato Hajdenrajch, který stál za ním, viditelně zbledl. Petr se rychle rozhlédl a zapátral po příčině čahounova úleku, ale neobjevil nic neobvyklého. Psi už dochlemtali ranní šlichtu, v čelistech rozdrtili zbytky včerejších kostí a zalehli do svých kotců. Z konírny vyšel Pírko a loundal se na ochoz.

„Co ho tak vyděsilo?“ podivil se. „Nikde nic, snad tedy něco z toho, co jsem říkal? Ale vždyť nerozumí ani slovu, jen to svoje „vosden“ převaluje v puse zleva doprava a zprava doleva.“

Vojtovi náhlá změna v chování obou hostí unikla. Díval se do země, v zubech drtil kletby na drobné křemílky, a snad že jej jejich ostré hrany řezaly do dásní, vypustil tu a tam některé drsné slovo hlasitě a zřetelně.

Náhlá vlna vzrušení zatím opadla, bratr Ignácius se opět mírně usmíval a jeho společník se netečně sesunul do sebe. Petr by byl skoro přísahal, že se mu to všechno jenom zdálo.

„A říkáš, synu, že hajný ty darmošlapy na vlastní oči viděl?“ otázal se mnich se zájmem. „A snad by je i poznal, to proto se domníváš, že zlatá monstrance není neodvratně ztracena?“

„Ach ne,“ Petr věděl, že jej musí zklamat, ale byl zvyklý nalévat čistého vína. „Však i on se s nimi střetl potmě, jen útržky z hovoru zaslechl. Ale věř mi, jen co se pan

otec vrátí, vyčíháme si je a udeříme. A uvidíš, že svoje věci získáš nazpět!"

„Bůh to dá.“ Mnich obrátil oči v sloup a vůčihledě se uklidnil.

Zastavili se u studny a Vojta se chystal vypálit další otázku, Petr jej však s úsměvem přerušil a ukázal na dveře komory mezi kuchyní a stodolou, jejímž otevřeným patrem se přecházelo na sýpku.

„Je na čase doprát hostím odpočinku. Přijměte naše pohostinství a učiňte si pohodlí,“ obrátil se s lehkou úklonou na řádového bratra.

„Bůh ti zaplat,“ rozhodil mnich rukama a proklouzl mezi pánum a zbrojnošem. Na prahu komory se ještě jednou otočil, aby hostitelům požehnal, a pak jim i se svým nemořitným druhem zmizel z očí.

Petr se zamýšleně díval na dveře, které za nenadálými hosty s lehkým klapnutím zapadly.

„Zvláštní,“ řekl spíš sám pro sebe, protože pro tu podivnou změnu v chování obou hostí nenacházel žádné rozumné vysvětlení. Vojta jej však uslyšel a byl zvědav na jeho názor.

„Aá — a?“ vykroužil první písmeno abecedy do zřetelně slyšitelného otazníku.

V L K Ú V H N Ě V

„Říkám ti, že má-li někdo Pánaboga pořád na jazyku, nemívá ho obyčejně v srdci,“ mínil Pírko. „Tohle vždycky říkával náš tátá, dokud jsem byl ještě doma, to nemám ze své hlavy, to teda ne. Ale já ti povím, že mu v tom dávám úplně za pravdu.“

Pírko nabral plnou lžíci prosné kaše, zpola jí slízl a plnými ústy pokračoval:

„To zase ano. Táta do kostela moc nechodí, on taky

nemůže, my jsme odjakživa ovčáci, víš? Ale právě proto,“ zašermoval lžící do vzduchu. „On ovčák musí i v neděli zůstat u stáda a táta pase na Sviní hlavě pěkný houf.“

Vítek seděl vedle mladého zbrojnoše na oloupané kládě a přikusoval k husté kejdě suchou kůrku.

„To když jsi celý den nahoře na pastvinách a pořád pod tím širým nebem, tak to nějak zrovna cítíš, jak ti je Pánbůh blízko. Tak blízko, že s ním vlastně ani nemůžeš mluvit. Ono to ani nějak nejde. Ani řeptem, víš? Ty ho prostě jenom cítíš, že tam je s tebou.“

Chrup! Mezi zuby mu zaskřípal drobný křemínek.

„No!“ řekl zbrojnoš uraženě, vyhmatal kamínek jazykem a prsty jej odstranil z pusy. „Takovouhle šlichtu ale doma nevaříme, to zase beraniny je vždycky dost — a jáhly?“ zavzpomíнал. „Kdepak, ty musíš pěkně promastit a na talíř vysypat jako penízky, rozumíš? Jako penízky, tak je to!“ Znechuceně klepl lžící do dřevěného talíře.

Chvíli zamračeně žvýkal a také Vítek mlčel. Přemýšlel o návštěvě obou nedobrovolných hostí, o jejich příchodu, jak mu jej Pírko barvitě vylíčil, a také o lapcích, kterak ted řádí v kraji. Jako by věděli, že oslabená posádka proti nim nemůže zasáhnout. Tolik litoval, že na ně neudeřili silou hned tu noc, kdy je objevil v jeskyni pod Výhní.

Na mnicha však byl zvědav. Pírkovi se sice mnoho nezamlouval, to o něm vedl tu úvodní řeč, ale na Pírka se v té věci nedá spolehnout.

Dojedl svůj příděl kaše a navzdory kamarádově pohaně ještě kůrkou chleba vytřel misku. Chutnalo mu.

Zato Pírkovi se proso lepilo na patro.

„To Ančka umí uvařit jinačí kaši,“ posteskl si a položil talíř na zem.

Ve stáji se ozval hněvivý psí štěkot a skoro současně vyděšený mužský hlas vykřikl:

„Himl sakrament, ferfluchte hunde!“

„Vlk!“ lekl se Vítek a vyrazil za psem.

„Hilfe! Hilfe!“ hýkal napadený.

„Kdo to je?“ zarazil se chlapec, ale hned zase křikl: „Vlku, k noze! Vlku, Vlku!“

Psovi se očividně nechtělo. Útočil na rakouského stavitele jako pominutý, jako by i on vycítil to cizácké nebezpečí, které teď Čechám z Hajdenrajchovy vlasti hrozilo.

„Otík Maděra,“ ušklíbl se Pírko na Vítkovu předchozí otázku. Tomu se zatím podařilo dostihnout Vlka, zachytit jej za obojek a odtáhnout ke studni. Vytáhlý cizinec je obcházel v uctivé vzdálenosti, leknutím se ještě celý třásl a brebentil celou litanii kleteb.

„Cos to povídal?“ vzpomněl si Víttek, když psovi nasolil pář lískaných přes zadek a za trest jej připoutal ke kruhu sedliště, aby dal pokoj.

„Povídám, Oto Maděra.“ Pírko nedbale ukázal palcem.

„On se tak jmenuje?“ divil se Víttek.

„Ba že, zrovinka tak,“ ubezpečoval jej zbrojnoš, ale chlapec mu neuvěřil.

„Houpáš,“ řekl pohrdavě.

„Ať se na tom místě propadnu,“ dušoval se Pírko a v očích mu poskakovali všichni rohatí. „Však si za ním zajdi, a uvidíš!“

„Taky že půjdou,“ kasal se Víttek. „Ale jestli lžeš . . . !“

Pírko se jenom pochechtával.

„Běž, běž, však uvidíš,“ povzbuzoval jej.

Víttek bez námahy dohnal stavitele, kterému se teprve nyní do úlekem pobledlé tváře vracela nevýrazná červeň.

„To byl můj pes. Já jsem hajných Víttek,“ vysvětloval a honem se omlouval. „Neublížil ti? On je na cizí ostrý.“

Hajdenrajch se zastavil, vypoukl na chlapce oči, přijal nabízenou ruku a přidušeně zahrčel:

„Ot mit dyro!“

Víttek zůstal jako opařený. Skutečně to tak znělo! Ten Pírko je opravdu nepolepšitelný. Jak si to vymyslel, jak jej překřtil, prý Oto Maděra!

Ale to jméno už Hajdenrajchovi zůstalo a ani později mu nikdo jinak neřekl. A Pírko se pecnil od ucha k uchu.

Od věže se blížil Petr s otcem Ignáciem, které sem přilákala psí sváda a dlouhánovo volání o pomoc. Oba chlapci povstali.

„Vítej, Vítku,“ zvolal mladý pán. „Co to tu bylo za rámus?“

Víttek po očku zašilhal po mnichovi, ale pořádně si jej prohlédnout nemohl a také Petrovu otázku musel poněchat bez odpovědi.

Nové vzteklé zavrčení obrátilo jeho pozornost k psovi. Vlk ohrnul pysky, čenich nakrabatil do hlubokých vrásek, přitáhl slechy k temeni a obnažil na tří palce dlouhé tezáky. Pomalu se přikrčil, a najednou jako blesk vystřelil po mnichovi. Prudce vypjatý řemen pleskl a na konci své délky strhl psa k zemi, jen to žuchlo. Hřeby pobitý obojek náraz vydržel. V tu ránu však Vlk udeřil znova. Tančil na zadních bězích a bil sebou v prachu tak velikou silou, že smyčka řemene se na kruhu sedliště zadrhla na uzel.

Chudák mnich se rozklepal jako osika a v obličeji úplně zezelenal, ačkoli stál daleko mimo dosah napjatého řemeňe. Krve by se v něm v tu chvíli nedořezal.

Vítkovi také samým leknutím vypadla prázdná miska z ruky, pak ale popadl pořádnou sukovicí a chtěl Vlka přivést k rozumu.

Petr jej zarazil:

„Nech ho, však je dobré, že je tak ostrý. Jen ho drž, ať se neutrhne!“ A honem popadl cisterciáka za rukáv a táhl jej po žebříku na ochoz.

„A teď ho zavří do kotce, ať je klid!“ křikl seshora a počal se řádovému bratru omlouvat za to nemilé nedopatření.

„Cco — je to — zza bbestii?“ zakoktal mnich.

„Ale hajného Vlk,“ vysvětloval Petr. „A to je Víttek,“ ukazoval na chlapce, který zatím po marných pokusech

o rozvázání zasukované smyčky použil nože a nyní psa překně zkrátka převáděl naproti do psince, kde měl Vlk svou vlastní ohradu. Však Vítek s ní otci sám pomáhal, aby pes jen tak volně nepobíhal po nádvorích, když by hajný v paláci anebo když odcházel s úkoly, při nichž by čtyřnohý pomocník jenom překážel. Všichni na hradě věděli, že těch pár sáhů udupané země patří Vlkovi, a žádný psovod by se tam neodvážil umístit jiného psa, i kdyby byl kotec třeba celý týden prázdný a Vlk i s hajným za devaterými horami. Neboť pořešínský hajný byl vyhlášený prchlivec, a komu by se chtělo pro nějaké psí výsady dostat se s ním do křížku?

Vítek otevřel prkenná dvírka a šoupl zdráhající se zvíře dovnitř. Vlk se dosud vztekal. Krvavýma očima šlehal nahoru na ochoz a od mordy mu odletovala bílá pěna.

„Ten co se s těmi lapky setkal v jeskyni,“ pokračoval Petr. Dival se přes zábradlí pod sebe, jak Vítek za dočasným vězněm zarází závoru a kolíkuje petlici, a nemohl vidět, že mnich se zachmuřil a znepokojeně se kousl do rtů.

„Tomu bych se nechtěl dostat do drápů,“ poznamenal zamyšleně. Vlkův nenadálý výpad jej jaksepatří vyděsil.

Petr přikývl.

„Ale takový pes je pro svého pána hotový poklad,“ ujišťoval.

Vlkovo běsnění probudilo celou smečku, která v psinci vyspávala noční bdění. Psi jeden po druhém vstávali, protahovali se a dali se do štěkotu.

„To tu má každý pes svůj vlastní kotec?“ otázal se bratr Ignácius už zcela lhostejně.

„Každý ne,“ vysvětloval Petr, „ale Vlk ano. Vítkův otec by přerazil nohy každému, kdo by se opovážil Vlkův brloh použít pro jiného psa.“

„A starý hajný . . . ?“

Petr zaváhal.

„Je s otcem,“ řekl po chvíli.

Mnich si zlehka promnul rudou bradu.

„Ach pravda,“ řekl suše. Nakrátko se odmlčel, a potom se chystal k odchodu.

„Dovolíš-li, mladý pane, zajdu za Hajdenrajchem, abych ho uklidnil. A pak snad vyhledáme v blízkosti hradu nějakou lesní samotu, kde bychom se nerušeně mohli oddat rozjímání.“

Mluvil tiše a nezřetelně, ale Vítek, který zrovna lezl po žebříku na ochoz, aby se ospravedlnil za tu výtržnost, zastíhal ušima. Ten hlas? Připadalo mu, jako by jej už někde slyšel. Kde to však mohlo být? Otec Ignácius je tu přece poprvé, a on naopak z Pořešína paty nevytáhl. „Nejspíš nějaká náhodná podoba,“ pomyslel si.

„Smím-li ti radit, otče, neodcházej daleko. Však sám víš, bezpečno tu není,“ upozorňoval starostlivý Petr.

„Zůstaneme na doslech,“ ujistil jej mnich.

Pro tu chvíli se rozžehnal a přešel kolem dokola ochozem k sýpce, aby se vyhnul Vlkově blízkosti. Ten jej však i tak provázel novým výbuchem hněvu.

„Co to do toho psa vjelo?“ divil se Vítek, sotva host trochu poodešel. „Nemá cizí lidi rád, to je pravda, ale takhle řádit jsem ho na mou věru ještě neviděl.“

Petr jenom pokrčil rameny:

„Snad že nejsou zdejší. Nevoní mu ani hradem, ani chalupami.“

To bylo jistě nejpravděpodobnější vysvětlení.

Chlapci chvíli mlčeli a každý z nich se obíral svými vlastními myšlenkami. Vítkovi v hloubi duše něco nehrálo. Ten podivný hlas . . . Ne, rozhodně se dříve nemohl s mnichem sejít, ale koho mu jen připomínal, koho, koho? Asi na tom mnoho nezáleželo, ale Vítkova čiperná mysl si nepotrčela na nevyřešené záhadu. Chlapec lovil v paměti, rozpomenout se však nedokázal.

Mezitím bratr Ignácius přešel naproti otevřenou pavlačí a zmizel v komoře. Vlk se konečně uklidnil.

„Zítra je den Páně,“ připomněl Petr a napadlo jej, že by neškodilo přichystat na nedělní stůl trochu slavnostnejší oběd. „Mohl by ses pokusit o nějakého srnce,“ navrhl Vítkovi. „Ať se té beraniny nepřejíme. Nakonec by nás hosté ještě ve světě pomluvili!“

Jeho nápad kápl Vítkovi do noty.

„To by šlo,“ souhlasil. „Vlka nechám v psinci a před večerem sběhnu k řece.“

Petr spokojeně přikývl.

„Pojedeš zítra do kostela?“ zeptal se po chvíli Vítek a mladý purkrabí pohodil hlavou.

„Otec Ignácius mne sice zval, abych jej vyprovodil do Kaplice na ranní, ale řekl jsem mu, že musím za maminou na Hřeben. Do Kaplice pojedu až na hrubou, rovnou z Hřebene.“

A s tím se rozešli.

Vítkovy plavé kučery zmizely pod ochozem. Když přecházel volným prostranstvím ke kovárně, houkl na něj Petr:
„Tak — lov u zdar!“

Potom se znova zadumal a na patnáctiletého chlapce nezvykle vážně se navracel k věži.

NA ČEKANÉ

Tou dobou už na hoře v kopcích zapadalo slunce. Alespoň sem, na svěží luka podél řeky, kam se Vítek vpodvečer vypravil na čekanou, doléhaly první stíny, přes den ukryté pod větvemi stromů. Pomalu nastával čas, kdy zvěř opouští polední úkryty a sestupuje k vodě.

Vítek se ustaraně rozhlížel po nepříliš velikém kousku nebe, který při pohledu z pečlivě volené zálohy v hustém vrbovém proutí vymezovaly ostré křivky strání. Počasí se

vůčihledě kalilo. Obloha zešedla v souvislou plachtu z lehké mlhoviny a neúprosně se snášela k zemi. Odpoledne v Rakousích zase důkladně bouřilo a také na severu tálly budějovickou kotlinou nízké mraky. Pořešinu se bouře vyhnula, ale dešťový závoj, který za sebou vlácela, pokryl oblohu od obzoru k obzoru. Bylo jen otázkou času, kdy začne pršet.

Vítek v duchu láteřil na svoji smůlu. Začne-li teď pršet, zůstane srncí na hoře ve stráních a žízeň uhasí z dešťových stružek a vodou na stéblech trávy. S tím už měl zkušenosť více než dost. A pak by nezbývalo než důkladně si ráno přivstat a vyrazit do kopců na šoulačku.

Počítal najisto, že brzy vyjde měsíc, kterému už včera chyběla do úplňku slabá sběračka roztaveného stříbra. A zatím? Darmo mluvit! Kvapem se hlásící šero zanedlouho zhoustne, mraky přiklopí údolí neprůhlednou pokličkou, a bude po lovu. A i kdyby nakrásně srncí vyšlo na údolní palouky, zastihne za světla nanejvýš několik nezkušených mladíčků. Ostřílení mazáci opustí ochranný kryt lesa daleko později. A on měl právě zálustk na přestárlého zpátečníka s parůžky ostrými jako dýky, který sem přicházel poslední z posledních.

„Musím ho dostat,“ umíňoval si a opakoval ta slova jako nějaké kouzelné zaříkávadlo, jako by silou vůle mohl ovlivnit podivné rozmary dosud tak stálého počasí. Ale Vítек byl přesvědčen, že co chce, to také může.

Jakže to říkal pan Jan panu Bavorovi, když vloni v září s důstojným pánum Burjanem, strakonickým zpovědníkem, čekali u Tří křížků na kamenského šestnáctéráka a tuze si přáli, aby ten večer přišel?

„Dokud člověk prostě ví, že svou vůli pozmění běh věcí, je mladý. Když už si to jen myslí a trochu o tom pochybuje, musí být statečný. Jinak by se ničeho neodvážil. A když pozná, že to asi tak není možné, a přece stojí na svém a neustoupí, je moudrý.“

„Něco tam chybí,“ potáhl se pan Bavor za kníry. „Co když si je jist, že ať dělá co dělá, všechno je nadarmo, že tím nic nezmění?“

„Složí-li proto ruce v klín, je starý. Já bych se osobně takového stáří nechtěl dožít,“ odpověděl Petrův otec trochu zarytě.

Podle té moudrosti byl Vítek dvakrát mladý.

Otec Burjan se ovšem tehdy na pana Jana zle osopil, Vítek si toho dobře všiml, a i když smyslu slov zcela neporozuměl, stál ve sporu na straně pořešínského purkrabího.

„Troufáš si zasahovat do božích úradků, pane Jene?“ vykřikl strakonický zpovědník zlostně.

„Ach ne, toho bych se neodvážil,“ odvětil pořešínský. „Chci jenom poznat jeho úmysly a přispět tady na zemi k jejich naplnění.“

„To ponech svaté církvi,“ naježil se duchovní. „Kdekdo by se dnes chtěl pomalu plést Svatému otci a biskupům do úřadu.“

Pořešínský purkrabí jenom pokrčil rameny.

Vítek se vytrhl ze vzpomínek. Napadlo jej, co asi ted pan Jan a co otec, jak se jim vede. Celé dva dny minuly od jejich odjezdu — zdali už přilehli k Horažďovicům a zasáhli do boje? Vítek měl o tátu strach. Musí se zítra svědomitě pomodlit, aby se mu nic nestalo.

Jak uhasíval den, utichlo i údolí, donedávna ještě naplněné ptačími hlasy. Z mokrých luk, přes které se přehnala velká voda, se ozvalo poslední „rep-rep-rep“ — nějaký opozdílý chřástal se chystal k spánku. Cípem oblohy přetáhly temné křížky kachních stínů a v zátočině zachrstala zčeřená voda, jak jedna po druhé přistávaly na hladinu.

Vítek se přetočil na záda a podíval se za sebe, kde se na ohebném vrbovém proutí pohybovaly malé váčky s chodbičkovým vchodem, zavěšené na dovedně spleteném proutku ze stébel travin. Bylo to několik hnízd mou-

divláčků, a dokud bylo vidět, Vítek se zájmem pozoroval dovádění té černobílé chasy. Teď už se z jejich příbytků neozvalo ani jediné zatípání, ptačí havět měla půlnoc.

Kousek výš, na suché mezi, kam včerejší záplava nevystoupila, vrzali o překot cvrčci a na zaplavených lukách začínaly žáby ladit ke svému každodennímu koncertu. To všechno bylo příjemné a uklidňující, a kdyby Vítek zavřel oči, těžko by se byl ubránil spánku.

U ucha mu zabzučel první komár. Chlapec opatrně pozvedl ruku a rozmázl dotěru o tvář. Na dlouho si však nepomohl. Osamělého průzkumníka následoval silnější roj a Vítek zalitoval, že nemůže rozdělat oheň. Přihodil by trochu zeleného listí a rázem by zmizely všechny obtíže. Ten dnešní lov jej bude stát pěkných pár bodnutí.

Otočil se nazpět na břicho a pozorně se zadíval na travnatý koberec před sebou. Vzadu byl přehrazen teď už hodně temnou stěnou olší, blíže byl na četných místech poset osamělými skupinkami křovin. Za olšemi vyrůstaly z údolí strmé svahy lesnatých kopců. Všechny odstíny zeleně rychle potemněly do šedavých tónů počínajícího stmívání. Vítek nasál do nozder vlnký vzduch.

„Děš na sebe nenechá dlouho čekat,“ usoudil, a znova si touzebně přál, aby mu nebe bylo příznivé. Potom se zamyslel nad událostmi dne, který se už neodvratně chystal vyklidit všechny sluncem svěřené državy a předat vladařské žezlo krátké letní noci. Zase mu zatanulo na myslí polední setkání s mnichem. Přivřel oči a snažil se odmyslit si cisterciákovu podobu. Doufal, že se mu tak snáze podaří rozpomenout se, při jaké příležitosti už slyšel ten nápadný, podivně sametový hlas. Ale mnichova jemná tvář s pěknými rty, hladkým čelem a rudým věnečkem vousů se mu vetřela i pod spuštěná víčka. Byla příliš výrazná, než aby se dala tak lehce zaplašit. Zklamaný Vítek pokrčil rameny, ale ještě se nevzdával. Snad se mu ta zvláštní shoda přece jen jednou vybaví.

Žabí reptání zesílilo. Přidávaly se nové a nové hlasy. Potom naproti z olší vyšla srna se dvěma srnčaty. Vítek si oddechl. Pravidelný sestup zvěře do údolí započal. Srnčata byla odrostlá, pěkná ve zvěřině. Zdálo se, že tohoroční suché jaro bylo příznivé pro ptactvo stejně jako pro mladou zvěř, kterou rodiče sotva před měsícem přivedli na svět.

Idylická trojice přetáhla napříč lučinou. Omladina bezstarostně skotačila kolem matky. Stará srna se pohybovala zvolna a rozvážně. Skoro po každém soustu zvedala palici, stříhalu slechy a do všech stran větřila.

Vítek si srnčí rodinku láskyplně prohlížel. A najednou...! Co to bylo? Ačkoli byl hluboce zabrán do líbezné podívané, jeho lovecký pud mu náhle zasignalizoval nalevo nějaký pohyb. Pomalu tam otočil hlavu.

Nejdříve neviděl nic. Potom se v metlovitých jívách pohnulo několik lístků, plstěné spodky listových čepelí se matně zabělaly, jak je kdosi lehkým dotykem obrátil rubem navrch. Byl to snad vítr? napadlo chlapce. Ne, to není pravděpodobné. Snad jedině osika by se mohla zatetit ve večerním chladu jen tak sama od sebe. Ale kdepak jíva. Její listy jsou příliš tuhé, s krátkými stopkami.

Přeletěl pohledem několik sousedních keřů, aby si ověřil správnost své úvahy. Nemýlil se, bylo úplně bezvětrí. Nikde se nepohnul ani lísteček. Bylo jasné, že v jívách někdo je.

Nad paloukem neslyšně poletovali netopýři a při pronásledování unikajícího hmyzu kroužili těsně nad zemí v krkolomných figurách. „Nejspíš škodná,“ usoudil Vítek, a znova upřel zrak k podezřelému houští. Zase se pohnulo několik lístečků a chlapec povytáhl obočí. Pro všechny případy si připravil luk, z toulce vyňal šíp s přízezanými husími brky a pečlivě jej nasadil na tetivu. Z pochvy uvolnil tesák, trochu jej povytáhl a neklidně přejízděl

palcem jeho vlasové ostří. Chladný dotek zbraně mu vrátil klid.

V tísni si vždycky připamatovával otcovu radu. „Jde-li do tuhého, zachovej chladnou hlavu. Nikdy nesmíš ztratit rozvahu. Dokud zůstaneš klidný, jsi pámem v lese ty! Rozumíš, ty! Žádná šelma se s tebou nemůže rovnat, jestliže nepřestaneš myslit. Neboj se! Strach ochromí rozum, a pak je po tobě veta,“ opakoval si tátova slova. Pohlabil luk a znova zabrnkal prsty na ostří nože. To bylo zase jiné poučení: „Nejhorší ze všeho je nevědět, na čem jsi, nemít jistotu. Potom si představuješ strašidla. Ale strach, to je nejhorší rádce. Začneš-li se bát, pohrej si se zbraní! To ti vrátí sebevědomí.“

Vítek teď zkusil to i ono a s uspokojením shledal, že obě rady jsou účinné.

Hustý soumrak už dolehl až na zem, ale světla kupodivu neubývalo. Dorostlý měsíc stál nejspíš dost vysoko na nebi a jeho plné světlo se rozptylovalo v nízkých mracích na stříbřitý přísvit, který při zemi zachovával obstojnou viditelnost. Vítek zkusil zacílit na nejbližší skupinu keřů. Chvíli se pozdržel u málo zřetelných podrobností a posuzoval je pozorným pohledem. Potom s úlevou sklonil luk.

„Je to lepší, než jsem myslел,“ přiznal si. „Jen aby to vydrželo!“

Znovu se zahleděl k mladým jívám. Jeho dvakrát posílené sebevědomí už překonalo obavy z neznámého nebezpečí.

Několik listů tajemné křoviny se v tu chvíli prudčeji rozechvělo, pak se pohnula celá větev, a najednou se odní oddělil ladný stín. Srdce mu poskočilo v těle. Srnec! Bělavá palice zasvítila proti temnému pozadí a nahoře nadní — Vítek vytřeštil oči do stříbřité tmy — to nejsou lodyhy, to jsou kůly, silné a ostré, a nikde ani stopa po nějaké výsadě. Jeho srnec, jeho zpátečník! Ale kde se tu vzal! Co jej zburcovalo nahoře v kopcích, že přišel dřív

než nezkušení začátečníci, kteří si s úkrytem mnoho stárostí nedělávají a ostražitosti je teprve naučí budoucí zkušenosť!

Srnek měkce a neslyšitelně překlusal loučku, jenom se houpal, a potom se k chlapci vytočil celým bokem, jako by jej sám svatý Hubert, patron všech lovců, vedl na zlaté uzdě.

Vítěk se už pevně vzpíral na pravém koleni a palec po palci pozvedal luk. Napínaná tetiva jej zasvrběla na široce rozevřeném chřípí. Dvě sousední brka šípové patky mu těsně před pravým okem rozřala postavu zvířete a odsekla ze zorného pole zadek a všechny běhy. Ocelová špice směřovala přímo na komoru.

Srnek se ani nepohnul.

Vítěk zatajil dech, ještě maličko pozvedl hlavici šípu po prodloužené linii předního běhu, ustálil chvění v konečcích prstů, a naráz uvolnil sevření. Šíp švihl vzduchem, a vzápětí se srnek vymrštíl vzhůru a odskočil do strany. Dopadl na všechny čtyři, ale ty se pod ním podlomily, jako by je podťal. Hned se však zvedl a nejistým krokem přešel kolem úspěšného lovce. Jeho chrčivý dech na okamžik přehlušil žabí skřehotání. Ve svahu nad brodem se zastavil, pohodil palicí, svezl se na bok a zmizel chlapci z očí.

Vítěk v duchu zajásal. Dostal jej! Teď již zbývalo jen trochu trpělivosti, v této chvíli by jakýkoli spěch nebyl na místě. Kdyby hned vyběhl za složenou kořistí, mohl by paroháč navzdory smrtelnému poranění sebrat poslední síly a uniknout kドovíkam do houštiny. A možná že pěkně daleko odtud.

Otočil se na záda a zhluboka vydechl. Plesk. Do čela jej udeřila veliká kapka. Nebe teď zřetelně potemnělo a kolem zašuměly tiché údery. Nad řekou se zvedl mírný vánek a žáby v mokřinách zdvojnásobily své halasení. Začalo pršet.

Vítěk se protáhl, až mu v zádech chřuplo, a blaženě se usmál. Utrhl stonek šťovíku a kyselou slinou osvěžil vyprahlé hrdlo.

VÝHLED Z VĚŽE

Pozdě odpoledne téhož dne, ještě než se vydal údolím proti proudu Malše za vyhlédnutým srncem — zpátečníkem, požádal Vítěk Pírka, aby dohlédl na psa a postaryl se o jeho nakrmení.

„Kdybys byl co k čemu, mohl jsem mu k večeři naservírovat medvědí pracky,“ učuřoval se zbrojnoš.

Když Vítěk zmizel za branou, vylezl Pírko až na samý vrch hlásné věže a vyložil se na cimburí.

Obloha se už pomalu zatahovala, utrhaných cárů bílých mračen nad Pořešínem přibývalo a jejich okraje kvapem šedly a pískověly. Na jihu se převalovala bouře jako špinavě hnědá a modrá bachyně v oranici dalekých vršků a občas sem dolehlo vzdálené dunění hromu. Slunce ještě svítilo, ale jeho obvyklá palčivost byla tatam. Oblaka je oplétala pavučinovým závojem z nahloučených par, ve kterém bledlo a chvílemi zcela mizelo.

Pírko přišel včas. Dole na louce pod hradem se objevily ženské v bílých sukních a řadou počaly shrabávat zrána pokosené seno. Jeho silná, zapařená vůně prosytila celé údolí a v teplých vlnách vystupovala až sem na hrad.

Ančku poznal Pírko na první pohled. Však to také bylo děvče jako lusk. Žádná jiná se tak pružně neotáčela a nepohupovala v měkkých bocích a ani jedna neměla tak pěkně do bronzova opálená ramena a lýtká. Inu, hotová srnka, usmál se zamilovaně.

Ančka se narovnala v zádech, zapíchlala hrábě do krtince, zapřela ruce vbok a pohleděla k hradu. Pírko strhl vyrudlý šátek, který si vázal kolem boků, a zamával jím

nad zdí. Ančka jej spatřila, pohodila hlavou, půvabným pohybem odstranila s čela spadlou kadeř, prohnula se v kříži, poohlédla se po ostatních ženských, a potom mu kradmo poslala z dlaně fouknutý polibek. Pírko jej chytil.

„Copak, dorozumíváš se s nepřítelem?“ ozval se za ním veselý hlas pana Petra.

Pírko se ulekl, a honem si zase uvazoval šátek kolem beder. Rozesmátý obličej mladého purkrabího však ne-souhlasil s obsahem slov. Petr měl radost, že zbrojnoše tak nepozorovaně překvapil.

„Na koho máváš?“ zeptal se jakoby nic.

„Ale — jenom tak,“ zaváhal Pírko, ale Petr už vyhlédl přes cimbuří, spatřil ženské a zeširoka se zazubil. Ančka v tu ránu popadla hrábě a začala o překot kopit. Přistížený záletník usoudil, že bude lepší kápnout božskou.

„No,“ přiznal s provinilým úsměvem, „na děvčata.“

„Na všechny?“ vyzvídal mladý pán nevinně, a když Pírko otálel s odpovědí a jenom se rozpačitě škrábal na hlavě, otázal se přímo:

„Kterápak je Ančka?“

Pírko nápadně zčervenal v tváři. Ještě chvíli se ošíval, ale pak už ochotně ukazoval dolů na luka:

„Druhá zkraje?“ přeptával se Petr.

„Ne, ne, ta uprostřed řady,“ opravoval jej zbrojnoš, „se zelenou zástěrou.“

„Ta je opálená,“ obdivoval se pán. „Hezké děvče jsi si vybral, jen co je pravda.“

Panská chvála Pírka tuze potěšila.

„No jo,“ kývl hlavou, „to je ona, Ančka!“ Honosil se svou láskou jako hřebec turnajovými chocholy a krocan vějířem chvostu.

Petr se dlouho nezdržel. Jenom se krátce porozhlédl krajem, a už zase běžel.

„Nezapomeň se tu do noci,“ připomnul ještě a otevřel poklop nad schodištěm. „Ať jsi zavčas ve stráži!“

A potom příklop udeřil na rám, zevnitř zapraskaly schody, a Pírko zase osaměl. Znovu se vyhoupl na cimbuří a veselé zamával. Ančka si zaclonila oči a neposlušné copy přehodila přes záda. Dívky se podívaly k hradu a začaly se dohadovat, který ze zbrojnošů na ně mává.

Dole zaskřípěl padací most. Pírko vyhlížel mezi zuby koruny, co se to asi děje. Nečekal dlouho. Na cestě k vesnici se ukázala mnichova šedá kutna a za ní Hajdenrajchův sametový kabátek. Oba pocestní kráceli zvolna, statvitel zeširoka rozkládal rukama, mnich je měl nejspíš sepnutý na prsou a jemnými pohyby hlavy přikyvoval Hajdenrajchovým oracím.

Pírka jejich odchod nepřekvapoval. Mezi řečí se dozvěděl od Vítka, že pořešínští hosté se dnes chystají rozjímat někde v lesní samotě.

„Jen aby vás zase nějaký čerchman nevysvlékl ještě z toho, co vám zbylo,“ zabručel nerudně.

Otce Ignácia i Hajdenrajcha — Maděru zakryly první stromy na pokraji žlebu a Pírko si všiml, že i na severu přeletují těsně nad obzorem temné mraky. Z Rakous pořád ještě slabě dunělo.

„Počasí už dlouho nevydrží. Rychtář poslal ženské kopit zrovinka zavčas,“ pomyslil si a zase se se zalíbením zadíval na Ančku, jak jí to i na tu dálku pěkně sluší.

Proti věži nalétával roj rorýšů. Hnali se jeden za druhým a přímo před Pírkem se snad navlas ve stejném místě překlápěli na křídlo a vývrtkou podél zdi přecházeli na oblouk a do nového stoupání. Pírko se pohledu na jejich hry nemohl dlouho nabažit.

Potom jej napadlo, kde už asi tou dobou může být Vítek. Mimovolně proletěl očima mnohonásobně lomeným údolím proti proudu Malše a snažil se v dálce za mnoha ohýby odhadnout místo, kde se do ní zprava vlévá divoká Švarcava, protože tam někam se mladý hajný vypravil za svým srncem.

Když se stále ještě zasněným pohledem vracel ze vzdálených obzorů nazpět k Ančce, upoutalo jeho pozornost silné třesení mladých prutů v rokytí, které širokou krajou lemovalo kraj louky hned za zády pracujících dívek. Kdosi se tam prodíral hustými křovisky.

„Nejspíš nějaká opožděná sukně,“ usoudil, ale v tu chvíli se mezi pruty mihla hlava a Pírko by byl přísahal, že patřila mužskému.

„Ouha,“ pronesl sám k sobě, povytáhl obočí, našpulil rty a dlouze hvízdl. „Ale ať už to je kdo chce, má důkladně naspěch,“ rozhodl nakonec.

Zmítání větví se skutečně rychle vinulo okrajem houštiny, jako když vyplašená slatiná zmije ujíždí nízkou travou. Zastavilo se až pod skupinou štíhlých jasanů, za kterými několikasáhový pruh holé pastviny odděloval sousední porost.

Pírko měl oči na stopkách. Ted, ted se každou chvíli musí ukázat, kdo to tam slídí. Ženské na louce pomalu končily s prací, kupky za nimi rostly v pravidelných řadách. Neměly ani potuchy, že se za nimi někdo skrývá.

Zbrojnoš byl jako na trní. Krabatil čelo, potrhával rameny, jazykem ošlehával koutky úst. Jeho trpělivost naštěstí nebyla podrobena příliš náročné zkoušce. Krajní větve se pohnuly a v trhlině mezi nimi — pro pět ran do poustevny, Pírko málem hlasitě vykřikl: vždyť je to Hajdenrajch!

„No to je mi teda pěkné rozjímání,“ ulevil si pohoršeně. „Ten ničema nám tady leze za děvčaty!“

Dívky však vytáhlého stavitele nejspíš ani za mák nezajímaly. Přikrčil se v zádech jako kocour, a několika skoky se přemetyl přes volný prostor. Proběhl křovisky, zmizel a zase se vynořil na kusu neposekané louky a upaloval vzhůru svahem a proti proudu řeky k lesu, jako by měl v patách nejméně celou smečku vesnických hafanů. Pírko nestačil kroutit hlavou.

„No to jsem blázen. Copak on se tu před večeří chce cvičit v běhu? A kde zůstal mnich?“

Hajdenrajch zmizel v zátočině pod borovicemi, ženské očesaly poslední kupku a jejich smích doléhal až sem nahoru. Ančka poslala Pírkovi ještě jeden kradmý polibek a zmatený zbrojnoš se náhle rozpomněl, že do setmění mnoho času nezbývá, a on ještě musí nakrmit Vlka a přichystat se do stráže.

Naposledy zamával, seskočil s cimbuří, jako lasička proklouzl poklopem, a už se hnul dolů po točitých schodech, až se to celým hradem rozléhalo.

Na Pořešín se počal snášet vlahý večer. Děšť byl na spadnutí.

DRUHÉ SETKÁNÍ

Vítek stále ještě trpělivě vyčkával. Ted už neměl co ztratit. Čím déle se pozdrží, tím lépe. Protože srnci každou minutou odtékají síly jako víno proraženým sudem, pokud ovšem nezůstal hned v ohni.

A tak ležel a přemýšlel.

Údolí potemnělo, kapky pleskaly, voda stékala po listech a třpytila se v hustých trsech trávy, ale děšť nezesílil. Byla to taková tichá, vlahá sprška, zemi a úrodě potakových parnech víc než potřebná. Každá krůpěj se stáčila vsáknout.

Utrhl ještě jeden stonek štovíku, ale tentokrát se napálil. Byl dřevnatý. Přesto jej pomalu rozžvýkal, aby vyplnil čas. Když vyplivl rozdcrcenou dřeň a zbavil se drsného vlákna, které mu jako naschvál uvízlo mezi zuby, usoudil, že už snad vyčkával dost dlouho. Zlehka povstal. Luk si přehodil přes plece, odsunul toulec s boku, aby mu nevadil při chůzi, a opatrně se sunul k výspě nad brodem.

Srnek ležel na boku, palici s vražednými noži parůžků

měl zvrácenou dozadu a jeho kalná, bělavě skelnou blanou potažená světla nejevila ani nejmenší záblesk života. Za předním během mu z hrudi trčel zlomený šíp.

Vítěk už chtěl vyrazit vítězný pokřik, ale v poslední chvíli jej spolkl a proměnil na spokojené zakloktání vysoko v hrdle. V těch nejistých dobách nebylo nočnímu tichu co věřit.

V mžiku se skláněl nad složeným kusem. Ještě jednou se raději přesvědčil, že srnec už zhasl, a pro jistotu jej navíc vyrušil tesákem. Vloni v létě na to jednou zapomněl a náhle oživlý šesterák mu ještě z posledních sil ostrým perlením nehezky pořezal dlaně.

Vyvržení kusu bylo pro chlapce dílem několika krátkých minut. Srdce, ledvinky, játra a plíce uložil nazpět do tělní dutiny a ještě ji vycpal velikými chomáči natrhané trávy. S odklízením ostatních vnitřností si nedělal starosti. Lišky se o ně poperou, jen co se vzdálí. Však zrovna naproti pod skalami se to ve ztrhaných pískových březích jejich norami jenom hemzí.

Sestoupil k brodu a omyl si ruce. Voda byla vlažná, přes den se ohřála o kameny, a teď ve večerním chladu se zdala ještě teplejší. Vítěk se pomalu vrátil na násep, pečlivě osušil nůž, z mošny vybral provaz a svázal jím kořisti běhy. Luk si přetáhl na prsa a ještě jednou se rozhlédl kolem sebe. Potom popadl srnce za spoutané spěnky a trochu jej pozvedl. „Pořádně se pronesu,“ pomyslel si. Po-klekl, úlovek zavěsil na levé rameno a namáhavě povstal.

„Fi, to bude cesta,“ zhrozil se té váhy, která mu naplněno dolehla na plece.

Šlo se mu vskutku hanebně. Ke všemu ještě musel rukou přidržovat kymácející se srnčí palici, aby jej při chůzi netloukla parůžky do kotníků. Bylo to k zlosti.

Louky končily a v kraji lesa pod prvními smrky zastavil, aby si oddechl. Děšť vytrvale šuměl a všechny ostatní zvuky s ním splývaly v jednotvárnou ukolébavku.

Pojednou zbystřil pozornost. Za zády měkce začvachalo, mokřinou zapleskala spěšná palba srnčích kopýtek. Přímo k němu se hnala srna s kolouchy v patách a byla to nepochybně ta rodinka, kterou před nedávnem obdivoval, ještě dříve než zmizela proti proudu řeky a začal jeho veliký lov. Jejich stíny se mihly paloukem jako přízrak v horečném snu, a než se Vítěk vzpamatoval, byli tytam. Copak je asi vyrušilo, že zanechali pastvy a prchali takovým kalupem? Tam někde vzadu, ve směru, odkud se Vítěk vracel, se pro ně skrývalo nějaké nebezpečí. „A nemůže to být daleko,“ zachmuřil se šťastný lovec, protože trysk vyplašené zvěře nikdy netrvá dlouho. Brzy přechází ve volný běh a spíše se snaží pronásledovatele zmást kličkováním.

Ještě chvíli naslouchal. Bylo však ticho, jenom déšť šelестil a velké kapky vody, stékající po chlupaté kamizole smolnatých jedlích, pleskaly do jehličí. Napínal uši do neprůhledného šera, ale nikde se nic nepohnulo. To ticho mu pojednou připadalo nějak zlověstné. Zase zlehka poohlabil prsty jílec tesáku, ještě chvíli počkal, a potom se shrben pod svým nákladem vnořil do černého lesa.

Pod hustými větvemi by byl tmu mohl trhat na smuteční fábory a ani to by mu možná nepomohlo. Vítěk sice postupoval bezpečně, zato však pomalu. Srnec mu na hřbetě těžkl každým krokem a zprvu jen nepatrně navhlá pěšinka se na některých místech stávala zrádně kluzkou.

Na Pořešín už naštěstí nebylo daleko. Dobrou polovinu cesty měl jistě za sebou, a to mluvilo pro krátký odpočinek. Břemeno shodil do mechu, a jak stál, svezl se přímo na pěšinu a zády se opřel o statnou borovici. Přes všechnu únavu se necítil špatně. „Jestlipak Pírko nezapomněl na krmit Vlka?“ napadlo jej.

Chladné krůpěje v nepravidelném rytmu bubnovaly na zem. Asi se zvedl vítr. Bylo slyšet, jak sviští ve vrcholcích stromů, tady při zemi se však vzduch ani nepohnul.

Vítek si otřel zpocené čelo a pohodlně se uvelebil mezi kořeny. Suknice mu začala provlhat, ale vůbec mu to nevadilo. Stejně promokne až na kůži, než dojde na Pořešín. A potom — zítra je neděle a maminka už má jistě vypráno, ráno se oblékne do čistého.

Neodpočíval snad ani deset zčerstva oddrmolených otčenášů, když jej vyburcoval jakýsi zvuk, který do nočního ticha ani trochu nezapadal. Bylo to lidské zakašlání, trochu přidušené, jakoby utlumené přitisknutou dlaní. Vítek byl na nohou hbitěji, než by zajíc vystřelil z pelechu. Pěšinkou za jeho zády se sem kdosi blížil! A jemu rovnou za patami!

Naslepo popadl srnce, odtáhl jej čtyři pět kroků stranou a přikrčil se ke kořenům tlustého kmene. Měl nejvyšší čas. Vzápětí už rozehnal čvachtavé šátrání nohou, zase se ozvalo teď už zřetelnější zakašlání, kdosi si odplivl a zabručel.

„K čertu už s tím deštěm. Rád bych věděl, půjdou-li ještě někdy na kutě v suchých nohavicích.“

„Pst,“ přerušilo jej ostré syknutí a někdo jiný ho po drážděně napomíнал: „Neumříš držet jazyk za zuby? Což musíš pořáde mlít pantem? Ještě nás prozradíš!“

Pytláci, napadlo Vítka. To až poví tatínkovi . . .

„Kdo by tu v tom nečase bloumal?“ namítl ten první, ale druhý hlas jej rázně usadil:

„Neříkej dvakrát, hrad je hned za ohybem.“

Teď už bylo slyšet i zřetelné supění pozdních chodců, každou chvíli musí Vítka minout. Do rozmluvy se zapojil ještě někdo další:

„Hněvek má pravdu, Adame. Když nám to s mnichem tak dobře vyšlo, bylo by škoda pro tvou žvanivou letoru přijít o grošíky!“

„A třeba i o kejhák,“ doplnil jej řečený Hněvek.

Vítek zůstal, jako by jej bacil mlatem doprostřed čela. Kdepak pytláci, lapkové to jsou, a zase tu slídí, zase se chystají na lup! To oni přepadli otce Ignácia, na vlastní

uši to slyšel. A jak si pochvalovali, že jim to dobře vyšlo, pakáž jedna . . . Vítek jim nemohl přijít ani na jméno.

Teď přecházeli jeden za druhým kolem stromu, pod kterým předtím odpočíval. Chlapec vytřeštěl oči do tmy, ale nepodařilo se mu nic rozehnat, ačkoli jej míjeli na několik kroků. Stačily by dva skoky a mohl by kteréhokoli uchopit za rameno, a teď, chlape, mluv — kam jdeš, na co se chystáš, co máš za lubem a co na svědomí! Počítal je spíš ušima, zrak mu byl málo platný. Jeden, dva, tři, čtyři, ještě jeden — tak pět — anebo to byli dva? Nemohl se rozhodnout. Ten mluvka zase něco poznamenal. Mluvil však před sebe a Vítek mu už nerozuměl. Ten, co se do hovoru vložil naposled, ostře vyštěkl: „Kuš už!“ a potom již nikdo ani nehlesl. Jen vzdalující se kroky pomalu utichaly, ještě naposled zaznělo tlumené zakašlání, a pak bylo zase ticho.

I vítr v korunách stromů se utíšil.

Vítek horečně uvažoval. Dál po pěšině se mu jít nechtělo, bylo to nebezpečné. Kdyby se lapkové zastavili, padl by jim rovnou do náruče. Na druhé straně by se však zdržovat také neměl. Musí na Pořešín, a hezky zčerstva, to je zřejmé — ale jak?

Jinou cestou! Rozhodl se. A hned si srnce naložil na ramena a pustil se dolů svahem k Malši. Byl to úmorný zážitek a Vítek měl záhy duši na jazyku. Chvílemi se mu zdálo, že nikdy nemůže dojít, že si tu někde mezi kameny srazí vaz.

Konečně se s temným šplouchnutím skulil do řeky a měl vyhráno. Šťastně ji přebrodil, ještě jednou si trochu odpočinul, a potom oklikou vystoupil po protějším břehu a stráni se dal k hradu. Před očima se mu tmělo, ale zataf zuby a šel, šel, dokud mu síly stačily.

„Stůj!“ zvolal Koleno z věže srubu a Vítek poznal, že je u cíle. Pomalu táhlo na dvanáctou. Děšť vytrvale šuměl.

Pro dnešek měl všech dobrodružství až po krk.

V noci po lově se Vítěk na hradě dlouho nezdržoval. Srnce zavěsil za zadní běhy na háky ve stropním trámu kuchyňské spíže a už spěchal za Petrem, aby mu ještě za tepla vykloupil čerstvou novinu o svém dalším setkání s lapky.

Mladý pán jenom zalapal po dechu. Tady, skoro pod samým hradem, taková opovážlivost, a zase obchází, zase slídí! To nejspíš ta ukrazená monstrance je tak navnadila! Co však dělat? Pustit se pobertům v patách, dostihnout je a okrvavět jim hlavy? Tu myšlenku si Petr ani nepřipustil, natož aby uvažoval o jejím provedení. Nebylo té moci, pro kterou by své zbrojnoše hnal branou a vydal bezpečnost svěřené pevnosti všanc. V tom byl neoblovný.

Po krátké úvaze poděkoval Vítkovi za zprávu a také za úlovek, který po zásluze obohatí zítřejší stůl. Současně jej požádal, aby o své příhodě před ostatními raději nehovořil, a hlavně aby nepoplašil mnicha.

Vítěk to poslušně přislíbil a už se loučil, že musí domů. Petr jej nerad pouštěl, vždyť právě směrem k hájovně se táhla ta proradná čeládka. Aby tak na ni mladý hajný natrefil do třetice! Když však viděl, že právě proto Vítěk spěchá domů, aby chalupa na noc nezůstala bez jeho a Vlkovy ochrany, přestal naléhat, a naopak pobízel přítele k většímu chvatu.

Vítěk vysvobodil nedočkavého Vlka ze zajetí, vzal jej na dlouhý řemen a Petr je vyprovodil až k bráně. Vlk se tvářil uraženě, že jej Vítěk odpoledne nevzal s sebou.

Když zmizeli ve tmě, pomohl Petr Kolenovi s padacím mostem.

„Kdy se vrátili naši hosté?“ zeptal se mezi řečí.

„Jakpak to může být dálno, mladý pane,“ opáčil kulhavý strážný. „Už hrubě za noci, však ne dlouho před Vítkem.“

„Tak pozdě?“ podivil se Petr.

Ráno se přišlo na podivnou věc. Když krátce po rozeznání Heřman s Divišem zaháněli věžníky do psince, našli v prvním kotci mrtvého psa. Nejvíce je zarazilo, že v prvním kotci, protože ten po nepsaném zákonu náležel Vlkovi. Teprve potom si všimli, že zdechlině stékala od mordy nehezký nazelenalá pěna. Heřman strčil do neživého těla špičkou boty. Bylo ztuhlé jako při kdovíjakém mraze. Oba zbrojnoši se na sebe nerozhodně podívali, obličeje se jim protáhly a šli vzbudit Vojtu.

„Divná věc,“ potřásal starý povážlivě hlavou a poslal pro Petra. Záhy byla na nohou celá posádka. Petr zbrojnoše jednoho po druhém vyslechl, a tak se objasnila alespoň jedna záhadá, totiž jak se pes dostal do Vlkovy ohrady. To bylo tak:

Brzy po půlnoci, snad jenom půl hodiny poté, co Petr vyprovodil Vítka, strhla se na druhém nádvoří mezi věžníky pořádná rvačka a chlupy jen lásky. Smrž, který se už pomalu chystal na vystřídání, seběhl s ochozu a dalo mu hodně práce, než karabáčem zase zjednal pořádek. Hlavního výtržníka, který stále nebyl k utíšení, nezbylo než popadnout za obojek a zavřít do kotce. Vlkovu ohradu zvolil zbrojnoš úmyslně: byla nejbližší a nadto stála trochu stranou od ostatních, z nádvoří k ní nebyl přístup. Chtěl se tak vyvarovat nové bitky, ke které by rozezlené hafany mohly snadno svést mezery mezi plaňkami plotu.

Pořád však zůstávalo záhadou, co vlastně bylo příčinou psovy smrti. Narychlo svolaná porada se nejvíce zabývala tou podivnou pěnou u huby a nevysvětlitelnou ztuhlostí mrtvého těla. Shodli se na tom, že pes byl otráven. Ale kde? A jak k tomu došlo? Petr se vyptával na mírnější kde-koho, ani vesničany nevynechal a také mnicha s Hajdenrajchem oslovil, když se objevili před kuchyní. Všichni však jenom odmítavě kroutili hlavami a nikdo zabřeďlému vyšetřování nepomohl z kaluže.

A tak pošlého psa hodili do pytle a v kraji lesa zakopali hluboko do země a ještě zasypali vápnem, aby se, nedej Bože, na hradě nerozšířila nějaká nákaza.

Po snídani vyčesal Pírko Vločku, že oči při pohledu na její hebkou jiskřivě bílou srst až přecházely. Petr se vyhoupl na koně. Klisnička zaťančila a ušlechtilou hlavu vložila obloukem do měkkého přilnutí. Záplavu ocasních žíní vztyčila jako korouhev a pyšným klusem se nesla okolo nádvoří. Pírko zamával na pozdrav, jezdec povolil uzdu a mokrý písek se rozstříkl, jak nedočkavá klisna odskočila. Pořešín jim v mžiku zůstal daleko za zády.

Po nočním dešti se před ráнем vyčasilo. Obloha byla modrá, z lesů se kouřilo a chuchvalce páry se odtrhávaly od vrcholků stromů a výše ve stráních se rozplývaly na skoro neznatelné mžení. Petr se v sedle vždycky cítil šťasten. Svišťový proud svěžího vzduchu mu pokaždé vyváhal z hlavy všechny starosti.

Vločka uháněla úvozem vzhůru k vesnici a odtud dál, po cestě na Rozpoutí. Mladý jezdec se z bujnотi nevyhýbal kalužím. Teprve když mu bláto, vyletující od předních kopyt, zmazalo škorně, vzpomněl si na kostel, přitáhl uzdu a prováděl klisnu suššími místy.

V kraji lesa hned za prvními břízami dohnal Vítka.

„Pročpak tudy?“ otázel se a seskočil s koně. Pořešinští totiž do Kaplice chodívali kratší cestou přes Pořešinec a Žďár, novou vesnici, postavenou na nedávno vypálené mýtině.

„Ranní už nestihnu a na hrubou mně času přebývá. Tak se aspoň jednou zajdu podívat do Soušek na vlčí jámy,“ vysvětloval Vítka. „Myslel jsem, že pospícháš,“ poznamenal, když viděl, že přítel se chystá pokračovat pěšky.

Petr, který teď vedl Vločku na ruce, zavrtěl hlavou:

„Rozmyslel jsem si to. Kapliči dneska vynechám, to bych se zchvátil. Raději se zdržím na Hřebeni a do kostela půjdou s našimi na Velešín.“

Potom se zmínil o té záhadě s mrtvým psem a hajný se hlasitě podivoval. Podobný případ na Pořešíně nepamatovali.

„A co otec Ignácius s Maděrou?“ zeptal se, když Petr připomenul, že i těch se zeptal, ale že ani oni neměli pojetí.

„Tažní ptáci,“ luskly Petr prsty. „Včera se vrátili za tmy a ráno klusalí do Kaplice, ještě se ani pořádně nerozeznalo. To už je nejspíš zvyk. Bratří z toho řádu prý vstávají hodinu po půlnoci. Slyšel jsem, že kázeň v klášterech je tuhá a každé zaspání převor přísně trestá.“

Vítka se otřásl, ale hned vyzvídal:

„Varoval jsi je?“

Nešlo mu z mysli, jak lapkové v noci vzpomenuli mnicha, jak si libovali.

Petr přisvědčil:

„Ale o tvém druhém setkání jsem se nezmínil. Ani o tom, že do Kaplice nepojedu. Aby třeba nechtěli se mnou na Velešín.“ Usmál se a rychle vysvětloval: „Chci trochu užít maminky a sestry, na výcvik ve zdvořilosti a v pohostinství budu mít ještě dost přiležitosti na Pořešíně.“

Rozhovor se plynule stočil na tu lidskou sběř, co místo spánku slídí po nocích a číhá u cest a bezbranné dokáže obrat třeba i o poslední košili. Ale že byla neděle a i samotný den tak svátečně průzračný, netrvalo to dlouho a chlapci zanechali ty d'áblovy spřežence v temných doupatech jejich tříkrát hříšného svědomí na pospas boží spravedlnosti a těšili se z krásy, která je všude kolem obklopovala.

Jitro bylo chladné a tady v hloubi lesa vládlo hluboké, posvátné ticho. Jen podkovy tlumeně klepaly po vlhké cestě.

Přes průsek se dvakrát zhoupala pestře vybarvená žluva s červenou čepičkou a její flétnové „gly — gly — gly“ znělo jako pozdrav. Petr se za ní zadíval zasněnýma oči-

ma, jak odlétá, jak každou chvíli zmizí mezi stromy, a v zamyšlení postál. Vítkovi se zdálo, že nějak posmutněl. Vločka sehnula hlavu a uhryzla hrst zrosené trávy, která tu hustě přerůstala cestu zelenými dlaždicemi tuhých drnů.

Petr potáhl za uzdu.

„Otec říká, že někdo se starý narodí, a jiný zase mladý zemře. A třeba má vousy až na kolena, přece zůstane mladý. Protože mládí ani stáří se nepočítá na roky, ale na odhodlání.“

Vločka zastříhalu ušima a volným, rozvážným krokem jej následovala. Šli pomalu, Víttek před sebou pokopával uvolněný oblázek.

„Já tomu věřím, Vítku,“ pokračoval mladý purkrabí a o poznání tišeji dodal: „A přece se mi někdy zdá, že jsem za ty tři dny zestárl nejméně o třicet let.“

Ze všech stran je obklopovaly vysoké jedle a jejich koruny se někde až pod samým nebem uzavíraly jako kostelní klenba, nesená na štíhlých sloupech stříbrošedých kmenů. Víttek pozorně naslouchal.

„Nejhorší jsou večery. To pořád přemítám, jestli to zvládnu, a jak. A jestli všechny ty povinnosti splním, jestli to dokážu.“

„Dokážeš,“ řekl Víttek s jistotou a celý ožil, jak lovil v paměti nedávnou vzpomínku. Jakže to před několika dny, ve svátek svatých apoštolů Petra a Pavla, četl kaplický pan farář z latinské knihy evangelií a pan Jan to potom cestou domů chlapcům přeložil? Ano, ano, je to tak: Ty jsi Petr, to je skála a na té skále vzdělám církev svou... Petře, příteli, ty to musíš dokázat!

Ten však jenom pokrčil rameny.

„Nevím, snad ano, snad ne. Ale jedno ti povím: Že nikdy v životě neuteču ze spravedlivého boje, i kdybych tisíckrát věděl, že prohraju!“

„Aní já ne,“ vydechl Víttek, jako by řekl amen.

Chlapci si podali ruce a pořádně stiskli. Planoucíma očima potvrdili mlčenlivou přísahu, kterou před chvílí nevědomky zapsali do modrého nebe a do cesty, po které kráčeli. Slunce jí bylo za svědka a Vločka k ní cejchem podkov připojila dlouhou šňůru pečeť. Vypadalo to jako spiknutí ve prospěch pravdy, proti špatnému světu.

A zase šli, šli a mlčeli, duby se střídaly s bučinami, Vločka odfrkávala a chtělo se jí běžet.

Na Rozpotí se jejich cesty rozdělily. Petr zabočil doprava k Hřebeni, Víttek se vydal na opačnou stranu k Souškám. Ještě chvíli slyšel pravidelný dusot přítelova koně, a potom v kamenité zmole zahnul ze silnice a prodíral se k vlčím jámám.

V té chvíli ani jeden ani druhý netušil, že již nejbližší hodiny mají prověřit opravdovost jejich předsevzetí.

N E D O K O N Č E N Y T R O J B O J

Po svátečním obědě, který se tentokráte jaksepatri pro táhl, konaly se na hradě velké závody v trojboji.

Mladý pán už včera rozhodl, že pro tento večer uvolní ze služby dva zbrojnoše. O jednom nemohlo být pochyb: Heřman byl ženatý, nahoře ve vsi jej čekaly dvě copaté dcerky, a nikdo se necítil poškozen, že Petrova volba padla v první řadě na něho. Koleno, Smrž a Skovajsa o průstupku neprojevili zájem. A tak zbyli Pírko a Diviš — tu bylo těžko říci, ty půjdeš za děvčetem a ty do stráže.

Starý Vojta, který nakonec dostal všechno na starost, zkoušel přemluvit jednoho i druhého, aby kamarádovi popustil, ale copak se už někdo někdy dohovořil s dvěma zamilovanými blázny? A slibovat, že druhý půjde zase příští neděli, když si oba vymyslí tisíc důvodů, proč by se jim to hodilo právě dnes? Aby je pes po poli honil, cháska jednu vychytralou!

Svatá pravda, ve vymýšlení Pírko svého soka předčil, jenomže Vojta na to nic nedal.

„Nech už toho,“ chytal se za uši. „Jazykem vrtíš, že bys jednomu hlavu podpálil. A stejně v hrdlo lžeš!“

Pírko se naoko urazil, ale Vojta po něm jel jako pes po žebrákově:

„Čistého vína nenalejete tak jak tak jeden ani druhý. Rozdíl je v tom, že Diviš nalze pohár, a ty hned celou putýnku.“

Když bylo zřejmé, že celá záležitost se nepohně z místa, osvítila Vojtu spásná myšlenka:

„Tak dost už těch řečí!“ zvolal. „To volno si mezi sebou vybojujete!“

Pírkovi poněkud zkysla dobrá naděje, která vyvěrala z převahy výmluvnosti. Lekl se, že by měl s Divišem zápasit. Byl sice pružný jako rys a mezi vrstevníky silný až dost, jeho soupeř však byl o několik let starší a hotový pořez. V širokém okolí by se s ním žádný výrostek nechtěl dostat do křížku. Pírko si mohl spočítat na prstech, že by ten večer místo za Ančkou najisto obcházel ochozy, a navíc dost možná s dolámanými oudy.

Jeho zděšení však netrvalo dlouho. Vojta se chvíli poahuoval v kyčlích, a potom oznámil, že soutěžit se bude v rychlosti, síle a obratnosti, v běhu, hodu kamenem a střelbě z luku. Nápad se všem zalíbil, připomínal rytířské turnaje. Nejvíce Pírkovi, protože jeho vyhlídky se zase zlepšily. Šance byly přinejmenším vyrovnané.

„Radši to rovnou vzdej,“ popichoval soka, „aspoň si neuřízneš kšandu!“

Mnich s Hajdenrajchem se k obědu nevrátili. Asi se zdrželi v Kapli na faře. Tomu se však nikdo nedivil. Horší bylo, že ani Petra se nemohli dočkat. Však také Heřman, který si dobrovolně vzal službu ve srubu na předhradí, jej už od oběda nedočkavě vyhlížel. Cesta k vesnici však byla pustá.

A tak počkali, až se jim slehla srnčí kýtou napchaná břicha, za studnou vyryli do země čáru a celou soutěž zahájili hodem.

Pírko se neobával zbytečně. Kámen byl, mršina, nekřesťansky těžký, a Diviš zvítězil. Ještě si z Pírka tropil blázny.

Všichni se přesunuli před hrad, kde se mělo pokračovat střelbou. Vojta pověsil na bránu předhradí sušenou kravskou kůži a vápnem na ni namaloval bílý kruh o průměru slabých tří pěstí. Od terče odkráčel dvacet, třicet a čtyřicet kroků a na metách zarazil do země kolíky.

Pravidla závodu byla jednoduchá: Prohrává ten, kdo první míre cíl, přičemž se vzdálenost od terče zvětšuje od mety k metě.

Jak se dalo čekat, nepřineslo první kolo rozhodnutí. Pírko sice bezpečně prohnal šíp terčem, ale i Diviš dokázal, že má bystré oko a pevnou ruku, a i když jeho šíp se nezasekl jako Pírkův do samého středu bílého kruhu, přece znamenal zásah.

Z třiceti kroků se Pírko nepohoršil ani o palec.

Vyhraje, sázím deset k jedné,“ naklonil se Smrž ke Kolenovi, a ten přikývl.

Zato Diviš Pírkovou přesností viditelně zneklidněl. Mířil dlouho, dvakrát sklonil luk a zase jej pozvedl, napětím křivil tvář a cenil zuby.

„Hele, aby ti to nezůstalo!“ pokřikoval po něm Pírko s líčenou starostlivostí. „To by se Bětka před tebou zavřela na petlici!“

„Čuš!“ zasyčel Diviš a vystřelil.

Šíp se zabodl do samého okraje kruhu a bylo sporné, zda jej ještě tečoval. Pírko se přel, že nástřel je mimo, Diviš nadával, že jej soupeř úmyslně rušil, aby mu pokazil zásah. Ostatní veselé hlaholili a popichovali oba rozohněné kohouty. Vojta nedbal ani jednoho, ani druhého, jenom zkoumal a na místě měřil, a potom zdviženou paží zjednal ticho.

„Je to zásah. Sice na fous, ale zásah. Pokračuje se ze čtyřiceti kroků.“

Pírko se přestal hádat, vždyť i tak vyskakoval jenom pro špás. Byl si jist, že mu vítězství neujede.

Publikum ztichlo, nikdo ani nedutal. Zbrojnoš se protáhl v zádech, uvolnil paže v ramenou a zacílil. Ještě v posledním okamžiku trochu nadsadil, a když se hrotom šípu dotkl horního okraje terče, povolil tetivu. Kolem to zabouřilo a kdekdo projevoval zdatnému střelci obdiv a uznání: šíp se zabodl snad jenom dva palce pod středem bílého kruhu.

Když se podhradí zase utišilo, přistoupil k metě jeho sok. Nechtěl se dát zahanbit, a proto neotálel s výstřelem. Nejspíš však nedocenil vzdálenost, neboť jeho střela udeřila do hověziny vpravo pod středovou značkou, ani daleko, ani hluboko, ale viditelně mimo, a tak i z té vzdálenosti bylo zřejmé, že druhá soutěž se stala bezpečnou Pírkovou kořistí.

„Oběma stranám po chocholu,“ ohlásil slavnostně Heřman hlásnou troubou z vršku věže. Přišel na Pořešínské Strakonic a jednou doprovázel pana Bavora do Písku na turnaj a naučil se tam heroldské formuli, kterou nyní žertem použil.

Pestrobarevný dav se znova vevalil nazpět do hradu. Vojta šel vpředu, ostatní se rozpadli na živě rozprávějící hloučky a porůznu jej následovali. Šedovlasý zbrojnoš je dovezl do vnitřního hradu a před palácem vyhlásil podmínky rozhodujícího závodu. Start bude nahore na náspu u praků. Běžci se spustí příkrým svahem k paláci, otočí se okolo hradby, úzkou uličkou proběhnou do přízemí věže, a potom přes most a celé druhé nádvoří na přední strážnicku a odtud až do srubu v čele předhradí. Tam je čekají schody nahoru na podsebití, kde bude otáčka. Potom se vydají stejnou cestou nazpět, avšak s tím rozdílem, že z přízemku malé věže se vyšvihou na jižní ochoz a ten už

neopustí. Nad druhým příkopem proklouznou po předsunutém pavlánu na vnější zdi, ve výši minou palác a východním a severním ochozem se dostanou na patro věže, na jejímž vnitřním schodišti závod vyvrcholí. Zvítězí ten, kdo první uchopí bavorovskou korouhev a vztyčí ji na vrcholku věže. Právě tam bude vítěze očekávat Vojta a odтud také bude sledovat průběh závodu. Ostatní se mohou dívat z náspu od praků.

„A žádné švindle,“ varoval šedivec oba borce.

Divákům se zase rozběhly jazyky jako mlýnská kola při velké vodě. Kdekdo se dral nahoru a hledal nejlepší místo, odkud by měl přehled po celé trati. Konečně se i šedivý zbrojnoš objevil nad cimburím věže.

„Tak se připravte,“ houkl. „Řeknu: Pozor! a potom: Ted! Vyběhne-li kdo dřív, vrátím oba zpátky. — Kam se tlačíš?“ zaměřil se na Pírka, který se nenápadně snažil získat výhodnější postavení. „Hybaj nazpět, ještě o půl kroku,“ zaháněl ho na Divišovu úroveň.

Mladeneck zdráhavě couvl a pokoušel se objevit nějaký výstupek, od kterého by se lépe odrazil. Podařilo se mu nahmatat vyčnívající kámen a zapřel se za něj pokrčenou pravou nohou.

„Tak, takhle to je správné,“ posoudil Vojta regulérnost příprav a přestal odkládat start.

„Tak, pozór — ted!“

Pírko se odrazil, ale prožluklý kámen se vylomil ze země, chlapec ztratil rovnováhu, a než se mu na prudkém svahu podařilo nohama dohnat zbytek těla a vyrovnat pádem hrozící předklon, byl Diviš dobrých pět kroků vpředu. Diváci vzrušeně zahučeli, začátek závodu byl poněkud nečekaný. Hned se však rozdělili do dvou táborů a hlasitě povzbuzovali oba závodníky, kteří jim po dvou ohybech zmizeli v uličce před věží.

Když se opět vynořili před jejich zraky na padacím mostě nad druhým příkopem, byl už Pírko soupeři v pa-

tách a vyhlížel svou příležitost. Ta se mu nabídla až na předhradí, zrovna za druhou branou. Tam se trať dvakrát v pravém úhlu lomila, a právě v druhém ohybu supící Diviš nezvládl rychlost a přebral zatáčku. Pírko mu jako lasička proklouzl pod pravou rukou a na schody vletěl s náskokem jednoho kroku.

Publikum nadšeně vykřiklo. Závod se vyvíjel napínavě a zatím svým průběhem ani v nejmenším nezklamal očekávání. Vykřiky dozněly a zase zavládlo vzrušené ticho, všichni bez dechu očekávali, kdo se ukáže první za levým rohem srubu a první se vyšplhá na podsebití, na jehož pravé a čelní křídlo z náspu nebylo vidět.

Ale vteřiny ubíhaly a nikde nikdo. Diváci na sebe vrhali tázavé pohledy, to přece není možné, už dávno by tam měli být!

„Bránu, otevřete bránu! Heřmane!“ rozlehl se najednou z cimbuří nad nimi mohutný Vojtův hlas. „Rychle, rychle!“ A už to zadunělo v nitru věže, jak se starý zbrojnoš řítil ob tři schody dolů.

Chlapci udiveně zabručeli, děti poděšeně vypískly, Paněbože, co se to jenom stalo? Smrž se Skovajsovou se pustili dolů svahem a přes nádvoří upalovali k bráně. Ti, co zůstali u praků, zahledli na okamžik oba závodníky, jak se mihi v podchodu brány. Přes značný hluk a zmatené dohadování zaslechli diváci skřípění veřejí, a sotva se oběma zbrojnošům podařilo rozrazit jedno křídlo mohutných vrat, vletěla na předhradí zpěněná Petrova Vločka — a byla bez jezdce!

Všichni přítomní hlasitě vykřikli. Kde zůstal mladý pán?

Pírko s Divišem se pokusili klisnu zadržet, Pírkovi se dokonce podařilo sevřenou pěstí zachytit chomáč bílé hřív, splašený kůň však jím smýkl tak prudce, že jej zase raději pustil, ztratil rovnováhu a jak dlouhý tak široký se natáhl do prachu nádvoří.

Teprve v druhé bráně starý Vojta zkušeným hmatem

uchopil vlající uzdu a stržená Vločka se postavila na zadní. Ještě nežli dopadla nazpět na všechny čtyři, vězel ji šedivec v sedle a držel se jako klíště. Byl to odvážný kousek a leckterý mladík by se byl radši dal zahanbit, než by ten rysí skok zkoušel napodobit.

Klisna se vzpírala z předních na zadní, třmeny jí lítaly sem tam a Vojta se je snažil zachytit špičkami jezdeckých bot. To už mu však Skovajs se Smržem přispěchali na pomoc, uchopili koně u huby a starý se konečně zaklínil do sedla jako zákolník do nápravy. Vločka se chvěla po celém těle a pod jemnou, nyní množstvím potu do temna promáčenou srstí jí hrály všechny žilky. Široce rozevřenými nozdrami prudce odrkovala a na prsou jí prosakovaly krvavé skvrny a rozpouštěly se jako na vlhkém písku. Na útěku cestou necestou se asi prodírala trní.

Vojta přikázal přehodit jí přes hřbet příkrývku a provádět tak dlouho, až bude úplně suchá. Pírko, ještě celý zaprášený od nešťastného pádu, se dobrovolně ujal toho úkolu.

Mezi přítomnými se ihned rozpředly vzrušené rozhovory a Vojta svolal zbrojnoše k poradě.

„Nejspíš pan Petr někde sesedl a kůň mu utekl,“ vyvodil Skovajs.

„Co tě nemá,“ odporoval pohoršený Pírko, který obcházel s klisnou skupinku v malém kruhu, aby se mohl zúčastnit jednání. „Vločka by od pána nikdy neutekla!“

„Leda že by navštěvila nějakou šelmu,“ zamračil se Smrž a na chlapci najednou dolehla tříšeň a zadrhla rozpravu jako svěrací kazajka výtržníkovo hejsa hopsa. I sedláci vycítili tu změnu a ztlumili hlasy.

„Také mohl spadnout,“ prohodil Koleno. „To se přece může stát i nejlepšímu jezdci. Jakpak ne!“ zlobil se na pochybovačné úšklebky svých druhů. „Pod kopyty ti vystřelí jeřábek, kůň se lekne, uskočí do strany, a jakýpak jsi? Tobě se to ještě nikdy nestalo, co?“ šermoval rukama

proti Pírkovi, který na něj odmítavě máchal dlaní, jako by odháněl mouchy.

„Ale Vločka by neutekl!“ stál mládenec na svém, a protože znal nejlépe koně i pána a o klisnu denně pečoval, jeho mínění mělo váhu a nemohlo se zanedbávat.

Vojta mlčel, vyslechl názory ostatních a jenom se kabonil.

„Třeba se zbytečně plašíme,“ uzavřel nakonec. „Ale spadnout mohl a také si mohl zlomit nohu. Já vždycky pro jistotu počítám s tím horším.“ V duchu si však nebyl jist, nepřicházejí-li v úvahu ještě nepřijemnější možnosti. Láry fáry, zatím je dost času myslit na nejhorší. „Hodinu počkáme, a potom sebereme sedláky a půjdeme hledat,“ rozhodl a to bylo jistě nejrozumnější řešení. „Závod se bude opakovat, až se pan Petr vrátí. Protože do té doby stejně nikoho neuvolním.“

A bylo to. Tolik námahy, a nakonec pro nic za nic, posteskli si shodně oba závodníci. Když se člověk na něco příliš těší, tak se to vždycky nějak popsuje.

Odpoledne klopýtalo přes kopce neuvěřitelně loudavým krokem. Chlapi se navzájem uklidňovali, ale s přibývajícími minutami vyplouvaly na hladinu křečovité udržované nálady pochybnosti a pomalu, ale jistě rozhodávaly jejich předstíranou jistotu. Jeden po druhém se počali chystat na cestu.

Stanovená doba čekání se už chýlila ke konci, když Smrž, který vystřídal ve srubu Heřmana, ohlásil návrat otce Ignácia. A mnich měl zřejmě napilno.

Starý zbrojnoš mu otevřel bránu, ale ani se nezdržoval zavíráním, protože sotva s ním prohodil několik prvních slov, už vběhl do nádvoří, oči navrch hlavy, a mával rukama a křičel na Vojtu, který cisterciákův příchod pozoroval z cimbuří věže.

Petrův šedivý zástupce mu sice nerozuměl, ale přesto byl v mžiku dole na nádvoří.

Okolo mnicha se už vytvořil kruh zvědavců. Vojta se prodral dopředu, a najednou v něm hrklo a vyvalil oči na příchozího.

„Tohle jsem našel cestou z Kaplice,“ podával mu zadýchaný mnich Petrův modrý baret s jestřábím perem.

„Kde to bylo?“ zarachotil Vojta z takové hloubky, že přítomné až ovanul chlad. Jako by někdo ze sklepa do sklepa přehazoval řetězy.

„Kousek za dutým dubem, jestli víš, kde to je,“ supěl uběhnutý řeholník. „Sotva sto kroků odtamtud směrem k Pořešínmu,“ upřesnil svoji výpověď a vyplašenýma očima ulpěl starému na ústech.

Jestli ví, úšklíbl se Vojta, kdo by nevěděl! Ten starý vykotlaný strom zná v širokém okolí každý kluk! Tyčí se zrovna u stezky na půli cesty mezi Pořešínem a Žďárem, v houštině, o které se vypráví, že tam za měsíčních nocí straší. Noční opozdilci ze vsi prý pod ním nejednou viděli tančit bludičky, a kdo mohl, raději se po setmění tomu místu vyhnul. Pořešínští hajní se té pověře shovívavě usmívali. Věděli, že to na mokřinách uvnitř pralesa světélkují odumřelé pařezy.

Vojta nemluvil, jenom vrčel. Teprve když Skovajsa nesměle vydechl: „Aby jej tak přepadli lapkové!“ zamračil se a zlověstně vybafl:

„Může být! Vítek je zase včera v noci zahledl dole u Malše.“

To ovšem byla překvapující novina, protože chlapcovo dobrodružství zůstalo na Petrův příkaz až do této chvíle utajeno. Nyní nezbývalo nic jiného a Vojta musel s pravdou ven.

Potom se na okamžik odmlčel, ale tváře mu zbrunátněly, na čele mu naskočila temně podlitá žíla, a najednou zařval, že mnich poděšeně uskočil:

„Do zbraně!“

A už chrilil rozkaz za rozkazem:

„Pírko, rychle! Vezmeš si pánovu Vločku a zburcuješ lidi ve vsích, ať šlakují lesy! A půjdou všichni, rozumíš, všichni! A žádné ulejvání! Mužští, ženské i caparti, a jestli se někdo vyhne, tak ať si mne nežádá,“ vyhrožoval. „Zpráskám ho vlastníma rukama, že ještě děti jeho dětí budou vzpomínat na tu Sodomu a Gomoru! Aby je pes po poli honil!“ ulevil se nakonec.

To však už Pírko neslyšel, protože hned po prvních slovech zmizel ve stáji a ve spěchu připínal klisně sedlo.

„Severáka!“ poroučel zase Vojta. „Na hradě zůstane zrovna jenom Koleno s chromým Vydrrou. A všechno zařít!“ obrátil se na posledně jmenované. „A jak se někdo cizí přiblíží, tak ho bez vyzvání přešpendlit rovnou na pekelnou bránu!“

Všude kolem zavládl nepopsatelný zmatek. Uprostřed toho hemžení osaměl bratr Ignácius. Sepjal ruce na prsou a mírně, sotva znatelně se usmál:

„Půjdu do kaple a vyprosím pro pana Petra boží milost.“

V tu chvíli jej však nikdo neposlouchal.

Kolem se mihl Pírko na Vločce.

„Nezapomeň na Vítka se psem!“ křikl mu do zad Vojta, kterému už také přistavili koně.

„Sraz je u dubu!“

Celý zástup se vrhl k bráně.

Kulhavý Koleno s chromým Vydrrou osiřeli. Dohromady měli dvě zdravé nohy, ale to vědomí jim na rychlosti nepřidalo. Později si jeden z nich vzpomenul, že nikoho v té vřavě ani nenapadlo zeptat se mnicha, kde zůstal Hajdenrajch.

Do západu slunce zbývaly sotva tři hodiny. Mnich ukončil modlitby a následoval ostatní. Na obloze se sice ještě neukázovaly mraky, ale pojednou silící vítr podezřele zakvílel v řídkých zubech na korunách zdí.

„Nějak mne pobolívá noha,“ stěžoval si Koleno svému ještě hůře postiženému druhovi. „Nejspíš bude zase pršet.“

LÉČKA

Petr se vracel z Hřebene v dobré náladě. Proti původnímu úmyslu se sice pozdržel, z toho si však hlavu nedělal.

Hřebenští příbuzní obklopili maminku s Miladou všechnou péčí, měly se jako v nebi, nic jim nechybělo. Petrův příjezd je potěšil a dopoledne rychle uběhlo v radostném vyprávění.

Před polednem zajeli do Velešína na hrubou a po návratu z kostela se naobědvali. Potom se zájměm přihlíželi výcviku mladého nového ohaře, kterého strýc, maminčin bratr, zakoupil z rožmberské líhně. Psisko bylo překně zeširoka stavěné, s krátkou, temně hnědou srstí, a učenlivé, radost se podívat. Bratranci si slibovali, že bude větřit i vysokou stopu, a to se hned tak nemamane. A že to byla fenka, zamlouval si Petr zavčas do budoucna štěně.

Slunce zatím pokročilo notně přes poledne a bylo na čase pomýšlet na návrat. Chtě nechtě musel mládenec dát spánembohem a vyrazil k Pořešínu.

Nespěchal. Pobrukoval si starou kostelní píseň, v mezihrách trochu improvizoval, dokonce i refrén pozměnil tak, že se mu po úpravě více líbil. Latinský text nahradil českými slovy, ale vědomě neusiloval o překlad. A dařilo se mu to.

Nadýchnutá krása letního dne v něm probouzela představivost:

*„Cválal mladý jezdec údolím a strání,
cválal mladý rytiř k rytiřskému klání,
urostlý vraniček
v cinkotu rolniček
do boje jej nesl.“*

*Bil se mladý jezdec se stohlavou saní,
bil se mladý rytiř pro úsměv své paní,*

*za lesem v údolí
pod třemi topoly
s koně k zemi klesl.*"

Nejdříve si notoval potichu, jen tak pro sebe, ale protože se mu slova nové písňě zamlouvala, opakoval ji znova a znova a stále silněji a směleji, a pak už jeho jásvavý hlas bouřil lesní tišinou, až se to rozléhalo.

„To není špatná píseň,“ řekl si, když dozpíval. „Ale měla by mít ještě jednu sloku, každá píseň má tři.“

Chvíli uvažoval, čím by skladbu doplnil. Podkovy pravidelně cvakaly po cestě, tu přidušeně v mechu, tu zase zvonily o kamení.

Ptačí zpěv, kterým byl sluneční okraj lesa zaplaven, pozvolna umlkal. Tady uvnitř pralesa z celé té opeřené havěti hnázdili nanejvýš šoupálci nebo uhelníčci a ještě hlouběji v jedlovém houští parukářky. Však také hrášková píšťalka pod černou náprsenkou jejich hrdélek vábila hned zpředu před mladým jezdcem, hned za ním. „Terrrl-gyrr,“ zazvonilo to Petrovi zrovna nad hlavou a malý uličník s černobílým cípkem se na okamžik zatřepotal nad průsekem, a potom frr, zmizel v koruně stromu.

„Na tu paní by se rýmovalo třeba hodování,“ pokračoval mimoděčný trubadúr v tvůrčích úvahách, „ale co s tím?“

Cesta se svezla do údolí, Vločce zašplíchala pod kopyty zčeřená hladina uzounkého potůčku, který se jenom na vozovce po troše písku rozlil do mělké louže. A pak už stoupali táhlým svahem na hřbet před Rozpoutím. Vlevo odbočovala pěšina, po které ve čtvrtek přijel strakonický posel, a kousek výše a hlouběji na náhorní planině lapili s Vítkem sokola.

„Ba ne,“ usoudil. „Tam musí být něco o tom, jak ta krásná paní pláče pro toho mladého rytíře. Třeba ‚lkání‘ nebo ‚naříkání‘. Vida, to je ono!“ A už se lesem nesla třetí sloka písni:

*„Plakala na hradě, plakala ta paní,
skon mladého jezdce do srdce ji ranil,
přes kopce a skály
v nekonečnou dálí
jeji pláč se nesl.“*

Sotva dvacet kroků před ním vyběhla na stezku mladá, žlutavě rezatá liška, ještě napůl štěně. Zastavila se a s pozdviženou přední prackou si prohlížela neznámé zvíře, které vydávalo tak podivné zvuky. S něčím podobným se od zimy, kdy poprvé v noře pod kořeny pokroucené borovice otevřela všetečná očka, ještě nesetkala.

Petr ji zahlédl, jak mezi trsy suchých lesních travin staví jako dobře vycvičený lovecký pes, ale nepřestal zpívat. Natáhl poslední tón a nesl jej, co mu dech stačil. Ohratně přitáhl povolenou uzdu a naráz udeřil Vločku oběma lýtka tak rázně, že odskočila z chodu přímo do cvalu. Nasazený tón se chlapci rozdrnčel v hrdle široce roztřeseným tremolem a na konci dechu skončil usláblým škytnutím.

Liška sebou mrskla a ujížděla pořád do kopce. Vydešla však nebyla a odbočit z cesty ji také ani nenapadlo. Měla bezpečný náskok a chvílemi se zvědavě ohlížela. Pach koně ji nestrašil, tady v blízkosti cesty jej již navštříla častokrát.

Ale ani mladý jezdec se nesnažil rezatého lupiče dostihnout. Cválal jenom volně, pro radost z pohybu, ze svištícího větru a z požitku, který mu nabízel nepředvídaný hon. Opájel se svou volností, vychutnával ničím neomezenou svobodu plnými doušky z korbele lesních vůní, do kterých polední skřítki s kadidlem mladého jehličí nalili hořce zavlhoulou tresť z tlejících kapradin a z vůně čerstvých mechů.

Liška se najednou zastavila, zapíchla větřící čenich do nebe, a odskočila napravo do lesa. Petra teprve o hodně

později napadlo, že musela zachytit nějaký pach, který už znala, který jí naháněl strach, a že jej vlastně varovala. Kdo by však věnoval pozornost rozmarům liščího mláděte!

Přitáhl uzdu a Vločka přešla v drobný klus. Jak vyjížděl na první vlnu návrší, padl mu do oka nějaký předmět, který se povaloval v mělkém terénním sedýlku přímo uprostřed cesty, pár desítek kroků před ním.

Chlapec se postavil do třmenů, aby lépe viděl. Vločku přibrzdil do vysokého kroku a najednou jí měl plné ruce.

Vypadalo to jako kus oděvu, nebo snad plachetka? Opatrně se rozhlédl, potom Vločce trochu povolil, a protože celým krkem visela v otěžích, vypálila jako střela a v mžiku stanuli nad pohozenou látkou.

Ukázalo se, že to je prostá selská halena, dost špinavá, nejspíš ji tu nějaký vesničan ztratil nebo dokonce zahodil, však už byla notně obnošená a o vyhazov si zrovna koledovala. Ale pozor! Co je to tady, co se tu v cípu červená, mokvá a prosakuje, není to snad...?

Petr tasil, jen to šlehalo, Vločkou zatočil kolem potrhaného cárku a v hlubokém záklonu jej obratně nabodl na meč a pozvedl k očím. Nemýlil se. Byla to opravdu krev!

Rázem měl po náladě. Na sliznici u kořene nosu pocítil protivně nasládlou pachuf, nejspíš se mu zvedne žaludek. Přepadli tu snad nějakého vesničana vlci? V posledních týdnech přicházely poplašné zprávy, že se od východu šíří vztekliná. Nebo to byl dokonce medvěd? Ale teď, za bílého dne a na samotné cestě, která ani v neděli nebývá kolem poledne liduprázdná, to mu něšlo na rozum.

Najednou se mu zdálo, že zaslechl lidský hlas.

Zatajil dech a Vločku strhl tak pevně, že se všemá čtyřma zasekla do vlnkých kolejí vyjeté vozovky, a kůň i jezdec strnuli, jako by je vytesal z kamene.

„Pomóóc!“ zanaříkal kdosi v houštině vlevo od cesty.

Petr bez rozmyšlení popohnal koně za tím hlasem. „Co se tu stalo?“ mihiло mu hlavou. Mládí však bylo nepronik-

nutelné, Vločka se vzpínala, stavěla na zadní a bolestně řehtala, jak si drala plece o trnité šlahouny, ale přes porost se nedostala ani na krok. Vzrušený jezdec ji otočil a zkoušel vniknout do pralesa na jiném místě, a zase marně.

„Pomóć! Pomóőć!“ volal neznámý neštastník stále naléhavěji.

Chlapec se už nezdržoval úvahami, vykopl nohy ze třmenů a roznožkou sjel po klisnině krku na zem. Od sedla rozvinul řemínek, který v té době sloužil k připoutání koně, a zatáhl jej na smyčku kolem nejbližšího stromu. Hned nato se s mečem v ruce vedral do houštiny.

Šlo to špatně, mládí bylo doslova a do písmene neprůchodné. Po chvíli zoufalého zápasu se mu však přece podařilo proklestit si cestu pod mladé smrky, jejichž husté větve sahaly až k zemi. Ponuré, zelenohnědé přítmí jej na okamžik skoro oslepilo. Jenom s námahou přivýkal oči tomu nezvyklému šeru.

„Ach bože!“ ozval se ten hlas zrovna před ním.

Petr rozhrnul houštinu a mráz mu přeběhl po zádech: Na malé světlíně, sotva dva kroky od něho, připoután silným lanem ke kmene šedého buku, klečel v mechu jakýsi zbědovaný chlapík. Do půli těla byl nahý, vlasy rozježněné, holá ramena samá jizva. Hlava mu bezvládně spadala na prsa.

„Kdo jsi?“ vydechl chlapec přidušeným hlasem, ačkoliv na tom asi stejně nezáleželo.

Neštastník jenom zaúpěl. Bylo mu třeba pomoci.

Petr se k němu rychle sehnul a ostří meče vsunul pod úvazek provazu. Potom rázně trhl a osvobozený zajatec se svezl do mechu a něco nesrozumitelně zachropťel.

Jak se k němu Petr naklonil, aby mu lépe porozuměl, zaslechl za zády ostře prasknutou zlomenou větvíčku. Chtěl se obrátit, ale vtom ucítil v zátylku tупý úder, v hlavě se mu zatmělo a padl naznak do kapradin. Ještě chvíli zou-

fale bojoval o poslední zbytek unikajícího vědomí, ale potom jej obklopila černá tma.

VÍTKOVA NEDĚLNÍ IDYLA

Slunce sice svítilo jasně, ale kdepak byla minulá vedra! Na planinách mezi lesy povíval čerstvý větrík a čechral Vítkovi vlasy sametovým hřebenem dálek. Den byl jako stvořen pro pěší cestování. Je to zvláštní, jak vítr dovede v člověku vzbudit touhu po něčem, co zůstává skryto kdesi daleko až za posledním obzorem. A tak jdeš, přejdeš první, druhý, pátý, a už jsi dávno za tím posledním a před tebou deset jiných a to tajemství, po kterém toužíš, je vždycky za tím posledním, a člověk by třeba došel na konec světa a ani by mu to nepřišlo.

Klukovské nohy jsou na větrný pohon, a měl-li pan Jan pravdu, když říkal, že někdo se starý narodí a jiný mladý umře, pak je možná i dnes stejně jako kdysi dost těch, kdo i na stará kolena zůstávají kluky. Třeba zrovna pořešínský hajný, Vítkův otec. Kdo by se potom divil, že chlapec po něm zdědil toulavé boty.

V Kaplici po mši jej svedly dálky. Chtělo se mu jít, šplhat přes kopce, proklouznout lesními údolími, přetnout úzké stužky kamenitých polí a zelené šátky rozprostřených lučin a pořád za sluncem, na jih až do Rakous, a třeba až k tomu moři, co o něm slyšel od Petra, že na jeho březích čeští rytíři smočili kopyta koní, když tálali do svaté země vybojovat na Seldžucích hrob Páně.

Ve stráni nad rýžovištěm se napil ze studánky, jen tak pro rozkoš, žízeň neměl, zkoušel si představit tu podivnou chuť, pro kterou se prý voda z toho moře nedala pít, ale nestačila mu představivost. Z dlaní mu vytékal tenký pramínek a Vítek se do jednotlivých kapek strefoval jazykem. Voda byla chladná a voněla řebříčkem.

Spokojeně se zasmál, proběhl lesem a pod Zdíky stanul na zemské silnici. Napadlo jej, že to by se už měl podívat i na Kostelkovy vlčí jámy a sklopce, protože v Souškách po škodné nenalezl ani chomáč vytržené srsti, natož lapeňeho vlka! Třeba se mu nyní poštěstí!

Ale ani v druhé leči jej nečekala tučná kořist. Splet větví, chvojí a listů, přeložená přes jámy, zůstala neporušená, a jenom jediná tlučka s kusem staré mršiny po odchodu zdíckého hajného sklapla a ukončila sotva započatou hostinu temně vybarveného tchoře. Vítek uvolnil břevno, vytáhl ubitou šelmu a obratně jí stáhl kožich.

„Škoda té deky,“ ohrnul nos. „Je to ředotina, lépe počkat až na zimu.“

Zahnívající maso nepříjemně zavánělo. Chlapec vyhledal placák s ostrým okrajem a na vlhkém místě vyryl několik palců hlubokou jámu, do které zahrabal návnuď i s úlovkem. Staženou kůži rozprostřel srstí dolů a opatrne z ní tesákein sedřel zachycenou mázdrú i zbylé kousky masa. Vnitřek vytřel suchou travou, pokryl jej slabou vrstvou vřesu a sbalil. Vypne a vysuší ji až doma. Možná, že by bylo rozumnější nevláčet se s ní takový kus cesty, letní kožešina obvykle nestojí za nic, ale třeba se k něčemu použije.

Rozhlédl se a opět zaslechl to vábení, to tiché „Pojď, pojď, zapomeň na všechno, pojď, ukážu ti své tajemství,“ kterým jiskřivý den hovoří k roznícené myslí a přehřátým smyslům mladých tuláků. Chvíli váhavě přešlapoval, ale nakonec odolal. Jednou, až se otec vrátí, požádá pana Jana, aby jej vzal s sebou do Strakonic anebo ještě někam dálé, kam až? Uvažoval a dech se mu zatajil, jak ho napadla smělá myšlenka: „Do Prahy, vidět tak Prahu, doprovázet pana Bavora, až pojede na zemský sněm,“ zatoužil.

Poskočil, rozběhl se lesem, ale hned se zas loudal. Chvílemi přeskakoval silniční příkop sem tam, z nohy na nohu, jako by sešíval kraje vlčích kůží dratví.

Však to také byly jediné silniční příkopy, jaké kdy Vítek viděl. Středověké cesty si na ten přepych nepotrpile, a tak jenom významná zemská tepna byla před lety na vlhkých planinách odvodněna žlábky, aby její povrch zůstal suchý a tvrdý. Ještě blíže k rakouským hranicím položili přes mokřiny povaly a hatě. Říkalo se tehdy, že to sám král Václav nařídil kvůli těžkým kupeckým vozům, které tudy pod bílými a pískovými plachtami převážely na pražský královský dvůr zboží až z dalekých vlašských měst. Milán, Benátky, Verona, ta jména zněla chlapci cize, a přece tak lahodně. Dokud byl ještě kluk a les mu poskytoval jen radost a zábavu bez povinností a také lovecká vášeň ještě jenom podřimovala v podvědomí hrávěho dítěte, proseděl někdy celé hodiny nad Rozpoutím a při pohledu na osmahlé vozky, barvíře a skláře, rytce a šejdíře všeho druhu, kteří tudy táhli na Prahu snad až od břehů toho dalekého moře, se opájel vidinou těch neznámych měst.

Jednou tam spatřil i opravdového Saracéna a tehdy mu bylo divné, že vůbec ne v poutech, jak by se dalo čekat, jako zajatce některého řádového rytíře. Nějak mu to nehrálo s představami. Takový neznaboh, křesťanobijce, Maur z plemene, které odcizilo a znesvětilo Kristův hrob a všechna ta svatá místa, co se o nich mluví v bibli, a on si tam vykračoval před vozem plným konvic tepaných ze zlata a mědi, pohárů a tretek, s fasuňkem naplněným lesklými cetkami a látkami a suknem všech barev, až chlapci z té nádhery přecházely oči. A vpředu a vzadu královští jezdci jako doprovod, aby snad někdo z místních tomu Antikristovi nezkřivil vlas na hlavě. Vítek by byl rád věděl, co by dělali, kdyby po něm hodil kamenem. A on měl tehdy sto chutí, to tedy měl. Vůbec se mu nelíbilo, jak se k němu všichni pozorně a uctivě chovali! Malý Vítek se na to chtěl zeptat kaplického důstojného pána, ale když potom sám pan purkrabí od Araba koupil hřebce,

přivykl myšlence, že za jistých okolností může být plný měsíc pádnější zbraní, než ten nejostřejší obouruký meč.

Přivykl, ale nesmířil se. Zlobilo ho to.

Zatím proud řemeslníků a kupců rok od roku oběma směry houstl a jenom za válek s císařem Albrechtem dočasně opadal. Vloni v létě však po smrti Václava Třetího odumřel nadobro.

Lidé si vypravovali, že nový král je držgrešle a lakový až hrůza. Vždyť i všechny potřeby pro pražský dvůr si dával dovážet ze svých rakouských statků, aby nemusel domácím lidem platit. Za tu šetrnost však počešinský purkrabí Habsburka neodsuzoval. Vítek si dobře vzpomínal, jak právě v posledních letech přemyslovské vlády pan Jan dost často hartusil na ten zbytečný přepych, kterému se po vzoru krále oddala i šlechta. S jakou nechutí posílal tehdy poddané opravovat zemskou silnici, když ze Strakonic přišlo od pana Bavora to nařízení. „Při téhle hranici znám jedinou úpravu cesty,“ říkal. „Záseky! Čím je vozovka horší, tím hůře se nepřítel dostane do vnitrozemí!“ Přemyslovcům však šlo o obchod, a tak teprve v nejistých dobách, které nyní zavládly, začaly se vozy znova bořit do rozbředlých kolejí a mezi neopravenými povaly prosakovalo po deštích bláto a šplýchalo až po kolena.

Za Skoronicemi seběhl Vítek dolů k Malši podívat se na kaplický močál. Ještě před týdnem tu okorávaly holé pláště rozpukaného bahna a škaredě páchly na hony cesty. Po posledních deštích zmizely pod nízkým vodním přelivem a rákosí oživilo čerstvou zelení. Odevšad se ozýval drsný pokřik vodního ptactva. Zlatožluté stulíky a bílé a narůžovělé leknínky pokryly nehybnou, rezivě zelenou hladinu a břehy zahořely bezpočtem barev náhle rozvřetených květů. Čejky se bleskurychlými obraty vrhaly z boku na bok, racci v zákrutech krájeli vodní plochu ostrými konci šípovitých letek. A z nepřehledné houště při březích zaznávalo ohlušující rapotání žab, rabáků, jespáků, kulíků

a bukačů, břehoušů a kolih. Za zaplavenou loukou krmily ve vrcholcích topolů popelavé volavky své vždy hladové potomstvo drobnými běličkami.

Vítěk proklouzl sítinami po horním okraji bahniska. Měkký koberec travní změti se pod ním podezřele rozhoupal. Chlapec si raději zul opánky a přebrodil řeku hezký kus cesty výše proti proudu. Bažiny byly zrádné a nebezpečné.

Do svahu k Blansku vyběhl jako srnec, ani se nezadýchal. Hned za vesnicí začínaly hluboké lesy, ale úzká vozová cesta tu byla dobře ujetá a rovná, jako když střeli. Úvozem v písčitém svahu, který minulá bouře na dobrého půl sáhu podemlela a zlatorudý písek odtud odnesla až do údolí a měkce uložila do hladkých laloků, se smekl k dravé Švarcavě.

Stranou v olšinách zaslechl stříbrnou píšťalku lahodného vábení. Začínalo to „čidy dým, čidy dým — deder hej,“ ano, ovšem, jak by nepoznal sedmihlánska, mezi všemi opeřenými zpěváky mistra nad mistry. Pořešínský hajný dokonce svatosvatě prohlašoval, že sedmihlásek dokáže napodobit hlasy všech ostatních ptáků. Jako by mu nestačilo, že jeho vlastní zpívání je co do bohatství trylků i lahodnosti barvy nedostižné. Tam někde v houští u řeky bude mít hnízdo, pevně spletené, ozdobené krajkami lišejníků a smotky březové kůry. Však právě v těchto dnech by v něm chlapec jistě nalezl kropenatá vajíčka a věru by stálo za to vybrat za dva či tři týdny některého z těch budoucích potulných pěvců. To by se Petrova sestra zradovala, kdyby jí vypiplal sedmihlánska!

Jinde bouřlivá říčka se tu rozlévala v mělké jezírko a po písku rejdivy drobné rybky. Jejich stříbrné šupiny hrály ve slunci duhovými pablesky. Červenavé střevle, stříbrné slunký, potoční pstruzi s lososovými puntíky, mramorové skvrnité mřenky a vránky s tlapovitými ploutvičkami po

obou stranách obludeň zploštělých hlav tu měly pré. A až ode dna co chvíli vyrazily zpod kamenů štíhlé řízky jako světle hnědé, lesklé blesky.

Vítěk se postavil po kolena do chladné říčky a čekal, až se některá rybka přiblíží na dosah. Potom bleskurychle udeřil otevřenou dlaní do vody, až se to rozstříklo. Ale kdepak! Rybky jenom zavířily jako šipky a rozjely se všemi směry.

Chlapec nechal hry a přeskákal na druhý břeh. Sedl si na kámen, obul opánky a za chvíli už stoupal dlouhým svahem vzhůru k Přísečnu.

Vzduch se od země čeril a ve stoupavých vlnách rozechvíval koruny stromů. Chladné se střídaly s prohřátými a jedny byly sladší a voňavější druhých. Kolem klokoťaty všemožné ptačí hlasy, ale nade všechny pořád vynikal ten nenápadný zpěvák z olšin. „Hej deder — huj, dadé — dadé — dadé“ — ani se věřit nechtělo, co takový nepatrný zobáček dokáže vykonat pro spokojenosť člověka. Vítěk se usmál a zastavil se, aby mu neušel konec první věty, a dočkal se. „Hyt — hyt — hyt,“ doznělo to dole, a pak už nabyla převahy jiné hlasy. Přímo nad cestou vzlétil doupňák a hezkou dobu se tloukl ve větvích, než se mu podařilo vzlétnout nad stromy.

Slunce už stálo dost nízko nad kopci a Vítěk se lekl: vzpomenul si na sokola. „Nu co,“ uklidňoval výčitky svědomí, které mu začaly zamračeně nakukovat do duše rešetem jinak dobré nálady. „Nakrmím ho večer. Alespoň ho denní světlo tak prudce neoslní, až mu sejmu kuklu.“

Ted už se ničím nezdržoval. V kraji mýtiny vzlétaly lesní lindušky a v oblouku prudkého pádu z výšin vyrážely své „ici — ici“ a „dya — dya — dý“, ale chlapec jim nevěnoval pozornost, ačkoliv se jindy jejich vzdušným hrám obdivoval. Rovnou za nosem upaloval k domovu. Smrhovu se vyhnul a v kraji skal se spustil k Malší údolím potůčku, který do údolí bublal z náhorních luk. Naproti

za hustou galeríí olší, vrb a jív uviděl tenký svitek kouře, který se odvinoval z komína hájovny. Maminka už chystala večeří.

Poslednímu lákání svátečního dne však neodolal. Probehhl pod skalami a na konci peřejí shodil se z poceného těla všechno, co měl na sobě. Jeho opálená, chlapecky štíhlá ramena a boky se mihly nad hladinou, a Vítěk s hlasitým šplíchnutím zapadl do chladné vody. Vynořil se až u skály, potápění bylo jeho oblíbenou zábavou. Širokými záběry bronzových paží se převaloval z boku na bok a vůbec mu nevadilo, že po posledních lijácích řeka ztratila svou obvyklou průzračnost.

Vítěk byl výtečný plavec a otec se často smál, že lecjaká vydra z podemletého břehu nad mlýnem a dokonce i bobří z kolonie na horním toku by mu to umění mohli závidět. V těch časech bylo plavání zvláštností. Však se také pořešinské i besednické babky křížovaly, když z cesty od brodu tu a tam zahlédly kluka hajných, jak si nad splavem hraje na rybu, a div že jej nepodezívaly z tajných spolků s dáblem. Zato pan Jan uměl jeho dovednost ocenit. Dokonce přikázal, aby tomu umění naučil i Petra. „Ale před strakonickým důstojným pánum ani muk!“ mrkal významně na oba chlapce, když odcházel k tůni, a potom vážně dokládal: „Víte, kolik urozených rytířů by se vrátilo od Milána za časů krále Vladislava, kdyby byli uměli aspoň trochu plavat? A z výprav do Svaté země?“ vysvětloval svůj pokrokářský zájem.

Od balvanu při pravém břehu několika rychlými tempy dosáhl proudnicí a nechal se nést až k flosu.

„Hahó,“ houkl na děti, které si pod hrušní hrály na slepuou bábu. Zachtělo se mu trochu je vystrašit, zahrát si na vodníka. Schoval se do rákosí u břehu a hlubokým hlasem zaskřehotal: „Brekekeke-ke!“ Potom se potopil a až při dně přeplul napříč řekou.

Když se se smíchem vynořil, běžel k flosu malý Jeník,

oči navrch hlavy, která se mu samým spěchem jen třásla.

„Vítku!“ křičel, „Vítkůůů! Máš hned sebrat Vlka a běžet na hrad! Unesli pana Petra!“

PO STOPÁCH ZLÉHO ČINU

Dlouhý řemen mezi Vlkovým obojkem a chlapcovým zápěstím jenom drnčel. Pes jej hned od hradu napjal jak tělivu luku, a kdyby snad někoho napadlo zasadit do něj patku šípu, vyletěl by jistě až nad oblaka, která nárazový vítr přeháněl přes večerní nebe.

Vlk pelášil dlouhými skoky vzhůru svahem a neuvěřitelnou silou táhl Vítka po stopě, kterou bezpečně sledoval. Byla čerstvá a pro zkušený psí čenich hravě čitelná. Chlapci se z té honičky už pěknou dobu tmělo v očích a ve spánících mu bila kladiva snad ze všech kováren, kolik jich v celých Čechách stálo.

Ještě nikdy v životě nedoběhl z hájovny na hrad tak rychle jako dnes, a přece se mu zdálo, že se beznadějně vleče. Stejně jako předevčírem před medvědem, tak i nyní utíkal o život. Rozdíl byl jen v tom, že tentokrát nešlo o něj, o Vítka. V sázce byl život jeho přítele, Petrův život! A není to snad víc? Vítěk by byl bez mrknutí oka raději obětoval sám sebe, rval by se třeba se stohlavou saní a se stonásobnou přesilou, a určitě by byl zvítězil. Ale kde bojovat a proti komu, kam udeřit pěstí, když kolem jenom vítr sviští v sosnách a dole pod skalami šplouchá řeka?

Zprávy, které mu hned v hradní bráně Koleno s chrómým Vydrou vysypali z jednoho pytle společného prožitku, nebyly nijak povzbuzující. Kdesi ode dna bytosí se však zároveň s hořkými obavami drala naděje. Třeba věci nejsou tak zlé, jakými se na první pohled zdají. Možná, že Petr se skutečně jenom poranil a nemohl se sám a bez přispění vrátit.

S uspokojením shledal, že nepodlehl panice a zachoval si chladnou mysl. Dal přinést Petrův baret a strčil jej Vlkovi pod čenich. Dokonce i do Vločiny stáje jej zavedl. „Huš, huš,“ štval psa na staré klisnino sedlo, o kterém soudil, že jistě nejlépe spojuje pach koně s pachem ztraceného jezdce.

„Hledej, Vlku, hledej!“ pobídlo psa a vyrazil z hradu. Baret vzal pro jistotu s sebou.

Za lesem se Vlk pustil napříč lukama, a než se chlapec nadál, stáli na krumlovské silnici v kraji březového háje přímo za vsí. Mladý psovod se jej sice snažil stočit na cestu k Pořešinci a dál k dutému dubu, hned jak ji pod posledními pořešínskými chatrčemi překřížili, ale s Vlkem nebylo rozumné pořízení. Bylo zřejmé, že by se usláblému psovodu raději vyškubl z rukou a zmizel nahoru strání, než by se dal svést ze stopy, kterou neomylně sledoval. Vítkovi nezbylo než nechat se vláčet.

V kraji pralesa znova vytáhl přítelovu čapku. Pes jenom letmo přejel koženou obrubu staženými pysky, a už přitáhl slechy k hlavě a vyrazil směrem k Rozpoutí. Vítek mu supěl za patami. Že však nyní uháněli dolů svahem a Vlkův tah na řemen byl tak mocný, že postačilo jenom zdvíhat nohy, pocítil ještě před rozcestím, že se mu dýchá volněji.

Na křížovatce jej však čekalo další překvapení. Pes zaobíbil doprava, ke Hřebeni! S tím ovšem ani ve snu nepočítal. Na chvíli se mu to mlelo v hlavě a namáhavě sbíral úprkem roztřesené střípky myšlenek. Vždyť přece otec Ignácius našel Petrův baret u Žďáru, zrovna v opačném směru, než kam jej nyní Vlk vlek!

„Zatracené psisko!“ zahřešil, trhl řemenem a zasekl se jako jankovitý mezek. Zkoušel to po dobrém i po zlém, lákal Vlka na kaplickou cestu, dokonce jej i udeřil, ale vyneslo mu to jenom pohled na vyceněné tesáky a nový nápor zvířete k severu, na Hřeben.

„To jsem blázen! Že by se všichni mýlili? A mnich! To není možné!“

Ale v nitru mu něco říkalo, že to je možné, protože pokud se někdo nemýlí, pak je to určitě Vlk, a zkušenosť dodávala, že na jeho čenich lze bez mrknutí oka vsadit třeba i spásu vlastní duše. A tak se volky nevolky podruhé spolehl na pud zvířete, povolil řemen, a krátce přerušená honička pokračovala s nezměněným úsilím a nezmírněným tempem.

Do svahu nad rozcestím jej pes doslova vytáhl. Oba se jenom přemetli přes nízké návrší a na náhorní planině mládenec pocítil, že začíná mlít z posledního. Psův tah na řemen však naštěstí pojednou ustal, jako když utne. Rovinu přerušovalo mělké sedlo a právě v jeho nejhlbším místě Vlk zarazil. Přišlo to v pravý čas.

Vítek se na okamžik svezl do podřepu. Cítil se slab, v hlavě mu hučelo jako pod přepadem mlýnského splavu, srdce bilo jako mlat až nahoře v krku, pootevřenými ústy chytal chrčivý dech, ale ten skákal sem tam a tropil si z něho blázny a nebyl k dosažení.

Psí řemen, který měl omotán pevně kolem zápěstí a pojištěn smyčkou, se hned napínal, hned povoloval a chvílemi mu nepříjemně páčil ruku.

Otočil hlavu a spatřil Vlka, jak pobíhá opravo podél cesty a v jednom místě se snaží vniknout do husté hradby mlází. Pomalu se posadil, poklekl na jedno koleno, a teprve když hučení v hlavě zesláblo, vztyčil se na obě nohy. Jeho pozornost upoutal jakýsi cár oděvu, který se povoloval při kraji silnice. Vydal se k němu, a tu najednou si povšiml ostrých rýh po ozubech podkov, které se zjevně před nedávnem vryly do měkké podušky okrajů vozovky.

Hbitě se k nim sklonil a tím náhlým pohybem jako by setřásl všechnu malátnost. Srdce mu tlouklo zase pravidelně, i když dosud kalupem. Ano, tady se to muselo stát! Z otisků spolehlivě vyčetl, že jakýsi jezdec — a Vítek ted'

nepochyboval, že to byl Petr — tu točil vzpínajícího se koně. Ostré skluzové hrany označovaly místa, kde jej trhnutím uzdy zastavoval. Několik nevýrazných stop jej zavedlo až k tomu hadru.

Ne, to nebyla Petrova košile. Hrubé, nažloutlé a důkladně ušmudlané plátno ukazovalo nejspíš na tuláka. S odpořem se dotkl krvavých skvrn.

„Pane Bože,“ vydechl. „Nepřepadli snad Petra právě tady a on v boji některého z nich poranil?“

Vlk vyčkával za příkopem, a když se mu zdálo, že Vítkova obhlídka trvá příliš dlouho, nedočkavě štěkl a vrhl se vpřed. Chlapec spěchal za ním. Ale ještě předtím, než se vnořil do těžko proniknutelné mlaziny, stačil postřehnout, že právě na tomto místě se nejspíš i Petr s Vločkou snažili vniknout do houště. Travnatý břeh byl doslova přeplán koňskými kopyty a krajové větve ukazovaly bílé pahýlky odlámaných výhonků.

„Proč to dělal?“ napadlo jej. Zastoupili mu snad z obou stran cestu a on chtěl uniknout houštinou, zřejmě však marně?

V podřepu sklouzl na všechny čtyři a ponořil se pod husté větve. Oči mu vzrušeně zahořely. Všechno nasvědčovalo tomu, že tudy před ním někdo prolézal. Potom se větve nejbližších stromů vzepřely do drnů a při zemi to už dál nešlo. Vítek se vztyčil a padl do té štětinaté a pichlavé ohrady s takovou silou, že když náhle vyústila na trochu volnější prostoru pod starými velikány, vypadl z houště jako nepozorné pískle z hnízda.

Pod souvislou klenbou přerostlých buků se za řídkým douškem slunečního svitu tlačilo druhé a třetí patro mladších stromů. Šero pod nimi tou dobou zhoustlo jako kolomaz v hrnci a lepilo se na oči. Vlk však viděl čenichem. Vítek jej sledoval pohledem a na zemi pod starým bukem se cosi hadovitě zabělalo. V příštím okamžiku už prohlížel přeřezaná pouta a dech se mu zatajil.

„Tak přece přepad!“ projelo mu hlavou. Ano, tady na něj asi ze zadu skočili, z toho smrčí. Nejspíš jej srazili k zemi, protože kapradí bylo kolem dokola pošlapáno, jako by se tudy přehnalo stádo skotu. Muselo jich být hodně. Proč sem, pro všechny svaté, Petr lezl? A co Vločka? Tu musel nechat na silnici, ale proč? Proč?

Vítka rozklepala zimnice. Když krok za krokem začal prohledávat podrost, třásl se po celém těle. Lekal se, že za každým trsem přerostlé ostřice nalezne ubitého a okradeného přítele.

Náhle Vlk ostře a krátce zaštěkl a čenichem zajel mezi kapradiny. Vítkovy úvahy se potrhaly jako obraz na vodní hladině, který někdo zlomyslně roztríštil hozeným kamennem. Srdce se mu na okamžik zastavilo. Nejraději by byl zavřel oči a do smrti se nepohnul z místa. Ne, vůbec netoužil rozhrnout to hluboké kapradí, dost vzrostlé, aby ukrylo tělo dospělého chlapa, natož chlapce.

Vlk znova štěkl a snažil se cosi uchopit. Vítek se konečně vzmužil. Psův štěket přece nezněl ani trochu naříkavě, ne, za tím kapradím určitě neleží Petr, zbytečně se poplašil. Sklonil se k věrnému zvířeti a dole mezi stonky se v kořenech něco zaleskl. Dychtivě po tom hmátl, ale hned zasyčel bolestí a olízl si krvácející prsty, jak v tom spěchu narazil na ostří nějaké zbraně. V dalším okamžiku však už vítězoslavně svíral Petruv krátký meč.

„Bránil se!“ Zaplavila jej vlna vzrušení. „Jistě jim dal co proto!“ Kde však je teď? Unikl snad svým nepřátelům, vylouzl jim z léčky? Anebo podlehl přesile a lapkové jej odvlékli do nějakého špinavého doupěte? Byl však živ a to bylo důležité, nade všechny pochyby byl živ. Kdyby jej byli ubili, rozhodně by se s ním nevláčeli. Naopak, snažili by se co nejrychleji zmizet z místa zločinu.

Ale Vlk je chlapík, však on už je najde!

„Hledej, hledej!“ přistrčil psí hlavu k jílci meče. Pak jej zasunul za opasek, tak jak byl, bez pochvy. „Třeba jej

ještě upotřebím,“ řekl si, a pronásledování pokračovalo. Hustý podrost se střídal s vysokým lesem. Občas museli překonat hluboká a kamenitá pole, jindy zase obcházeli drobné močály, o kterých Vítěk věděl, že nemají dno. Běda člověku nebo zvířeti, kdyby do nich zapadli. Bylo by po nich veta.

Nyní však už postupovali pomaleji. Vítěk se brzy cítil opět při silách a Vlka vedl zkrátka. Už nedopustil, aby jej vlekl za sebou.

Stopa byla zřetelná, pes ji měl plně chřípí a ani jednou se nezastavil a nezapochyboval. Vlhká hlína v okraji jedné mokřiny dokonce ukázala lidské šlápoty. Vítěk objevil jednu, která mohla patřit Petrovi, docela jist si však nebyl, protože její kresba byla porušena botami dalších chodců. „Asi jej vedli napřed, anebo mezi sebou,“ usoudil.

Po několika stech krocích bylo zřejmé, že lapkové zamířili k Malši, někam na půl cesty mezi Pořešínem a Velešínem. Řeka se v těch místech prodírala úzkým korytem a z obou stran se zdvihaly skály, které únoscům poskytovaly bezpečný úkryt i dobré možnosti obrany. Vítěk ty břehy dobře znal. Nikde po celém horním toku řeky nebyl lov na pstruh tak zábavný jako v kaňonu, který svíraly.

Postupoval obezřetně a před každou přehlednější světlou se zastával. Psa pokaždé přitáhl k noze a upřeně pozoroval terén před sebou.

„Mají-li v těch skalinách doupě, bylo by rozumnější vrátit se na hrad a přivést posilu. Sám bych mohl snadno vletět do léčky.“ Co však s Vlkem? Táhl jak dospělé dobytče a zdálo se skoro nemožné překonat jeho odpor vůči návratu.

Na okamžik zaváhal. „K řece je odtud ještě dobrá půlhodinka chůze. A dříve než ve skalách se určitě nezastavili. Snad je mohu bezpečně sledovat až tam. Ale pak budeš poslouchat,“ obrátil se k Vlkovi. „A na slovo, jinak tě zpráskám, to si zapiš za uši!“

Rychle se blížili k pěšině, kterou ojedinělý chodci kdysi proklestili z Výhně přímo na Pořešín, ještě dříve, nežli vznikla zkratka k zemské silnici. Současně se však přibližovali i k jiné stezce. Ta sledovala potůček, který nedaleko odtud ústil do Malše. V jeho údolí se obě pěšiny setkávaly.

Po nějaké době se zdálo skoro jisté, že stopa míří právě ke křížovatce obou stezek. Zhoupla se ve svahu několika zmolinami, a pojednou téměř v pravém úhlu zahnula přímo do úvalu.

K potoku jim nemohlo chybět víc než nějakých padesát kroků, když Vlk náhle ztuhl, vycenil tesáky a přikrčil se k zemi. Vítěk byl hned ve středu a po bříše se připlížil na jeho úroveň.

Les tu důkladně prořídlo. Vpravo vpředu mezi kmeny rozeznal průsek, kterým od potoka stoupala pořešinská pěšina. Dole v údolí však bochníky křovin ztěžovaly výhled. Vítěk se posunul ještě o pár kroků dopředu a uhnízdil se na předním okraji bezového houště.

Odtud byl rozhled lepší. Chlapec položil dlaně k uším, ale neslyšel nic rušivého.

Potom se zničehonic vpravo dole vynořil na břehu potoka nějaký chlap v hnědé sukničce a v kožené vestě, jakou obvykle nosívali panští zbrojnoši. Jenom se mihl mezi kmeny a zmizel v jednom z křovisek u potoka.

Vítka nejprve napadlo, není-li to snad někdo z pořešinské posádky. Třeba už přišli na to, že zpráva otce Ignácia byla pomýlená, a začali Petra hledat tady, mezi Pořešínem a Hřebenem. Vlk nepřestával vrčet jako rozeschlý kolovrat a chlapec mu musel sevřít čenich koženým poutkem.

Ten chlapík dole z toho křoví nápadně dlouho nelezl. Vítěk už pojal podezření, že mu snad zmizel na opačné stranu a druhým svahem potoka se vyšplhal k Výhni, ale vtom se křovisko v bližším kraji rozhýbalo a chlapec skoro vykřikl úžasem: muž, který se odtud vyhoupl a za-

hnul na pěšinu k Pořešínu, byl oblečen v šedou mnišskou kutnou!

Vítěk nechtěl věřit svým očím. Ale zrovna na křížovatce přeskočil mnich louži, která tu zůstala po posledním dešti, černý škapulíř se za ním zavlnil a v tu chvíli v úzkém pruhu světla mezi stromy probleskl i rudý plnovous. Byl to otec Ignácius!

Dočista se mu zatočila hlava. Chvíli se díval dolů, kdy se objeví ten druhý, ten v té kožené vestě, zbrojnoš či kdo to byl. Marně. Chlapík se vytratil jako dým, když se najednou zvedne čerstvý vánek.

Promnul si oči a opět se pootočil za mnichem. Ten se však mezitím ztratil vpravo ve svahu mezi stromy. Vítěk nerozhodně rozhodil rukama. „Co tu ten mnich dělá? Vždyť Koleno s Vydrou tvrdili, že odešel za ostatními k dutému dubu! A kam se propadl ten v té hnědé suknicí?“

Netrpělivý Vlk měl toho čekání právě dost. Vyprostil čumák ze sevření a vrhl se dolů směrem k potoku. Chlapec zasyčel a trhl za obojek, aby jej zastavil. Opotřebovaný řemen však ten prudký náraz nevydržel a zděšenému Vítězovi zůstal v ruce přetržený smotek. Nečekaně osvobozený pes pocítil najednou volnost, a než se Vítěk vzpamatoval z leknutí, zmizel Vlk mezi křovisky v údolí.

„Co teď? Jsem v pěkné bryndě!“ napadlo osiřelého pronásledovatele nejdříve. Potom začal probírat zbylé možnosti. „Dole není nikdo, to je jednou jisté. Vlk by ho určitě napadl. Kam se tedy ten chlap mohl podíti? A odkud se tam tak najednou sebral ten mnich?“ Ta podivná zámeňna mu nešla z mysli.

Chvíli vyčkával, jestli se snad Vlk ještě nevrátí, ale zavolat jménem se jej neodvážil.

„Nemohu tu takhle trčet do tmy!“ rozhodl se nakonec, vyskočil a od stromu po špičkách seběhl do údolí, Petrův mečík v ruce. Přitom však nespouštěl oči z toho záhadného křoviska, aby si je nespletl s desítkami jiných, které

tu porůznu vyrážely z úzkého pruhu kypré lučiny. Bez rozmyšlení vnikl do spletí jeho vrbových prutů.

Nehledal snad ani půl minuty, když v mělké prohlubni pod podemletými kořeny odkryl jakýsi pytel. Bez dlouhých průtahů jej uchopil za oba cípy a dychtivě vytřepal jeho obsah na zem.

„No tohle,“ uniklo mu ze rtů. Jako v bláznivém snu cívěl na hnědou suknicu, plátěnou košili a koženou vestu, jakou obvykle nosí zbrojnoši.

Křovisko vydalo své tajemství a Vítka se zmocnilo zlé tušení. Ve spěchu nacpal oděv zpátky do měchu, zastrčil jej pod kořen, a několika skoky byl na rozcestí. Zrovna se chtěl vydchnout nějaké louži, ale najednou v plném běhu zabrzdil, sklouzl na kolena a z úst se mu vydral hlasitý výkřik.

V blávitivém okraji kaluže se rýsovaly zřetelné otisky mnichových šlepějí. Vytlačily je opánky a na levém chyběl jeden pásek!

F A L E Š N Á K U T N A

„Ach, ty rybí hlavo, ty štěněcí nedovtipo, ty osle mezi osly, kde jsi nechal mozek, že ti všechny ty nezvyklé náhody unikly bez povšimnutí?“

Vítězovo rozhořčení neznalo mezí. Spíhal si těmi podivnými jmény, která mu ze zásobníku klukovských kleteb přinesly sliny na rty.

„A já, ūltas, vzpomínám, vzpomínám, hlavu si lámu, koho mi ten zbabštělý, ušlápnutý hlas připomíná! Za mnicha se přestrojí, kujón jeden! Čejchan je to, Čejchan, lapka z jeskyně. Že mne to nenapadlo hněd!“

To první setkání s lapky mu teď znova proběhlo myslí a Vítěk si připomenul každou sebemenší podrobnost. Jak vyšli v bouři pod převis jeskyně, jak spolu nenuceně roz-

mlouvali. Opakoval si jejich slova a slyšel je tak zřetelně a v tak přesných odstínech, jako by i nyní stáli pár kroků od něho.

„Nezapomněl jsi zdrávasy, Čejchane?“ opíčil se po tom chrapтивém. „Nadarmo jsem se na školách neprotoloukal!“ To teda ne! Ach ten rošták, kdoví v kterých čertech se naučil několik latinských slov a hlavu zbožně k rameni sklánět, jak ovce v úzké kutně cupitat a ruce na prsou křížit a vzdychat. Jak jen jim Pořešínští mohli tak naletět! A ten druhý, ten Hajdenrajch, to bude také čisté kvítko, aby ho čarodějnice proměnila na pometlo, přivoznické bidlo jedno vyhlazené! A jakou pohádku si vymyslili! Že prý sami byli přepadeni, pobertové jedni.

Chlapcova lamentace neměla konce. „Panebože, jak jsem jenom mohl zapomenout na ten pytel v jeskyni!“ chytal se za hlavu. „Vždyť v něm přechovávali mnišský šat i se šňůrou a kříž, držel jsem jej přece v ruce!“ Vítek se v zoufalství rval za vlasy a mačkal si spánky, kde mu v naběhlých žilách vzrušeně bila krev. Lebka mu z toho všeho nesnesitelně třeštila. „V téhle ruce!“ Jako vyjevený zíral na prázdné dlaně.

„A Vlk, ten jediný věděl, ten je poznal, proto se tak vyřítil na to nohaté bičiště a na Čejchana jakbysmet. Mnich, mnich!“ Prskal jako chycený rys.

„A teď ještě unesou Petra! Však vy se dočkáte koledy, vy, vy . . . ,“ zahrozil pěstí.

Ale první zloba v něm pomalu opadala a chladný rozum se hlásil o slovo. Vloudili se ti přestrojení berkové do hradu jen proto, aby zvěděli, kdy Petr pojede sám na Hřeben, aby jej cestou mohli přepadnout a unést? A co s ním zamýšlej? Počkat! Vítek si rozčileně zamnul čelo. Kdepak na Hřeben! Copak nelákal včera v poledne falešný mnich mladého pána do Kaplice na mši a neodpověděl mu Petr, že tam pojede až z Hřebene? Ale nejel! Nejel, to však nikdo kromě Vítka nevěděl, ani Vojta ne, a také nikdo z po-

sádky a samozřejmě ani Čejchan s tím — tím Maděrou. Vždyť Petr přece změnil svůj původní úmysl až ráno, v rozhovoru s Vítkem! To tedy znamená . . . ?

Vítkovi se najednou rozsvítilo v hlavě. „Pěkně se včera modlili, pěkně o samotě rozjímalí ti neznabozí!“ Běželi za svými kumpány, kteří v tu dobu na Petra číhali někde mezi Kapličí a Pořešínem, kam jim měl Čejchan mladého purkrabího navést do pasti. Když však zjistil, že Petr pojede nejdříve na Hřeben, poslal Hajdenrajcha a pod jeho vedením se jejich společníci v noci přesunuli podél Malše mezi hrad a Hřeben. A tam ho také dostali. A včera před půlnocí to byli zase oni. To oni ho předešli v houští, když pod borovicí odpočíval s uloveným srncem. Přepadli Petra hned za Rozpotím a odvlekli jej někam do skal k řece. Vojtu se zbrojnoši poslali hledat na druhou stranu, klopýtat po kamenech a ve stržích těch horoucích pekel za vykotlaným dubem. To se jim povedlo. Tam prý falešný mnich našel pánu baret. Chytře si to vymyslili, to se musí přiznat. Vojta se dal napálit. A jak by také ne! Neměl proč nedůvěrovat, nevěděl, že Petr dnes do Kaplice nepojede.

„Osel jsi, starý osel, na jedno oko slepý a na druhé šilhavý, na jedno ucho hluchý a na druhé nedoslýchavý, na tři nohy chromý a na čtvrtou kulhavý,“ zlobil se sám na sebe. „Ty jsi to věděl a ještě jsi chtěl Vlka výpraskem přinutit, aby Petra hledal tam, kde dnes vůbec nebyl!“

Ano, Vlk, to byla jejich spása. Kde však mu byl tou dobou konec! Chlapec horečně přemýšlel, co dál. Má se snad pokusit Vlka dostihnout a společně s ním Petra osvobodit? Měl k tomu sto chutí, ale rozum mu říkal, že by to nebylo moudré. Vždyť on jediný zná Čejchanovo tajemství, a kdyby jej lapkové zaskočili, kdyby se ho zmocnili, kdo by potom varoval pořešinskou posádku? Kdo by chlapům řekl, kde, jak a kým byl mladý pán unesen?

Musí co nejrychleji za Vojtou. Kdo ví, co všechno má ta banda za lubem!

Už se chtěl rozběhnout po úzké pěšince proti potoku k zemské silnici, když ho jako blesk z čistého nebe osvítila jedna nenadálá vzpomínka, až dosud zasutá v mračích jiných zážitků: „Máme z pekla štěstí,“ zasípal tehdy v bouři pod převisem ten první. „Hned zítra můžeme jít na věc.“ A Čejchan odpověděl s patrným uspokojením: „Odjeli jako na zavolanou!“ Nemluvili ti chlapi nakonec o pořešinské posádce? Vítkovi vystoupil na čele studený pot. „Vždyť oni chtějí přepadnout hrad!“ Vylákali posádku ven z Pořešína a Vločku, tu pustili naschvál, věděli, že najisto pocválá domů, do své stáje. Na prstech si mohli spočítat, že všichni poběží Petra hledat. A teď jistě udeří! A na celém hradě zůstal jenom kulhavý Koleno s chromým Vydrou, a ti navíc nemají ani zdání, co se na ně chystá.

V příští vteřině se už hnul cestičkou k Pořešínu jako splašený kůň. Na hrad, to dá rozum, musí se tam dostat dříve než nepravý mnich, a hlavně nepozorovaně, aby se Čejchan nevyptával, nečenichal, proč Víttek nehledá mladého pána. Za Vojtou musí zaběhnout někdo jiný. Pošle někoho ze vsi.

Všechno to bylo k vzteku a k pláči zároveň. Víttek dal přednost prvnímu a sevřel pěsti.

Přeskakoval sražené stromy, podlézal roztržštěné rozštěpy letitých polomů a na rovných úsecích upaloval, že se mu kmeny a větve jen mříhaly kolem hlavy. Zatímal zuby, zarudlé oči třeštil do zlehka se snázejícího šera. Poslední úsek cesty před vesnicí ještě ke všemu musel překonat skoro po špičkách, aby se neprozradil. Pořád neuspouštěl z mysli, že Čejchan nesmí mít ani tušení, že jej pronásleduje.

Ten však měl nejspíš také napilno. Brzy se ukázalo, že má dostatečný náškok, a na hrad že nepochybňě dorazí před Vítkem. Když chlapec zvědavě vyhlédl z kraje lesa, spatřil jej, jak zahýbá na cestu mezi prvními pořešinskými domky. Ještě zbývala špetka naděje, že by se snad mohl

pozdřít ve vsi. Víttek rychle odhadoval své možnosti a ve spěchu vybíral cestu, kudy by jej ještě mohl nepozorovaně předběhnout.

Falešný mnich však netoužil po zbytečných zastávkách. S kým by se také zapovídalo, když v celé vesnici zůstalo sotva několik babek a na těch neměl zájem! Zatímco se Víttek plížil obilím ke vsi, uháněl úvozem dolů k Pořešínu. Víttek jej ještě jednou na okamžik zahlédl, jak mizí mezi stromy na předhradí, a ocitl se na rozpacích, co dál.

Na hrad se musí dostat stůj co stůj, to bylo nabíledni. Kdyby se zdržel hledáním Vojty a ostatních, mohli by společně přijít s křížkem po pohřbu. Dva mrzáci se promyšlenému útoku neubrání, to je jednou jisté. Nemyslel sice, že by obranu hradu svou přítomností nějak zvlášť výrazně posílil, ale poměr sil se tím přece jenom změní. A možná, že dost závažně. Protože s ním Petrovi únosci nepočítají, a dostane-li se do hradu bez jejich vědomí, může je ze zálohy zasáhnout na nejcitlivějším místě. Kromě toho Koleno s Vydrou budou vědět, s kým mají tu čest, a to také něco vydá, na to lapkové nejsou připraveni.

Do vesnice vpadol jako smolná střela a začal prohledávat dům od domu. Přeskakoval ploty zahrad, lomcoval zavřenými vrátky, trhal petlice, vztekal se a supěl a zapřísahal svého strážného anděla, aby jej neopouštěl. A měl štěstí. Hned za rohem na zápraží Bozděchovic domku vletěl zrovna do náruče Ančce. Chudák dívka se tak lekla, že pustila ošatku s vejci, kterou přinášela z kurníku.

„Vítku!“ vykřikla vyčítavě a ruce jí poklesly při pohledu ná tu spouště.

„Ančko, pro všechno na světě, hned se seber a utíkej za Pořešinec k vykotlanému dubu a najdi Vojtu a Pírku a všechny ostatní, ať se hned vrátí, ale hned, ať nemeškají, chtějí se zmocnit hradu,“ vysypal na ni jedním dechem.

Ančka, která se teprve před chvílí vrátila z návštěvy u tety v Besednici, se sice od babek už dozvěděla, co se

odpoledne na Pořešíně semlelo, ale tohle na ni bylo přece jen příliš mnoho.

„Nechceš takhle mokrý hadr na hlavu? Kdo se chce zmocnit hradu?“ otázala se pochybovačně.

„Lapkové,“ syčel Vítěk, kterého rozčilovalo, že dívka mu nechce rozumět. „Ti, co unesli pana Petra. A unesli jej do skal při ústí Vavřínka do Malše. Aspoň myslím. Vlk je jim v patách, utekl mi, potvora. A mnich a Maděra patří k nim! To Vojtovi také řekni, nezapomeň. A běž už, prosím tě, co na mě ještě civíš! Protože mnich je Čejchan, to mu pověz, aby věděl. Jsou to podvodníci, odlákali Vojtu na druhou stranu, aby přepadli hrad. Tak utíkej, Ančko! Ančko,“ lomcoval s ní jako smyslů zbavený, „běž už přece!“

To tedy bylo překně husté podmáslí, moucha by je přešla suchou nohou. Ančka se však rozhodně nebelhala, když rozdávali vtipnou kaši. Rázem pochopila, že ať se věci mají jakkoli, je třeba urychlěně jednat. Přehodila si šátek přes ramena a pohodila hlavou:

„Řekni mi to ještě jednou, ať to nepomatu!“

Vítěk na ni znovu vychrlil celý vzkaz. A protože se v ničem nelišil od toho, co vzrušený chlapec vykládal poprvé, nabyla přesvědčení, že to asi není výmysl.

„A co budeš dělat ty?“ zeptala se ještě ve vrátkách.

„Musím na hrad, to dá rozum, ne? Varovat Kolena s Vydrrou. A hlídat mnicha, aby svým kumpánům neotevřel bránu.“

„Jakže se jmenuje ten mnich doopravdy?“

„Čejchan! Tak běž už, pro všechny svaté!“

Sotva Ančka zmizela za posledním plotem v kraji vesnice, vydal se Vítěk k hradu. V úvoze jej zachytily prudký náraz větru. V korunách to zlověstně zaskřípalo, kdesi praskla větev a hluše udeřila na zem. Vítěk se podezírávě podíval na nebe.

Utrhané praporce mraků pluly po obloze neuvěřitelnou

rychlosť a chvílemi se v jejich roztržených rozparchích objevil pobledlý měsíc.

Temná silueta hradu před ním se stáhla do sebe a v ponurém mlčení očekávala první nápor noci.

O S V O B O Z E N

Petr ležel na plochém balvanu přímo pod vrcholkem skály, čelem obrácen k řece. Za ním se ještě do výše několika metrů zdvihala strmá skalní stěna, rozrýtá hlubokými puklinami, ze kterých se mezi kořeny zakrslých borovic draly trsy horské trávy a chomáče drobného kvítí. Stačilo jenom nepatrně pootočit hlavu doleva a ze vzdálenosti několika palců mohl pozorovat bzučící hmyz, který hodoval na hořkých kvítcích lomikamene, jehož měkký polštář se doširoka rozložil po úpadu balvanu.

Přímo nad Petrem spadala strmá skalní stěna bezpočtem vypuklin a výdutí až do říčního koryta. Malše se tu prodírala jakousi soutěskou a dunění jejích peřejí by i tady nahoře přehlušilo lidská slova.

Petr se věnoval svým chmurným úvahám. Rána v zátylku jej dosud tupě bodala. Kdykoli sebou pohnul a chtěl se pozvednout a narovnat v zádech či změnit polohu, zahučelo mu v hlavě jako v mlýnském splavu. Rozhodně neležel nijak pohodlně. Pod lopatkou jej tlačil nějaký výstupek na kameni, který mu sloužil za tvrdé lože. Mnoho se však hýbat nemohl: na rukou i nohou byl důkladně spoután pevnými houžvemi, ruce měl dokonce zkříženy na zádech a přitaženy k opasku. Cítil, jak mu postupně otékají. Prsty mu také nehezky napuchaly, bolestivě to v nich cukalo. Do úst mu nacpali kus špinavého hadru, aby nemohl křičet.

Ted si po očku prohlížel chlapa, který se vpravo od něho lhostejně opíral zády o skálu a na zkřížených nohou

si líně pohrával s dýkou dlouhou pěkných pár palců. Petrovi mnoho pozornosti nevěnoval. Jenom chvílemi k němu otočil znuďenou tvář a přeměřil jej ledabylým pohledem.

Petr předstíral spánek. Sklopil víčka a před zavřenýma očima se mu samovolně začal odvíjet neradostný sled událostí toho černého odpoledne.

Když se po ráně do týla trhaně a oklikami probíral z bezvědomí a kalné mlhy hlubokého spánku se mu kolem hlavy počaly protrhávat, pocítil, že jej několik páru silných rukou rychle unáší lesem. Ze začátku se nemohl upamatovat, co se s ním vlastně stalo, a zdálo se mu, že jenom nemůže setřást nějaký těžký sen. Potom koutkem oka zahlédl rozcuchaného a ušpiněného vousáče. Skoro sebou trhl, protože v něm rozpoznal toho ubožáka, který v houští u cesty volal o pomoc. Sen rázem zmizel a chlapec se probral do nevábné skutečnosti. Chlap si teď vykračoval statně a pružně, skoro to vypadalo, že se spokojeně usmívá! Petr se pod přivřenými víčky podíval přes spuštěné řasy i na druhou stranu a dech se v něm zatajil.

Vpředu i za ním krácelo husím pochodem několik ozbrojenců, Petr je zatím nemohl přesně spočítat. Ale ten otrhanec patřil k nim, to bylo jisté, byl jedním z nich! Byl tedy přepaden a unesen! Připravili mu léčku a on do ní bez rozmyslu vletěl rovnýma nohamama!

Snad že se trochu neopatrнě pohnul, jeho únosci se naráz zastavili a nad tvář se mu naklonil jiný vousatý obličeji. Petr rychle zavřel oči, ale víčka se mu chvěla. Na čísí povol jej složili na zem a teprve nyní si uvědomil, že má spoutané ruce. Tím úderem do hlavy byl stále ještě značně ochrnut.

„Zdá se, že přichází k sobě,“ pronesl kdosi. „Už jsem si myslil, že jej ani nevzkřísíme. Udeřil jsi moc silně, Adame!“

„V těch věcech je vždycky jistější trochu přitlačit, pa-

ne,“ zasmál se jiný, patrně ten, kterého nazval Adamem.

„Naber z té louže trochu vody a polij ho,“ zamísil se do hovoru někdo třetí. „Už toho mám až po krk, vláčet se s ním přes les jako mezek. Je na takového kluka moc těžký. Ať si kluše po svých!“

„Ješek má pravdu. Půjde se nám rychleji. A na hlavu mu můžeme natáhnout pytel.“

Šplíchanec špinavé, bahnem páchnoucí vody Petra přiměl, aby otevřel oči.

„Aha, už mžourá, podívej!“

Na ta slova se v jeho zorném poli objevil muž s pečlivě upravenými kníry a vyčesanou bradkou. Byl dobře a úhledně oblečen, dalo by se říci, že po panskú. Rozhodně nevypadal jako lapka.

Ani ostatní však nepůsobili dojmem psanců, kteří se schovávají po lesích a prchají před spravedlností. Pravda, jejich hovor byl drsný, ale valně se nelíšil od způsobu, kterému Petr přivykl mezi pořešinskými zbrojnoši.

Ten panský vyhlízející se nad Petrem sklonil a mlčky jej pozoroval. Potom vytáhl z kapsy červených nohavic šátek a otřel mu mokrý obličeji. Chlapci neušlo, že látku jeho oděvu nebyla o nic horší než ta, kterou oblékali Vracovští.

„Kdo jsi?“ hlas mu skoro selhal, ale očima ťal po cizinci, jen to blýsklo.

V pevném obličeji jeho únosce se nepohnul ani sval, když odpověděl:

„Mluv tiše, mládenče. Budeš-li křičet, vyříznu ti jazyk. Nežertuji!“ Na důkaz přistrčil Petrovi pod nos krátkou dýku, jakou na opasku obvykle nosí urození pánové spíš jako odznak svého stavu než jako zbraň.

„Jsem šlechtic,“ čertil se Petr, ale pod dojmem hrozby přece trochu přitlumil hlas. „Jak jsi se opovážil vztáhnout na mne ruku? Za to budeš pykat!“

„Vím dobře, kdo jsi, a nebudu s tebou zacházet hůře,

než zasluhuješ," odvětil jeho únosce s chladnou zdvořlostí. „Myslím snad, pane Petře, že jsem tě jal jen tak pro nic za nic?"

Petra zarazilo, že jej zná jménem. Ještě se ani nestáčil probrat z překvapení, a už mu do uší dolehla slova, která mu na hodnou chvíli vzala dech.

„Tvoje dětinská hra na hradního pána skončila. Jsi zájatcem Jeho Veličenstva krále.“

Trvalo dost dlouho, než se Petr vzpamatoval.

„Lžeš!" vykřikl tak silně, že údajný králův služebník varovně zasyčel a přiložil mu ruku na ústa. „Jsi lapka a pan Bavor ti dá srazit hlavu!" spíhal mu mezi sevřenými prsty. „Ihned mne rozkaž propustit! Otec mne pomstí!" vyhrožoval.

„Mylíš se," zakroutil hlavou jeho vězni. „Popravčí lešení pro strakonického vzbouřence už je sbito. A tvůj otec se také hned tak nevrátí. Dost možná, že i jeho čeká před Horažďovicemi katův meč.“

Petr zbledl a zaváhal. Byl to snad opravdu nějaký šlechtic ve službách krále? Snad dokonce někdo z Rožmberků? A pak ho to najednou napadlo a všechno bylo palčivě jasné.

Teprve po chvíli se dokázal opanovat.

„Lžeš, v hrdlo lžeš," utrousil pohrdavě a ohrnul rty. „Nic nevíš o mně ani o mému otci. A nemysli si, že mne oloupíš. Počešinská posádka mne osvobodí a tebe vplete na kolo!"

Protivníkovi neušla změna, kterou prošel výraz chlapcova obličeje, neboť se usmál:

„Chceš se dozvědět víc. Budíš, nemám, co bych tajil. Tvých sedm zbrojnošů tě ovšem hledá, bohužel na zcela jiném místě. To jsme přece, uznáš, dokázali hravě zařídit. A co se týká toho oloupení, o to se neobávej. Brzy přijde čas a vrátím ti vše, co ti naleží. Budeš-li ovšem přisahat věrnost králi," dodal.

Habsburkovi?! chtělo se Petrovi vykřiknout, a to že nikdy, nikdy, i kdyby z něho zaživa stahovali kůži po řemenech. Podařilo se mu však to náhlé vzplanutí udusit a udržet jazyk za zuby. Hněvivý záblesk v očích jej však prozradil. Jeho únosce pokrčil chladně rameny:

„Na hrad se už v žádném případě nevrátíš. Tvůj starý zbrojnoš jej ponechal bez ostrahy, tak horlivě tě hledá, ta věrná duše.“ Trochu se ušklíbl a rty se mu zavlnily. Jeho oči však zůstaly jako dva kusy ledu. „Než se noc přelomí k ránu, zazní z počešinského cimbura fanfára stráže Jeho Veličenstva krále Rudolfa!“

Petra polil smrtelný pot. Bylo mu do pláče, ani se nesnažil zastřít své zděšení. Co mu řekne otec, až se vrátí, a co pan Bavor? Taková hanebná lešt, a on jím spolkne červa i s háčkem. Nemohl být opatrnejší?

Budiš řečeno ke cti jeho protivníka, že se nepásl na chlapcově utrpení. Dokonce i své lidi rázně okřikl, když se začali jízlivě pochechtávat.

„Věřím, že pochopíš, že s tebou musím jednat jako s mužem a nepřítelem," řekl skoro smířlivě a na okamžik se zamyslel. Potom sebou trhl, jako by si uvědomil, že nesmí ztráct čas rozpřádáním zbytečného hovoru. „A nyní dost slov!" prohlásil. „Nechci po tobě, abys mi slíbil, že se nepokusíš o útěk. Toho bych asi od tebe nedosáhl. Dám tě však přísně střežit. Zapiš si za uši, že jakákoli nerozvážnost by tě stála život.“

Potom nešťastnému chlapci vrazili do úst roubík a přes hlavu přehodili hustý pytel, aby nepoznal, kudy a kam jej vedou. Uchopili ho za ruce a strkali mezi sebou.

Po nějaké době sešli svahem do dosti srázného údolí. Po levé ruce zřetelně bublal nějaký menší potok. Připojili se k němu, ale to už se neprodírali houštinami jako předtím, nýbrž pochodovali po dobré schůdné pěšině. Petr si vzpomněl příliš pozdě, že měl počítat kroky. Netrvalo to dlouho, zurčení potůčku zesílilo nějakým přítokem a oni

počali stoupat do svahu pravého břehu. Brzy pocítil pod nohami kameny a jejich množství stále rostlo, až nakonec vyšplhali do skal. Únosci Petra podpírali, vznášeli a zase spouštěli, až posléze stanuli na této plošině, která se nyní stala jeho nezamřížovaným vězením. Ještě předtím mu však museli sejmout kuklu, se zavázanýma očima by se byl nahoru nedostal. A to byla výhoda.

Když chlapce svázali i na nohou, poodešli trochu stranou a dali hlavy dohromady. Jejich vůdce k nim dlouho promlouval, Petr však z rozhovoru nezachytil ani jediné slovo.

Vyčítal si neopatrnost. Nastražili mu takovou jednoduchou past a vyšlo jim to. Že raději nejel dál po svých a neposlal později dva nebo tři zbrojnoše na výzvědu. Na druhé straně však — což kdyby doopravdy v tom houští sténal skutečný nešťastník? Kdyby potřeboval okamžité přispění? Má vlastně člověk právo na opatrnost, volá-li někdo o pomoc? A jestliže ne — a Petr byl o tom skálopevně přesvědčen — musí se potom stát obětí ničemnosti jen proto, že nedovede přejít okolo se zavřenýma očima a předstírat, že nic neslyšel? Ti darebové ovšem spoléhali na jeho obětavost a vsadili dobře. Petr se tou špatností cítil hluboce pobouřen. Tak jak je to vlastně? Jít na pomoc — anebo raději vyčkat? Všechno křičelo: Jít — jen čertová zkušenosť jej varovala. Upadl do rozpaků. „To k ničemu nevede,“ řekl si. „Neztrácej čas a hledej skulinu, kterou bys upláchl!“

Za nějaký čas se jeho nepřátelé na vůdcův pokyn zvedli, uchopili zbraně a přelezli přes převis. Nejspíš vyrazili splnit svou hrozbu: Pokusí se ztěci hrad!

Na skále zůstal jenom ten, kterého nazývali Adamem. Za celou tu dobu a ani potom s Petrem nepromluvil. Opřel se zády o oblý kámen a krátil si dlouhou chvíli tím, že plival se skály do peřejí. Petr se tedy mohl v klidu věnovat promýšlení svých zaječích úmyslů.

Daleko se nedostal. Zase si připomenul svůj poslední rozhovor s otcem, jak spolu stáli nahoře na lánce a otec se díval přes kopce někam do daleka, kam se snad pouhýma očima ani nedá dohlédnout. „Kdybys ztratil hrad, řekli by lidé: Petr byl ještě mladý — a nikdo ze spravedlivých by nevinil ani tebe ani mne. Ale kronikář by pro věčnou paměť zapsal na pergamen jedinou větu: Za purkrabství vracovských vladyků byl dobyt pevný hrad Pořešín na panství strakonických Bavorů.“

Bыло mu při tom pomyslení všelijak, ale jeho odhodlaní uskutečnit útek vzápětí vyrostlo z dětské košílinky.

Obloha vůčihledě šedla, do západu slunce mnoho nezbývalo. Zanedlouho se začne stmívat, a pak si už snad najde svoji příležitost. Přijde však včas? Zase jej na okamžík zaskočily obavy. I když se mu nakrásně podaří uprchnout, nebude už po všem? Neuvítají jej z Pořešína skutečně fanfáry královských stráží, jak se cizinec samolibě holedbal? Zatal zuby a zkusil na to nemyslet. Nejdříve musí zmizet, a pak už se uvidí! Už aby tu byl soumrak!

Nedočkavě zvrátil oči nazad, aby posoudil, jak postupuje smrkání. Pohledem zachytil kus nebe zrovna nad vrcholkem skály, a najednou měl co dělat, aby sebou leknutím netrhl: přímo nad ním se proti obloze rýsovala temná hlava nějakého zvířete. Petr jasně rozpoznal špičaté slechy nad širokou lebkou a krvavý trojúhelník pootevřené mordy. Nežli se vzpamatoval z překvapení, vynořil se ten přízrak na nižším kameni přímo za chlapcem a z hrdla se mu ozvalo hrozivé zamručení.

Petr chtěl vykřiknout, vyděsil se, že ho ta šelma napadne, byl přece zcela bezbranný. Ale ani jeho strážci tentokráté neušel podezřelý pohyb za jeho zády. Znepokojeně povstal a chtěl se podívat, co se to děje. Vtom se však blesklo proti vybledlému nebi štíhlé žlutavé tělo, utržený řemen pleskl vzduchem, a zvíře doskočilo na kámen pod zajatcovýma nohamy. Vždyť je to . . . !

„Vlk!“ chtěl Petr vykřiknout, ale roubík v ústech mu zdusil jásot na hluché zahučení.

Lapka leknutím zavrávoral, hned však tasil z opasku nůž. Ukázalo se, že příliš pozdě. Vlk — skutečně to byl on — jej dvěma skoky dostihl a scvakl čelisti. Chlap za-a oba zápasníci, člověk i zvíře, se v mžiku točili v divokém klubku těsně nad okrajem propasti. Po chvíli, která se Petrovi zdála věčností, se lapka vymanil ze sevření psích tesáků. Klopýtal po balvanu, ruka se mu bezvládně házela a ryčel jako poraněný býk.

Vlk jej obcházel v půlkruhu. Ocas měl mezi zadníma nohami a nepřestával vydávat. Petra se zmocnila nepopsatelná radost. Vlk, Vlk je tady! To znamená, že i Vítek je nabízku! Osvobodí jej, je zachráněn, zachráněn!

A vtom už Vlk vyrazil k druhému úderu. Chlap se chtěl uhnout, ale podklouzla mu noha, ještě vteřinu chytal rovnáhu na samém okraji propasti, a pak se střemhlav zřítil se skaliska. Jeho poslední nelidský výkřik pohltil jekot peřejí. Nežli se Petr vzpamatoval z ohromení, bylo po všem.

Vlk se k němu vrhl a lízal mu tvář. Panoš se převrátil na břicho a snažil se nastavit pouta jeho ostrým zubům. Věrný pes však nedokázal pochopit, co na něm přítel jeho pána žádá. Petr si už začínal zoufat. Kde jenom vězí Vítek? Nestalo se mu nakonec něco zlého? Aby tak padl do rukou skupiny, která před nedávnem vyrazila nejspíš k Pořešínu! A on? Zůstane tu snad lapkům na pospas až do jejich návratu?

Najednou mu bleskla hlavou spásná myšlenka. Nůž! Adam přece po Vlkově prvním útoku pustil ze zchromené ruky nůž. Musel zůstat ležet někde na tom balvanu pod ním.

Skulil se na bok a začal se převalovat po balvanech. Odíral si klouby, dvakrát či třikrát se udeřil do hlavy, až

se mu v ní zajiskřilo, ale nedal se odradit od svého úsilí. Po nekonečné dřině zastavil těsně nad kaňonem. Nůž ležel na dosah a vyzývavě se leskl. Vlk chlapce obskakoval, kňúčel, a zřejmě nechápal jeho podivné počinání.

Palec po palci se sunul za svou záchrannou. Skalní rozsedlinou zahlédl hluboko pod sebou korunu stromů a ještě níže, mezi jejich větvemi, kypěla bílá tříšť peřejí. Chvíli balancoval nad okrajem srázu a trnul obavami spíš o nůž, než o svůj život. Bál se, že jej nějakým neopatrnným pohybem shodí do hlubiny. A pak jej konečně dosáhl.

Opuchlými prsty uchopil jeho střenku. Ostří nastavil kolmo proti provazu a celou vahou na ně nalehl. Na chvíli strnul a zavřel oči. Odpočíval. Vlk si dřepl na zadek a tiše vyl. Petr se spokojeně usmál a začal svou mravenčí práci. Šlo to lépe, nežli očekával. Nůž byl ostrý, pramínek po pramínce na houžvi pukal. Jeden motouz povolil, sevření rukou se uvolňovalo. Pocítil, že už může nůž lépe ovládat, a činil se ze všech sil. Ve spěchu se několikrát řízl do živého, ale nehleděl na bolest. A potom bylo najednou dílo spásy dokonáno. Houžev už držela jenom na nitkách. Petr silně trhl pažemi a ruce se mu rozletěly do stran. Byl volný!

Nyní už šlo všechno ráz na ráz. Nejdříve přeřezal provaz roubíku a zbavil se odporného cumlu. Hned nato zajel čepelí mezi kotníky a osvobodil nohy. V mžiku strhal zbytky pout, a objal Vlka, který na něj radostně dorážel.

„Ty moje dobroto, vždyť ty jsi mne zachránil! Ale kde máš pána?“

Jako by si předem načasoval odpověď, zastříhal pes ušima, přátelsky zavrtěl ocasem a s veselým štěkotem přeběhl plošinku. Kde se vzala, tu se vzala, nad jejím okrajem se znenadání vynořila chundelatá klukovská hlavá a na balvan se vydrápal hajných druhorozenc.

Petr udiveně zvolal:

„Jeníku, kde se tady bereš? A co je s Vítkem?“

„Jeníku,“ řekla hajná před večerem svému prostřednímu. „Chtěla bych usmažit k večeři ryby. Seber udičku a přines mi nějakého okounka!“

Rybáření bylo klukovou vášní. Hned do něho vjel život, vklouzl pod kleť pro prut, podběrák a bodec, a než bys řekl švec, byl zase zpátky s celou potřebnou výstrojí.

„Ale daleko nechod! Seběhni jenom k flosu a ani o krok dál,“ starala se maminka, důkladně poplašená záhadným zmizením pana Petra a znepokojivými zprávami o lapcích, které Vítek po dnešních událostech přestal tajit.

„Ano, maminko,“ ubezpečoval Jeník, ale hned si pomyslil, že by měl zaběhnout pod mlýn, tam že by mohl chytit třeba i mníka anebo alespoň lososa. A to je, panečku, nějaká pochoutka! Chlapci se sbíhaly sliny při pomyslení na to křehoučké masičko, které se doslova rozpadne na jazyku, když jej pěkně vyplázneš.

Zastavil se na břehu a chvíli váhal. Potom se ohlédl, jestli jej matka nepozoruje, a když se přesvědčil, že vzduch je čistý, pustil se zčerstva dolů po proudu k mlýnu.

Pod splavem tahala mlynářova drobotina z mělčiny tlustý borový kuláč, který se tu zachytil při nedávné velké vodě. Děti jej chtěly dostat do proudu a alespoň kousek se na něm svézt jako na lodičce. Byla to lepší zábava než jízda na dlabaných neckách. Kmen se převrzel a každou chvíli se některý malý vorař smekl po hladkém povrchu a zblužněl do vody.

Svého osvědčeného vůdce přivítaly s jášotem. Dalo se čekat, že Jeník přispěje ke hře nějakým novým nápadem. Malý rybář ani nečekal na pozvání a hned zapíchl prut, odhodil podběrák i bodec a pustil se po koruně splavu, jen to šplíchal.

„Pust!, to musíš takhle,“ kasal se na jednoho z mladších kamarádů. Uchopil kmen ze zadu a rázně jej strčil do

proudnice. Když se čelo jednoduchého plavidla počalo stáčet po vlnách, skočil na ně roznožkou jako do sedla. Voda pod splavem šuměla drobnými vlnkami a v krajích se vracela nazpět. Kuláč se otočil a Jeník se vítězoslavně vracel zrcadlovou hladinou zpátky k dětem.

Mlynářovy ratolesti nešetřily projevy obdivu, protože až dosud se nikomu nepodařilo na kmeni ani udržet, natož objet celou tišinu pod splavem. Hned jej začaly napodobovat a Jeník je častoval pohrdavými připomínkami. Potom se jednomu z kluků podařilo obeplout dokonce ještě větší kolo a to si hajných výtržník nemohl dát líbit.

„To nic není,“ ohrnul pihovatý nos. „Projedu se po řece. A až do peřejí pod skály, uvidíte!“

„Túhle,“ pochybovali ostatní. Ale Jeník už sunul vratké pravidlo těsně pod trámy dolního přepadu, aby je dostal co nejdál doprostřed proudu a nevrátilo se mu zase pod jez.

„Přistanu u lesa!“ křičel na své obdivovatele. Na rybáření a dnešní večeři, která se dosud vesele proháněla v tůni pod skalami, úplně zapomněl.

Řeka tu plynula hladce a šplíchala mu do kolen a Jeník si připadal jako opravdový hrdina a velký dobyvatel neznámých zemí. Takové cestování ještě nezakusil. „Lahůdka — jahůdka,“ řekl si a ohlédl se po dětech. Ale mlýn i s náhonem už dávno zmizely za obloukem řeky a staré olše zaclonily výhled.

Les se rychle blížil a Jeník začal hledat vhodné místo k přistání. Plavidlo začalo nabírat rychlosť, vpředu se roztančily bílé čepičky peřejí, byl už opravdu nejvyšší čas. Plavba se každým okamžikem mohla stát nebezpečnou.

Sotva dvacet kroků dolů po proudu už vyletovaly chomáče zvířené pěny nárazy na první balvany v řečišti. Jeník horečně pádloval do mělké zátočiny. Už se mu to skoro podařilo, když najednou z olší přímo před ním vystoupil na kousek holého trávníku chlap.

Jeník leknutím zapomněl pádlovat. Oči měl jen pro toho cizince. Vypadalo to, že i on je tím nenadálým setkáním překvapen, protože sebou viditelně trhl a zle se zakabonil.

Neřízený kmen se zatím dostal znova do proudu a jako šipka letěl do peřejí.

Z houští vyskočila naráz celá skupinka cizích mužských, jaké tu chlapec nikdy neviděl, a všichni s údivem přihlíželi nevidané podívané. Kdosi se drsně zasmál, ale smích zanikl v jekotu zvířené hladiny. V Jeníkovi hrklo.

Kmen udeřil do vzdutých vln a chlapec zouflale vykřikl. Těsně kolem hlavy mu proletěl balvan jako půl chalupy a plavidlo sklouzlo do nějaké propasti. Jeník pudově nabral dech a zachytil se všem čtyřma a přisál se ke kůře jako klíště do slabin. Dvakrát si pořádně lokl, to jak se kuláč převrátil, a potom jej něco praštilo do hlavy a na levé noze pocítil drsné hrany štérku ze dna náplavu. V příštím okamžiku však znova vyletěl nad hladinu. Poleno teď tančilo po vlnách a propadalo se ve vírech, kterými zálužná řeka v těchto místech neskrblila. Klučinou to smýklo dolů, kmen ho udeřil do prsou a lehkomyslný výletník začal zle polykat andělíčky. Ve chvíli, kdy už si myslel, že s ním je amen, vyjel kuláč jako šipka na klidnější hladinu a kluka vláčel za sebou jako leklou rybu.

Teprve po chvíli mu došlo, že je zachráněn. Z posledních sil se dovlekl za svým plavidlem a znova se vydrápal na jeho hladký hřbet. Teď už nejel jako bohatýr. Prskal vodu z plic, kašlal a dával se. Možná, že zvracel pulce a mušličky, tak mu bylo nanic.

Ještě se ani nevzpamatoval z jednoho prožitého děsu a už se mu usadil do týla jiný. Ti chlapi! Teprve teď měl čas na to, aby se jaksepatří vystrašil. Pro pána krále, vždyť to určitě byli ti Vítkoví lapkové! Včera šli dolů po proudu a teď se vracejí. Jeníka zachvátila panika. Vyděšenýma očima bloudil mezi stromy za sebou, jestli jej snad nepronásledují.

Za nic na světě by teď nepřistál u břehu. To tak, aby jej dostali! Jenom se přikrčil a poháněl plavidlo rychlými záběry otevřených dlaní. Musí se stůj co stůj dostat až do skal, tam už jej nedoběhnou. Raději desatery nové peřeje, než aby ho chytili, svázali a nejspíš upekli na rožní!

Klukovi bylo najednou do pláče. Maminka jej už jistě hledá, možná, že zaběhla až k mlýnu. Že raději neposlechl a nezůstal u flosu! Ba ne, výprask ho určitě nemine, to je hotová věc. Snad by měl přece jen poleno nechat polenem a někde na mělčině vylézt na břeh. Ale ti strašidelní chlapi! Myšlenka na setkání s těmi lapky jej vždy znova přiměla setrvat na vodě, i když proplouval místy jako stvořenými pro přistání.

Ani si neuvědomoval, jak rychle jej řeka vzdaluje od domova, že už pomalu bude na půli cesty k Velešínu. V rozrušení nevnímal čas.

Vpředu se opět ukázaly skály. Vynořily se napravo i nalevo z lesa a sevřely řeku. Kdyby Jeník nebyl tak poplašený, rozhodně by se neodvážil proplout úzkým řečištěm. Jeho lod' se ještě chvíli zvolna pohupovala, jako by na nadřžené hladině před skalním hrdlem sama váhala, má-li se tudy pustit. Jeník zneklidněl. Potom jej chytil proud a bylo pozdě rozmýšlet: mám — nemám?!

Skály se nad řekou zavřely a na hladinu dopadly jejich stín. Letěli dolů prudkým spádem, jako zázrakem minuli balvan, který se kdoví před kolika věky zřítil do řečiště. Za několik okamžiků se soutěska opět rozestoupila, do stran se rozlila mělká jezírka, kterými se voda protiproudem vracela nazpět pod nálevku vodního splazu. Zato přimo vpředu se zvedala clona z mlhy a tříště nad velkou peřejí.

Jeníka zachvátil děs a vrhl se střemhlav do vody. Byla to také poslední možnost. Podařilo se mu dobře odskočit a boční proud jej strhl na mělčinu pod levým břehem. Chytil se nějakého kořene a jezel, jako když ho na nože

bere. Kmen vletěl do peřeje, narazil na některý ze skrytých prahů, vymrštil se z vody, a se šplíchnutím se zase potopil. Ještě jednou se převrátil, a potom plnou silou udeřil do břehu.

Jeník stál po kolena ve vodě a pořád ječel. Když mu konečně došel dech, zaslechl přes lomoz řítící se vody nějaký jiný ukrutánský výkřik. Polekaně se podíval nahoru, a hned si zakryl oči. Přímo z nebe někdo letěl dolů a snad to ani nebyl člověk — neskočil to po něm se skály sám vlkodlak? Příšerné zjevení se odrazilo od skalního výstupku, podivně se zatočilo vzduchem, asi jako když Vítek metá na louce před hájovnou hvězdice, a pláculo rovnou doprostřed peřejí.

Chlapec nečekal, až se zase vynoří. Což když je to vodník, blesklo mu hlavou a strachem doslova posedlý vyjel na břeh a dral se do skal. Jak se dostal na vysoký skalní stupeň, to vůbec nevěděl.

Nad sebou zaslechl štěkot a zase se lekl, nemají-li tu snad vlkodlaci dostaveníčko. Ale to se přece odívá na křížovatkách a právě o půlnoci, alespoň tak to slýchal vyprávět od starých pamětníků. A teď se teprve začíná stmívat!

Chvíli poslouchal, a najednou by byl vsadil celé rybářské náčiní, že to vyje a křucí jejich Vlk. Radost a naděje se mu rozlily do celého těla. Je-li tam nahoře Vlk, musí tam přece být i Vítek. Panebože, děkuju ti, andělíčku můj strážníčku, taky.

Rychle se soukal příkrým srázem, a potom se vyškrábal na nějakou plošinu. Vlk se k němu radostně vrhl — a vida, tady je pan Petr! Pírko povídal, že jej unesli, a on si tady zatím sedí jakoby nic. Ale Pírko toho vždycky nažvaní, ohrnul nos.

„Já myslí, že je tady s tebou,“ odpověděl na dotaz mládého pána po Vítkovi.

Petrovi stačilo několik stručných otázek a hned byl

doma. Největší radost měl z toho, že Jeník dokázal docela přesně určit polohu skály.

„Jsi chytrý klučina,“ pochválil jej. „Pán tě sem poslal jako na zavolanou.“

To Jeníka poněkud uklidnilo. Neboť poslal-li jej sám Pánbůh, pak by mohl tomu výprasku možná ujít. Zejména teď, když tátu není doma, protože ten, když jde o výplatu, nedá ani na všechny svaté.

„Tady nemůžeme zůstat,“ přerušil mladý pán jeho úvahy. „Každou chvíli se sem mohou vrátit naši nepřátelé. Vezmi Vlka, je na tebe zvyklý. A poběž, každá vteřina je drahá!“

Zvedl s kamene luk svého strážce a shýbl se ještě pro toulec se šípy. Náhle tlumeně hvízdl. V pásovém ornamentu jeho ozdob se střídaly pětilisté růže.

„Rožemberští,“ vydechl a hned kývl na Jeníka, který si vázal Vlka na předloktí, jak to vídal u staršího bratra. „Poběž!“ zavolal a nedočkavě dupl.

Jinoch, kluk a pes přelezli vrchol útesu a spěšně sestupovali svahem do údolí potoka.

„Kam jdeme?“ tázal se Jeník.

„Na Hřeben, pro pomoc. A snad až na Velešín. Rožemberk nám chce ukrást Pořešín,“ odpověděl Petr přes rameno.

Nesouměrná trojice upalovala podél potoka, co jí nohy a síly stačily. Jeníkovi se střapatá hlava jen jen třepala a od bosých nohou mu odletovalo vlnké jehličí.

V korunách stromů hvízdal vítr jako pojminutý.

Na pořešinské lesy se snášel soumrak.

STŘELA KONTRA RŮŽE

„Pane Bože, zachraň Petra, zachraň ho, ať se mu nic nestane, ať se zas vrátí! Zachraň ho a já — já — já ti...“

Nahoře v předposledním patře věže se Vítek svezl na kolena a vroucně se modlil. Ted' hledal tu největší hodnotu, kterou by mohl nabídnout za život přítele.

„Já . . . já . . . ,“ ždímal pytlík dobrých předsevzetí, který kluci obvykle nosí na srdci, sem tam si s ním pohrají a většinou jej zase bez užitku odloží nazpět a opatrují pro jinou příležitost. Všechna se mu zdála příliš nicotná ve srovnání s tím, co požadoval.

„Pustím sokola!“ Ano, to je to pravé. „Pustím ho, dám mu svobodu. Pane Bože, volnost za volnost! Zachraň Petra a já mu otevřu klec! Vyletí do nebe a poděkuje ti za mne!“

Noc byla jako stvořená pro zločin. Vichřice útočila v nedálých poryvech. Po setmělém nebi přeletovaly uhlově černé mraky jako čarodějnice v potrhaných pláštích a s vlajícími šosy. Z děravých kapes trousily po obloze nakradené zlato hvězd a ty, co přilétaly za nimi, je zase smetaly pod špinavé zástěry. Co chvíli se některá zmocnila bledého měsíce a chtěla jej ukrýt v mošně mezi snůškou jiných tajemných kouzel. Ale že snad byl příliš studený do ruky, pohazovaly si jej mezi sebou a bolestně přitom kvíely a vzdychaly touhou. Znělo to jako meluzína. Ve spárách mezi kameny hradebních zdí napnuly neviditelné struny a vítr na nich vyhrával k jejich blázňevému tanci děsivou písni, při které se lidé obyčejně křížují a říkají: „Pánbůh s námi a Zlý pryč!“

Vítek obnovil svoji pochůzku od střílny ke střílně, kterou na chvíli přerušil v náhlém návalu obav o přítele.

Po tom rozhodnutí se mu ulevilo, a dokonce pocítil radost. Kaplický pan farář by z něho asi v tu chvíli příliš velkou radost neměl, chlapec však vložil do slibu všechnu čistou upřímnost své prosté víry a byl si jist, že Bůh se zaradoval. Snad ano, snad ne, kdo to ví?

Ale možná, že zrovna v tom okamžiku tam nahoře ve skalách kdosi Vlka plácl přes zadek a pošeptal mu do ucha: „Trhej!“ a věrný pes poslušně vyrazil do útoku,

který Petrovi přinesl svobodu. Také nebylo jistó, kdo vlastně strčil do Petrova strážce neviditelnou rukou, že tak najednou zavrávoral a sletěl do propasti.

O tom však Vítek neměl ani zdání. Potýkal se se starostmi, které vylézaly z temných koutů opuštěných výklenků. Ale nyní jím čelil s jasnou myslí, posílen nadějemi.

Až dosud všechno klapalo jako klukovský mlýnek na potoce. Do hradu se dostal snadno. Děkoval Bohu, že Koleno nezačal halekat jako na lesy, když jej zahlédl před hradbou. Však si také mohl otlouci ukazovák o zuby, jak názorně naznačoval strážnému, že nesmí křičet, že přichází tajně a vlastně na zapřenou. Starý to naštěstí pochopil. Když mu však potom Vítek ve spěchu pěkně širokou lopatou naložil vrchovatou nůži posledních novinek, byl to pro letitá bedra vysloužilého zbrojnoše příliš těžký náklad. Hromoval jako pohan.

Vítek odstoupil od střílny a otřel si zarudlé oči. Úzkou štěrbinou svištěl vítr jako jarní potok pod zdviženým stavidlem a chlapec zaslzel. Přešel k jižnímu průzoru a zvedavě přelétl očima mohutný blok hradního paláce. Celá budova tonula ve tmě, jen oknem kaple prosvítala slabá záře. Falešný mnich tam se svým neméně vydařeným kumpánem dosud kuli své pikle. V tom řemesle se vyznali, to Vítek musel přiznat.

Čejchan po návratu na hrad předstíral, že se půjde za Petra modlit, a nic netušící Koleno jej bez námitek vpustil do paláce. Hajdenrajch se vrátil ještě o chvíli dříve, a sotva se Čejchan objevil v bráně, hned se k němu připojil a doprovázel jej. Oba podvodníci drželi v moci druhou nejdůležitější budovu vnitřního hradu a mohli se právem domnívat, že se jejich záměr daří. Nevěděli však, že jsou bedlivě střeženi.

Vítkovi se po setmění podařilo nepozorovaně vyšplhat na věž, odkud s jistotou ovládal skoro celý hradní prostor.

Skála přímo pod palácem, kam ze své pozorovatelny nedohlédli, nebyla slezitelná. Dokud jsou oba ptáčci v kapli, nemá se čeho obávat. A budou-li chtít palác opustit, musí přejít na val s praky a to nejde jinak než po lánce, chlapci přímo před očima.

Na tom také po poradě s oběma druhy založil svůj plán. Chromý Vydra zůstal na předhradí, aby mohl otevřít bránu navracející se posádce, anebo způsobit poplach, kdyby se blížil nepřítel. Koleno se s důkladnou zásobou šípů usadil v malé věži nad druhou branou, čelem proti Vítkovi. Pro případný pohyb po hradě mohli totiž Čejchan s Hajdenrajchem použít jenom jihozápadní ochoz a tam budou nepřetržitě jak v Kolenově, tak ve Vítkově dostřelu.

Minuty plynuly a Vítek ztratil pojem o čase. Vichřice dosud zuřila, tancechtivé čarodějnici se ještě nevyskotáčily. Nárazy větru byly pořád stejně zběsilé, ale mezery mezi nimi se prodlužovaly. Přes vysoký měsíc přeletovaly řídké mraky.

Potom se dole pod hradem ozvala sova. Vítek zastříhal ušima, protože se mu na jejím hlase cosi nezdálo. Noční dravec zabouřil podruhé, a když se jeho výkřik rozlehl nádvořími potřetí, byl si chlapec zcela jist, že tato sova nemá ani křídla, ani pařáty se silnými drápy a ani ostrý, zahnutý zobák. Jeho cvičené ucho bezpečně rozeznalo hned několik chybných tónů.

Světlo naproti v paláci zmizelo, nejspíš je přenesli do sousední komnaty. Jistě měli nějaké smluvené znamení, že jsou připraveni, že útok může začít. Potom vrzly venkovní dveře a na lánce z paláce na násep se objevily dva temné stíny. Vítek nasadil do tětivy první šíp a zhluboka vydechl. Bitva o Pořešín začala.

Čejchan s Hajdenrajchem po špičkách přešli lávku a Vítkovi neušlo, že falešný mnich nese v podpaží nějaký balík. Měsíc se jako naschvál znova schoval do mraků a v náhlém šeru chlapec nedokázal rozeznat, co to bylo.

Zespoda, přímo od paty hradní zdi, zase zahoukala ta nevydařená sova. Vítek jenom pohrdavě ohrnul nos.

V kraji náspu se oba vetřelci na okamžik zastavili. V té chvíli měsíc vyklouzl nějakou trhlinou a zvědavě je olízl nastydlym jazykem. K Vítkově překvapení se podařená dvojice náhle rozdělila. Čejchan se svým rancem postupoval kupředu po ochoze. Přikrčen k hrubému zdivu proklouzl jako velký netopýr brankou na vnější podsebití, které shora chránilo přístup do třetího příkopu. Hajdenrajch se zatím obrátil přímo k věži a Vítek odskočil od střílny, aby jej snad čahoun náhodou nezahlédl.

Stavitelský ho minul na šířku zdi a chlapec slyšel, jak sestupuje po schodech dolů, do podjezdu brány. Nyní šlo do tuhého. Co mají ti darebové v úmyslu?

„Tady nemůžeš zůstat. Tady ne! Nemůžeš přece dopustit, aby ti zmizeli z očí,“ blesklo mu hlavou. Polehoučku otevřel dveře a vysunul se na ochoz. Jeho východní a severní křídlo přeběhl vzpřímen. Tady jej nemohli spatřit. Před posledním rohem však ulehla na prkennou podlahu a jako ještěrka se vyplížil na výhled.

Čejchana už nezahlédl. Záškodník se zřejmě krčil za cimbuřím hradby. A Maděra?

Vichřice naráz ustala, jako když utne. Zespoda zašleštily kroky a Vítek vysunul hlavu mezi vzpěrami horního pažení. Ještě dříve, než se podíval dolů pod sebe, uviděl naproti Kolena, jak po čtyřech leze ochozem horního opevnění k jižní zdi, za kterou se schovával Čejchan. Výborně! Starému zbrojnoší neunikl jejich pohyb, a teď hledá výhodnější stanoviště, odkud by mohl sledovat Čejchanu i ty dole. Vítkovi tedy zůstává na starost samotný Hajdenrajch.

Dole něco tlumeně žuchlo. Rychle se přehnul přes ochoz a plán vetřelců mu byl rázem jasný. Stavitelský seskočil s mostu do příkopu a s příhrbenými zády spěchal k výpadní brance.

Tak je to tedy! Jeden otevře útočníkům skrytý vchod do hradu a druhý jej shora zajistí!

Ted bylo třeba urychleně jednat. Nehlučně jako divoká kočka ze skal na druhé straně řeky překonal těch několik kroků, které jej dělily od předsunuté výspy ochozu. Zaklínal se do postu, pozvedl luk, pozorně nasadil patku šípu a ještě naslinil ocelový hrot. To byla taková pověra.

Potom poklekl a několikrát hluboce vydechl, aby uklidnil vzrušené chvění v prstech a silné údery srdce v prsou. Vyrovnat před výstřelem dech je ze všeho nejdůležitější, říkával otec. Jedním okem sledoval šíp, druhým visel na Maděrovi.

Chlap se ještě na okamžik zastavil a pátravě se rozhlédl kolem sebe. Vítek bleskly pohledem po nebi. Mraky kolem měsíce se rozestoupily. Jeho světlo bylo čisté a jasné. Obě závory na výpadní brance se matně blýskaly.

Hajdenrajch se obrátil a na okamžik splynul s osazením dveří. Potom se v jejich osvětlené výplni objevila kostnatá ruka s dlaní jako lopata a zalomcovala pojistnou skobou.

Vítek se jenom nepatrнě pohnul. Patka šípu jej zašimrala na nose. Dlouhán vytrhl pojistku a rychle uchopil kruh závory. Vítek se zvolna nadýchl a na vteřinu zatajil dech. Ve chvíli, kdy se nasliněná špice hrotu dotkla hřbetu žilnaté ruky, zasvištěl šíp vzduchem. Hrobové ticho rozřízl bolestný výkřik. Bylo to, jako by někdo mečem rozetnul mlčenlivý závěs čihající noci ve dví. Hajdenrajch byl příšpendlen na zkřížené fošny branky.

Zděšený ničema se snažil vytrhnout šíp druhou rukou, ale marně. Vítek už chystal další výstřel. Než se podvodník nadál, hvízdl šerem nový posel zkázy i spásy a přibil jej na vrata, tentokráte za předloktí druhé ruky. Ukřižovaný dareba se s nářkem sesunul na kolena.

Nádvоřím se rozlehl štěkot. Vítek ještě okamžik pozoroval zneškodněného nepřítele. „Ten má dost,“ procedil mezi zuby a rozhlédl se po bojišti.

Napříč přes nádvoří se hnali dva hafani, které starý Vydra vypustil od přední brány. Naproti se Koleně vykláňel přes cimburi a střílel někam pod sebe šíp za šípem.

Vítek byl v mžiku na nohou a vrhl se ochozem na násep s praky a k vnější hradbě. Spěchal starému zbrojnoší na pomoc. O Hajdenrajcha se zatím postarají psi. Neodváží se pohnout ani malíčkem a ještě bude rád, když se mu nepodívají pod sukno. Jejich nepřátelé už tedy zradou Pořešín nedostanou, s tou myšlenkou se musí rozloučit.

Těžiště boje se nyní přesunulo před hrad. Vítek vletěl z náspu na ochoz a průchodem na podsebití, kde se ještě před chvílí schovával falešný mnich. Ted bylo opuštěné. Jen silný provaz, otočený smyčkou kolem jednoho z kracorů, označoval cestu, kudy Čejchan unikl z hradu.

„Minul jsem ho,“ vykřikl zlostně Koleně.

Vítek se vychýlil přes kamenné zábradlí. Dole jako lasičky skákali po skále neúspěšní dobyvatelé z kamene na kámen a snažili se uniknout z dostřelu. Zaplavila jej radost.

„Běží, běží!“ zvolal na starého zbrojnoše. „Vyhráli jsme, dědo, my jsme vyhráli!“

„Támhle, podívej, to je on, Čejchan!“ odpověděl mu bojovný stařík a znova namířil.

Vítek se rychle podíval za jeho šípem a uviděl chlapa jenom v košili, jak metá přískoky od pařezu k pařezu. Podvodník se asi vysvlékl z kutny, aby se mu lépe utíkal. Koleně vystřelil a Čejchan se svalil a tloukl sebou jako postřelený zajíc.

„Dostal jil!“ zajásal Vítek. Hned se však ukázalo, že poněkud předčasně. Chlapík si vytrhl šíp z nohy a belhal se k lesu. Byl již příliš daleko a jeho poranění asi nebylo těžké. Obránci zklamaně sklonily luki.

Zespoða se rozléhal psí štěkot spolu s Hajdenrajchovým nářkem.

„Neslyšíš, říkám, chytrák. Asi je chtěl spustit dolů, kdyby

se Maděrovi nepodařilo otevřít branku," vysvětloval zbrojnoš.

"To si nemyslel, že přijde vhod jen jemu samému," zasmál se Vítek a chtěl ještě něco dodat, ale Koleno už zase žehral na tu smůlu:

"Škoda je to, že nám upláchl." Potom si vzpomněl na Hajdenrajcha. „A co je vlastně s tím druhým? Viděl jsem, že po něm střílíš, a slyšel jsem ten hrozný výkřik. Ale to už jsem se nemohl podívat. Měl jsem sám dost práce tady pod hradbou."

"Přibil jsem ho za ruce na bránu," ušklíbl se Vítek a trochu se otřásl. Teď, když už bylo po boji, zdálo se mu to najednou až příliš kruté. „A když Vydra pustil ty psy, běžel jsem ti na pomoc."

"Krásně, krásně, jako za nebožtíka Přemysla Otakara," pochvaloval si zbrojnoš ve vzpomínce na své lepší časy, protože ve stáří se zašlé roky jeví vždycky se stříbrnou korunkou nenávratna. Čas z dávných prožitků pokaždé vyzvane stíny a také Koleno nějak pozapomněl, že právě za „jeho“ nebožtíka krále mu tak šerdeně dochroumali nohu. „Půjdeme se za ním podívat, za roštákem," navrhl.

Stočili lano, které tu zbylo po nezvaných hostech, a ještě jednou se rozhlédli po bojišti.

„Támhle jeden leží," ukazoval Vítek, který i potmě viděl jako rys.

„Kdepak, kde?" vyzvídal starý.

„U té klády, jak je zepředu doběla oloupaná, vidíš?"

Koleno natahoval zvědavě krk. „Aha, už ho vidím," zabručel po chvíli. Mlčky pozorovali nehybný stín pod sebou. „Ten už to má za sebou," usoudil zbrojnoš a ihned se odvrátil. „Půjdeme si pohovořit s Maděrou."

Ale nešli. Vpředu před hradem se ozval nějaký hluk a stařec s hochem zbystřili pozornost. Nerozhodně se na sebe podívali. Hajdenrajch na okamžik ustal v bědování a k jejich sluchu se donesly lidské hlasy. Potom se ve

střílně srubu ukázal Vydra, divoce šermoval rukama a křičel, jako by se chtěl prohartusit až do nebe:

„Pan Petr se vrátil! Vítků! Pan Petr je tady! Je ta — dý...!"

Štěkot, který se mísil do andělských zvuků jeho zvestování, pocházel z Vlkova hrdia.

Vítka zalila horká vlna štěstí. Bůh jej vyslyšel. Zachránil Petra, ztracený přítel je zase doma, a s ním dokonce přišel i Vlk. Mrskl sebou jako ryba v náhoně a na ochoze po něm zůstal jenom doznívající rachot rozkmitaných prken.

„A já jdu pro jistotu za Maděrou," zahučel Koleno a cítil, že mu nějak vlhnou oči. „Copak je to?" podivil se. „To se mi nestalo, ani nepamatuju."

P O Ř E Š Í N S K Ý S O K O L

Mýtina v lese nad Rozpoutím zářila po posledních deštích hýřivými odstíny vyzrálých zelení. Oslině slunce se houpalo v prohřátém vzduchu a připomínalo spíš k slavnosti letnic pečlivě vycíděný zvon. Kouřově modrá obloha se rozklenula od obzoru k obzoru. Tak průzračný den se vydaří málokdy.

Vítek se zastavil v kraji lesa a opatrně složil pytel na zem. Byl opravdu rád, že to už má všechno za sebou.

Na nedělní noc ze 7. na 8. července L. P. 1307 hned tak nezapomene. Ještě se ani nestáčil jaksepatri přivítat se ztraceným a znovu nalezeným přítellem, ještě ani Vlka nepoplácal po huňatém kožichu, a už se jako bouře v rovinách přihrнал Ančkou šťastně dostížený Vojta se zbrojnoši a za nimi snad půl vesnice. Chlapci neztráceli čas dlouhými výklady a rychle se pustili za zraněným Čejchanem.

Čekali velké dobrodružství, navzájem se ubezpečovali,

že se bez uprchlíka na Pořešín nevrátí, i kdyby jej měli dostat na samotném krumlovském předměstí. A zatím daleko nedošlo. Díky Vlkovi čenichu jej polapili v kraji lesa hned za pořešínskou hájovnou. Falešný mnich tam sklouzl po kameni a podvrkl si nohu. Na odpor mu nezbylo, jen o milost škemral. A tak jej donesli nazpět na hrad a Vojta přistoupil k výslechu. V kovárně kázal založit hranici smolnátnatého dříví, a když se rozhořela vysokým plamenem a na ohniště začaly s praskotem odpadávat první žhavé uhlíky, vložili mezi ně konce železných tyčí a přivedli oba zajatce. K mučení však nedošlo. Vykutálení ptáčci začali svorně naříkat, že všechno, všecinko poví, jen ať jim nepálí boky.

A tak vyšloajevo, že jak Petrova, tak i Vítkova úvaha byla správná. Rožmberští se chtěli zmocnit hradu útokem. Když však pan Bernard z Bernartic, blízký příbuzný krumlovského vladaře — to on po únosu vyslýchal Petra — zjistil, že Pořešín je dočasně oslaben odchodem posádky k Horažďovicům, rozhodl se použít lsti. A málem mu vyšla. Vše bylo právě tak, jak chlapci předpokládali. Jenom to nevěděli, že i toho psa minulé noci otrávili oba výtečníci. Mysleli, že to je Vlk, ve tmě nepostřehli, že si jej Víttek po návratu z čekané odvedl domů. Čejchanovi bylo hned jasné, že Vlk je po čichu poznal; že nezapomněl na setkání v jeskyni, a vetřelci se báli prozrazení.

O tom se však Víttek dozvěděl až druhý den na hradě. Po Čejchanově polapení se ihned vrátil domů, aby mamina neměla starost o Jeníka. Však i tak měla oči samým žalem vyplakané.

Ráno si důkladně přispal, a když konečně slezl s kletě na dvůr a zamířil ke studni, měl už jejich strakatý kohout pěkně dávno dozpíváno a s celým hejnem slepic se přehráboval pod lískami ve starém listí. Na pastvině spokojeň bučela Malina a ranní štěbetání ptáčí havěti už pomalu utichalo. Od řeky se přihnal Vlk a čenich měl jako vždy-

cky od hlíny, jak na louce mezi olšemi počítal nové krtince. Maminka byla strašně milá a překvapila ho čerstvými vdolky se sypaným tvarohem, povidly a smetanou. Takovou snídani Víttek nemíval ani o svůj svátek. Ba i na Boží hod se na hájovně spokojili jenom s kvašenou buchtou. Po jídle zašel pod seník pro sokola. Víttek měl dobrou mysliveckou školu, ale i kdyby býval nevěděl, že zajaté zvíře se má pouštět na svobodu v místech, kde bylo polapeno, stejně by byl sokola zanesl na rozpoutáskou mýtinu. Zdálo se mu to tak samozřejmé, že ho ani nenapadlo, že by mohl prostě otevřít klec a ušetřit si cestu. S pytlem přes rameno se vydal k hradu a připadal si tak slavnostně, jako by na Květnou neděli kráčel uprostřed zbožného průvodu k oltáři.

Vlk musel zůstat doma. Usedl na zadek pod starou hrušní a tázhe vyl. V hloubce lesa jej zaslechli jeho poloviční bratři, a protože dobře rozeznali vítězné tóny jeho volání, řekli si: Tomu se ale musel vydařit lov! A ani trochu se nemýlili.

Na hrad přišel Víttek po návratu vracovské paní a Petrovyy sestry z Hřebene. Petr už ničím nechtěl pokoušet osud a zavčas po ránu pro ně poslal Vojtu se zbrojnoši. Radostně se objal s Jeníkem, ale hned mu pro výstrahu kloubem palce vystrouhl po krku ořecha, aby nenosil nos příliš nahoru. Vyšlapoval si totiž v tom průvodu jako páže a nějak zapomněl, že za svůj kousek měl správně dostat nařezáno.

Slzy, díky a objímání nebraly konce. Ulíbaný Víttek hořel rozpaky a kůže jej svrběla jako hada po tučném léte, jen se z ní vysvléknout. Raději se honem loučil a spěchal na rozpoutáskou mýtinu.

A tak nadešla ta slavnostní chvíle. Chlapec zůstal ve stínu stromů, aby osvobozeného ptáka neoslepil náhlý sluneční úpal. Potom setřásl pytel tak, aby po rozpráření otvoru mohl dravci uvolnit stojáky. Podařilo se mu to bez

nejmenších obtíží. Ještě potmě mu strhl kuklu, uchopil oba cípy pytle a zvolna zatáhl.

Najednou tu stál v celé krásce, od hlavy k chvostu se matně leskl ve svém hnědém brnění, namodralý zobák s ostrým zejkem trochu pootevřel, jako by očekával útok: poslední zkušenosť jej naučila nedůvěřovat. Poskočil na silných pařátech, jako by ještě nevěřil, že je svoboden.

„Vracím tě modrému nebi, sokole,“ řekl Vítěk polohlasem a bylo mu při tom tak krásně a sladko.

Zajatec provětral letky, ještě jednou poposkočil, a naráz se mohutným odrazem vznesl se země. Po několika údezech trochu poklesl, obloukem se zhoupil přes mýtinu, ale potom nabral výšku a zamířil nad stromy.

Vítěk jej provázel pohledem plným dobrých přání. Očima kreslil po nebi osmičky jeho stoupavých spirál tak dlouho, až mu zmizel z dohledu. Potom se svalil na záda do trávy a vychutnával své štěstí. Natekl mu jej od včerejška důkladný sud a Vítěk se natáhl zrovna pod jeho nebeskou pípu. Nechtělo se mu vstávat. Opravdu, nezvedne se dříve, dokud ze samého dna nevysrkne i poslední zbylou krůpěj.

A najednou: tada dam, tada dam, vzdálené údery koňských kopyt rozechvěly zemi rytmem bystrého cvalu. Vítěk byl zčerstva na nohou a nazpět z libezného světa, který si vysnil pod víčky přivřených očí. Copak je zas tohle? To už snad v životě nepřijde na rozpouštěkou mýtinu, aby jej nevyrušil nějaký jezdec? A odkud a kam?

Posel! napadlo jej, posel od pana Jana, jistě někdo z hradu, Zlomkrk nebo Čejka, kdo jiný? A už pádil k přesině, jako by mu narostla křídla.

Chvilka počátečního váhání jej připravila o cenné vteřiny. Jezdec se přehnal jako vítr a chlapec jej zahlédl jenom na dálku, jak se mihá mezi stromy. Ale po bílých spěnkách vysokého ryzáka by byl přísahal, že to musel být Čejka.

Seskočil na pěšinu a bez dlouhého rozmyšlení uháněl k Pořešínmu. Z kraje lesa spatřil pod vesnicí řídké kotouče zvířeného prachu. Jezdec už tou dobou vjížděl do hradu. Jak jej asi přivítali a jaké zprávy přinesl, dobré, či špatné? A otec, co se dozví o otci? Je zdráv? Vrátí se? A brzy?

Přeskakoval meze, nadbíhal si krajem polí. Sedláči, kteří na chvíli se narovnali v zádech a pohlíželi za poslem, se znova přihrbili nad kosami, jejichž ostrý svistot se zase počal pravidelně střídat se šelestem padajícího obilí. Ten rok začaly žně nezvykle brzy.

Ve vesnici všichni potvrdili, že to byl skutečně Čejka, ale že nepověděl, lišák jeden, jenom se smál, že prý pan Petr se musí dozvědět první.

„Ale smál se!“ vykřikl Vítěk radostně, „smál se, ano, smál, nese dobré noviny!“ Nohy měl lehké jako pták, hradní úval jej nesl po zeleném koberci lučin jako v pochádce čarodějný pták Noh.

Na ostrožně před hradem stál Petr s Vojtou, Čejka, Pírkou s Ančkou a snad každý, kdo se na Pořešíně po vzrušené noci dokázal postavit na nohy. Všichni se smáli a ze široka rozkládali rukama. Když Petr zahlédl mezi stromy přibíhat Vítka, vytrhl se ostatním a vrhl se mu naproti.

„Vítku!“ křičel, „my jsme vyhráli, vyhráli! Král náhle zmírel, je po válce! Otcové se vracejí domů!“

Vítkovi se z té noviny málem podlomily nohy. Ale to už byl Petr tady a vpadli si do náruče, jako by na turnaji do sebe udeřili dřevci dva rytiři v plné zbroji.

„Jsou zdrávi?“

„Zdrávi. Nemají ani jednoho zraněného. Vždyť vůbec nezasáhli do boje, jen si to představ!“ sypal Petr radostně zprávy jako křížaly z roztrženého pytlíku.

„A tátá?“

„Jede domů. Zítra ráno jsou tady!“

Vítkovi se zalily oči a hlava se mu zatočila. Vůbec se nebránil pláči. Škytal, smrkal, smál se slzami. Do poslední

krůpěje vyplakal rovnou půlku studánky klukovských slzí. Zrovna k tomu neviditelnému znamení, jež v lidském životě značí, že z chlapce se stává dospělý muž, který už nemívá pláč na krajíčku.

Když konečně přestal, ucítil na předloktí dotyk Petrovy ruky a slyšel, jak říká:

„Podívej!“

Pozvedl hlavu a sledoval jeho rozzářený pohled. Nebe bylo tak čisté, že musel přimhouřit oči. Ale v hloubce blankytu, přímo nad pořešinskou věží, visel temný dravec, nehybný jako svorník v nebeské klenbě.

„Náš sokol,“ usmál se Vítěk šťastně.

„Je svobodný,“ přikývl Petr. „Jako my dva. Jako celá naše zem!“

V duši se jim rozhostil prosluněný klid a mír.

Z dálky sem dolehl hlas zvonů.

D O S L O V

Bylo tomu skutečně tak, jak pořešinský purkrabi po Čejkovi vzkázal. Na druhý den se malá výprava vrátila na Pořešín a radost a veselí nebraly konce.

Ten večer stáli Vracovští na látce z náspu do paláce, právě tam, kde se spolu před několika dny rozloučili. Petr se otci svěřil s pochybami, které jej zneklidňovaly. Jak se vlastně měl zachovat tam nahoru v lese nad Rozpoutím, když zaslechl to naléhavé volání o pomoc? Měl jít a přispět, anebo bylo snad rozumnější vyčkat?

Šero se už sneslo na údolí, ale obzory byly dosud daleké.

„Samozřejmě jít,“ odvětil pan Jan klidným, přesvědčivým tónem. „Jistě ne bezhlavě, počítat se všemi možnostmi, ale jít! Vždycky a hněd!“

„I tehdy, když člověk ví, že se může spálit?“ namítl

Petr, ale v duchu měl radost, že jednal správně, že mu otec nečiní výtky. „I když ho zkušenosť naučí, že je výhodnější hledat vlastní dvorek než sousedovu zahradu?“

„I tehdy.“ Purkrabi se na chvíli odmlčel. „Ale něco takového tě nemá žádná zkušenosť naučit. Podívej! Budeš-li v nebezpečí tvůj kůň a sousedovo dítě, koho budeš chránit? Koně? Jen proto, že je tvůj? Tak vidíš. V životě jsou případy, ve kterých si ze zkušenosti prostě nebereme poučení. Že nás přitom někdo udeří přes prsty? Co na tom, ani tak nás to neodnaučí poctivosti. Půjdeme do toho po každé a kdykoli zase znova. Třeba zrovna v lásce k blížnímu. Vždycky musíme chránit jeho čest, život i majetek.“

„A jeho svobodu!“ dodal Petr a pan Jan přikývl.

„Správně. A také ve službě národu, to s tím souvisí. Ukaž mi kteréhokoli člověka, krále zrovna jako nuzáka, pána nebo podruha, ale já ti řeknu přímo, že ani jeden z nich nemá právo říci: Já už jsem toho udělal dost, at to zase zkusi někdo jiný. Anebo — proč zrovna já? Proč já mám tahat horké chleby z pece a ještě je nosit druhým na stůl, proč právě já mám lézt do chomoutu, do kterého se nikomu nechce? Proč já mám rozsévat, když ostatní jenom hrabou jak slepice na osetém poli? Proč mám stát na stráži, zatímco oni spí? A proč mám umírat, když všichni kolem užívají? Proč zrovna já, proč ne někdo jiný?“

Od řeky stoupal chlad. Lakomá noc chtěla uklidit truhlici se svými poklady, ale ve spěchu utrhla o pilkové břity zalesněných kopců celé dno a všechny hvězdy se vysypaly na oblohu.

„Nikdy se nepojí proč, protože tady na zemi není nikdo, kdo by ti odpověděl. Porad' se se svým svědomím a s těmi hvězdami, porad' se s lesem a se svým štítem, který se dá snadno potřísnit, ale těžko, přetěžko očistit.“

Pořešinský purkrabi domluvil a také Petr mlčel. Snad se modlili.

A to je vlastně všechno.